

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**на тему: «Народні свята у сучасній культурі країн Піренейського
півострова»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.02918
спеціальності: 291 міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії
освітньої програми: країнознавство

Ручиця Карина Олександрівна

Керівник: доцент кафедри всесвітньої історії та
міжнародних відносин, доцент, к.і.н

_____ О.М. Казакова

Рецензент: доцент кафедри всесвітньої історії та
міжнародних відносин, доцент, к.і.н

_____ С.І. Андрух

Запоріжжя
2019 рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Історичний факультет

Кафедра всесвітньої історії та міжнародних відносин

Освітній рівень: магістр

спеціальності: 291 міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

освітньої програми: країнознавство

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин

Маклюк О.М.

«_____» _____ 2019 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ**

Ручиці Карині Олександрівні

1. Тема роботи: «Народні свята у сучасній культурі країн Піренейського півострова» Керівник роботи: к.і.н., доцент Казакова О.М., затверджені наказом ЗНУ від №655-с від 6 травня 2019 року
2. Строк подання студентом роботи: 25 грудня 2019 р.
3. Вихідні дані до роботи: Офіційний сайт Інститут національної статистики Іспанії. URL: www.ine.es/jaxi/tabla.do (дата звернення 09.09.2019); Derecho del turismo. URL: <http://www.derechodelturismo.net/> (дата звернення 13.10.2019); Офіційний сайт Інституту туризму Андорри <https://visitandorra.com/es/> (дата звернення 09.09.2019); Сайт Національного інституту статистики Португалії: <http://www.ine.pt> (дата звернення 13.10.2019); Гордин В., Сущинская М., Яцкевич М. Теоретические и практические подходы к развитию туризма. *Культурный туризм: Время науки The Times of Science конвергенция культуры и туризма на пороге XXI века*. Санкт-Петербург: СПбГУЭФ, 2001. С. 143-161; Фестивалі в Іспанії б'ють всі рекорди. URL: https://www.economiadigital.es/tecnologia-y-tendencias/festivales-espana_407619_102.html (дата звернення 23.10.2019); Астахова, Е. В. Праздник в национально-культурном мировидении Испании. Вестн. МГИМО, 2014. № 2 (35). С. 285–298; Jesús Gutierrezbrito. El turismo que vemos y contamos. Técnicas de investigación social aplicadas. URL:

<https://www.casadellibro.com/libro-el-turismo-que-vemos-y-contamos-tecnicas-de-investigacion-social-aplicadas-al-turismo/9788436267174/2227638> (дата звернення: 25.09.2019).

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): визначити та схарактеризувати місце народних святкувань та фестивалів у сучасній культурі країн Піренейського півострова; проаналізувати традиції проведення свят у країнах регіону; виокремити національні особливості у святкових традиціях Іспанії, Португалії, Андори та прикордонних з Іспанією французьких територій; дослідити вплив свят та фестивалів на розвиток туризму в країнах регіону.

5. Перелік графічного матеріалу: графіки найбільш відвідуваних народних та мистецьких свят; таблиці, які містять статичні дані щодо туристичного потоку Іспанії та Португалії, графіки щодо прибутку Іспанії та Португалії від галузі туризму, по структурі державного управління туризмом Іспанії, таблиці щодо динаміки порівняльного росту міжнародних туристичних прибуттів і надходжень від міжнародного туризму в світі та ін.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Казакова О.М., доцент	18.11.19	18.11.19
Розділ 1	Казакова О.М., доцент	26.06.19	26.06.19
Розділ 2	Казакова О.М., доцент	04.09.19	04.09.19
Розділ 3	Казакова О.М., доцент	02.10.19	02.10.19
Висновки	Казакова О.М., доцент	14.11.19	14.11.19

7. Дата видачі завдання: 18 жовтня 2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вивчення проблеми, опрацювання джерел та публікацій. Написання вступу.	Жовтень 2018 р.	<i>виконано</i>
2.	Написання першого розділу	Червень 2019 р.	<i>виконано</i>
3.	Написання другого розділу	Вересень 2019 р.	<i>виконано</i>
4.	Написання третього розділу	Жовтень 2019 р.	<i>виконано</i>

5.	Написання висновків	Листопад 2019 р.	<i>виконано</i>
----	---------------------	------------------	-----------------

Студент _____ Ручиця К.О.

Керівник роботи _____ Казакова О.М.

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Черкасов С.С.

РЕФЕРАТ
НАРОДНІ СВЯТА У СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ КРАЇН
ПІРЕНЕЙСЬКОГО ПІВОСТРОВА

Кваліфікаційна робота складається з 131 сторінок, містить 64 джерела, 117 позиції літератури, 16 додатків.

Категорії та поняття, що найчастіше зустрічаються у роботі: *Піренейський півострів, Іспанія, Португалія, Андора, національний характер, свято, фестивалі, самобутність культури, традиції, звичаї, корида, Сан-Фермін, Ла Томатіна, фаду, торада, туристичний потенціал, туристична галузь.*

Іспанці, які наслідують більшу частину Піренейського півостров – одна з найбільш життєрадісних і щасливих націй в усьому світі. Багатство і старовина традиційної іспанської культури, різноманіття її витоків визначили красу і оригінальність свят і фестивалів, які відзначають щорічно в селах і містах Іспанії. Близько 200 свят і фестивалів мають туристичне значення, а деякі з них популярні в усьому світі.

Португальці також з радістю відзначають всілякі свята: причиною масових гулянь можуть бути паломницькі поїздки, шанування пам'яті численних святих, а також ярмаркові заходи. Мешканці північних регіонів країни відзначають місцеві свята, із задоволенням віддаючись танцям, різним музичним заходам, а також традиційним розвагам і шоу з феєрверками. Неодмінним атрибутом торжеств є яскраве видовище кориди з заборонаю вбивства тварини.

Актуальність обраної теми полягає в тому, що саме країни Піренейського півострова є яскравим прикладом для аналізу з боку вивчення культури, а саме проведення фестивалів та інших розважальних заходів. Бо Іспанія та Португалія неможливо представити без фестивалів та різних фієст. Свята на півострові проходять майже не припиняючись, деякі з них можуть відзначатися один день, а деякі тиждень або навіть більше.

Традиційні та нетрадиційні свята та фестивалі Іспанії та Португалії є невід'ємною частиною життя населення країни та впливу цих фестивалів та

заходів на туризм країн. Доцільність вивчення даного питання полягає в дослідженні саме різноманітних напрямів фестивалів, що проводяться в країнах регіону, аналізі ознак та традицій, притаманних різним святкам, дослідження відношення корінного населення до цих свят та впливу фестивалів на потік туристів до країн, національним особливостям та факторам розвитку туризму в Іспанії та Португалії. Актуальним є вивчення та залучення досвіду країн Піренейського півострова для розвитку туристичної галузі України.

Об'єктом даної магістерської роботи виступає сучасна культура та її форми в країнах регіону.

Предметом магістерської є дослідження традицій народних свят на Піренейському півострові.

Метою даної роботи є: дослідити види свят та фестивалів, що проводяться на сьогоднішній день на Піренейському півострові, проаналізувати основні напрями, які обираються жителями Піренейського півострова для проведення свят, дослідити процедуру проведення фестивалів в Іспанії, Португалії, частково Франції, Андорі, а саме порядок організації свята, проведення та особливості таких видів фестивалів: як мистецькі, традиційні та нетрадиційні, визначити як впливають фестивалі на туристичну галузь країн регіону, визначити дохід країн від туризму.

Дослідницькими завданнями даної магістерської роботи виступають:

- 1) визначити та схарактеризувати місце народних святкувань та фестивалів у сучасній культурі країн Піренейського півострова;
- 2) проаналізувати традиції проведення свят у країнах регіону;
- 3) виокремити національні особливості у святкових традиціях Іспанії, Португалії, Андори та прикордонних з Іспанією французьких територій;
- 4) дослідити вплив свят та фестивалів на розвиток туризму в країнах регіону.

Географічні межі дослідження: територія Піренейського півострова в сучасних кордонах.

Обраний регіон є яскравим прикладом проведення національних та розважальних свят, що цікаві для дослідження різними верствами населення та іншими країнами.

Хронологічні межі: сучасний стан розвитку країн регіону, іноді виходимо за хронологічні межі, для того, щоб краще розкрити досліджувані проблеми на сучасний період у таких країнах, як Іспанія, Португалія, інколи Андорра та Франція.

Наукова новизна дипломної роботи полягає в тому, що вперше було докладно проаналізовано основні наймасовіші фестивалі країн регіону; поділено свята та фестивалі на 3 групи: мистецькі, традиційні та нетрадиційні; були висвітлені особливості традицій проведення кожного окремого свята; було розглянуто питання впливу фестивалів та свят на туристичну галузь країн регіону; спростовано деякі правила найбільш традиційних для регіону свят; виявлено принципові проблеми і перешкоди у розвитку туристичного потенціалу нашої країни на прикладі Іспанії та Португалії; розроблено класифікацію масових туристичних заходів

Теоретичне та практичне значення дипломної роботи в тому, що вміщені в дослідженні підходи і отримані результати можуть знайти застосування в навчальному процесі при підготовці до лекцій, спеціальних курсів про країнознавство, культурознавство, туризм, та ін. суміжні дисципліни. Положення і висновки дипломного проекту можуть бути використані в туристичній сфері задля ознайомлення клієнтів з традиціями, нацією та основними святами, які має відвідати кожен турист, якого цікавлять такі країни як Іспанія, Португалія, Андорра та Франція.

Висновки. Важливість вивчення даної теми полягає в тому, що саме різноманітність, якість та розмах іспанських народних свят країн регіону дуже впливають на культуру та туристичний потік до найбільших країн регіону: Іспанії та Португалії. Саме туризм в Іспанії – являється одним з найбільш розвинених секторів економіки. У певних містах Іспанії є свій «високий сезон»,

коли досить складно купити авіаквитки та забронювати готелі – це час проведення кориди, фестивалів, карнавалів або інших свят.

В Португалія ситуація с туризмом трохи гірша, ніж в Іспанії, але з кожним роком туристичний потік до Португалії все більше росте, і це значною мірою зв'язано з португальською культурою та відношенню до проведення свят. Природна життєрадісність і товариськість португальців створює тут ідеальні умови для найрізноманітніших масових урочистостей - музичних і театральних фестивалів, карнавалів, вуличних вечірок.

Хоч Іспанія та Португалія ділять Піренейський півострів, релігію, членство в Європейському союзі, сприятливий клімат і родючі землі, звичку добре і вдосталь відпочивати на святах та фестивалях, але все ж таки в проведенні свят та фестивалів є деякі розбіжності, які розглянуті автором у дипломній роботі.

Тож, як іспанці, так і португальці дуже люблять свята та різноманітні фестивалі, і не представляють собі життя без цього. Якщо казати про передумови свята у сучасній культурі кран регіону, то при знайомстві з описами традицій святкування населення півострова створилося враження, що протягом багатьох століть тут склалася своєрідна модель свята, що варіюється від регіону до регіону, але при цьому має досить характерні риси, що надають цій моделі, у всіх її проявах, специфічного забарвлення.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	8
1.1. Стан наукової розробки проблеми.....	8
1.2. Джерельна база та методи дослідження.....	13
РОЗДІЛ 2. НАРОДНІ СВЯТА ТА ЇХ МІСЦЕ В СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ КРАЇН ПІРЕНЕЙСЬКОГО ПІВОСТРОВА	17
2.1. Народні свята: визначення, класифікація та особливості регіону.....	17
2.2. Збереження традицій у проведенні свят у сучасній культурі країн Піренейського півострова.....	21
2.3. Вплив свят та фестивалів на розвиток туризму в країнах регіону.....	31
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ НАРОДНИХ СВЯТКУВАНЬ ТА ФЕСТИВАЛІВ У КРАЇНАХ ПІРЕНЕЙСЬКОГО ПІВОСТРОВА	45
3.1. Народні свята Іспанії в поєднанні традицій та сучасності.....	45
3.2. Народні свята Португалії та їх вплив на сучасну культуру.....	61
3.3. Народні свята Андорри та прикордонних з Іспанією французьких територій: особливості проведення.....	77
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	95
ДОДАТКИ	110

ВСТУП

Розвиток культури на Іберійському півострові має досить складну історію. У ній відбувається змішання європейських і арабських елементів, відчувається вплив християнства, синтез традицій та культур різних народів, які протягом століть заселяли регіон. Піренейський півострів був театром військових дій, перетином торгових шляхів і шляхів міграцій, піддавалося багаторазовим колонізаціям. У цьому котлі історичних подій, культури різних етнічних груп впливали одна на одну, асимілювали або піддавалися знищенню і в підсумку кристалізувалися в мозаїку, закріплену кордонами автономій і держав.

Найбільшу частину Піренейського півострова займає Іспанія, Португалія займає західну частину півострова, Франція, Андора і Гібралтар займають крихітні частини півострова, тож особливість, традиції та вплив народних свят на сучасну культуру країн Піренейського півострова розглядався через дві основні та найбільші країни півострова, а саме – Іспанію та Португалію. Можна сказати, що культура в цілому регіоні це багатокomпонентний сплав культур багатьох народів, що проживали на в різні історичні епохи. Як складова частина середземноморської культури, іберійська (або іберо-іспанська культура) є мозаїкою культур (басків, каталонців, андалузців, кастильців), але має відмінну рису – яскраво виражений синтез східних і західних культурних традицій.

Якщо казати про особливість святкових традицій у сучасній культурі країн регіону, то при знайомстві з описами традицій святкування населення Піренейського півострова створилося враження, що протягом багатьох століть тут склалася своєрідна модель свята, що варіюється від регіону до регіону, але при цьому має досить характерні риси, що надають цій моделі, у всіх її проявах, специфічного забарвлення.

Іспанці – одна з найбільш життєрадісних і щасливих націй в усьому світі. Багатство і старовина традиційної іспанської культури, різноманіття її витоків

визначили красу і оригінальність свят і фестивалів, які відзначають щорічно в Іспанії. Близько 200 свят і фестивалів мають туристичне значення, деякі з них популярні в усьому світі. Свята в Іспанії – це стиль життя, якого не можна не дотримуватися. Тут постійно щось відзначають. Ця особливість країни дуже приваблює до Іспанії туристів. Завдяки культурним, кліматичним і географічним відмінностям регіонів Іспанії, практично щотижня в різних куточках цієї країни відбувається якийсь захід. Не може не дивувати і масовість, а також різноманітність свят: від загальнонаціонального Нового року, який святкується кілька днів з особливим розмахом, до, наприклад, місцевого фестивалю в Саморі, де щороку з міської дзвіниці скидають розфарбовану козу. Крім календаря великих свят Іспанії, в кожному навіть невеликому місті існує чимало регіональних урочистостей, що відзначаються місцевими жителями з особливою гордістю. Особливо бережно іспанці відносяться до численних релігійних свят своєї країни. Чимало свят Іспанії присвячено сезонним радощам, головна з яких – збір нового врожаю винограду. Культурні свята Іспанії дозволяють ознайомитися з найцікавішими особливостями країни фламенко, Сервантеса і кориди.

Португальська ж культура трансформувалася і видозмінювалася від римлян, германських племен, маврів, і безлічі інших країн, які в наслідку відкривали португальські мореплавці. Португалія – країна для людей, які, перш за все, цінують комфорт і насолоду. Неспішно прогулюючись португальськими вуличками, можна відчути атмосферу Франції або Іспанії. Тут немає звичного для великих туристичних міст поспіху. У країні шанують традиції, багату історичну та архітектурну спадщину, головна цінність для португальців - сім'я. Звичайно, жителі країни вміють отримувати задоволення від життя, оточуючи себе комфортом і створюючи його для численних туристів.

Португальці, як і їх сусіди – іспанці, з радістю відзначають всілякі свята: причиною масових гулянь можуть бути паломницькі поїздки, шанування пам'яті численних святих, а також ярмаркові заходи. Мешканці північних регіонів країни відзначають місцеві свята, із задоволенням віддаючись танцям,

різним музичним заходам, а також традиційним розвагам і шоу з феєрверками. Неодмінним атрибутом торжеств є яскраве видовище кориди з заборонаю вбивства тварини. Практично в кожному муніципальному селищі та місті Португалії є своє свято в залежності від «свого» святого, покровителя міста. Загальна назва – «Santos Populares» (популярні свята).

Звичайно на свята та фестивалі країни регіону відвідує велика кількість туристів, тим самим вони підвищують рівень економіки в країнах. Тож, найважливішою проблемою сучасного туризму є підвищення його ефективності. Аналіз розвитку всесвітнього туризму показує, що його ефективність багато в чому залежить від формування високоприбуткової і престижної сфери розваг країн регіону. Безсумнівно різноманітні свята та міжнародні фестивалі дуже підвищують потік туристів з інших країн, та істотно впливають на галузь туризму в країнах регіону. Можна сказати, що туристи підсилюють своєю присутністю основну традиційність святкувань. Про значення і роль туризму в економіці країни можна судити по розмірах валютних надходжень від туризму і чисельності іноземних туристів, що відвідали країну. Останнім часом все більшого значення набуває ефективне проведення масових заходів, тобто таких, в яких бере участь велика кількість людей.

Актуальність обраної теми полягає в тому, що саме країни Піренейського півострова є яскравим прикладом для аналізу з боку вивчення культури, а саме проведення різноманітних свят, фестивалів та інших розважальних заходів. Бо Іспанію та Португалію неможливо представити без різного рода фієст. Свята на півострові проходять майже не припиняючись, деякі з них можуть відзначатися один день, а деякі тиждень або навіть більше.

Традиційні та нетрадиційні свята та фестивалі Іспанії та Португалії є невід'ємною частиною життя населення країни та впливу цих фестивалів на розвиток сучасної культури. Доцільність вивчення даного питання полягає в дослідженні саме різноманітних напрямів святкувань, фестивалів, що проводяться в країнах регіону, аналізі ознак та традицій, притаманних різним

святам, дослідження відношення корінного населення до цих свят та впливу на потік туристів до країн, національним особливостям розвитку культури в Іспанії та Португалії. Актуальним є вивчення та залучення досвіду країн Піренейського півострова для розвитку туристичної галузі України, а саме на шляху збереження українських культурних традицій.

Об'єктом даної магістерської роботи виступає сучасна культура та форми її в країнах регіону.

Предметом магістерської є дослідження традицій народних свят на Піренейському півострові.

Мета дослідження полягає у вивченні на основі джерел та літератури традицій народних святкувань на Піренейському півострові та їхнього впливу на сучасний культурний розвиток регіону. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- 1) визначити та охарактеризувати місце народних святкувань та фестивалів у сучасній культурі країн Піренейського півострова;
- 2) проаналізувати традиції проведення свят у країнах регіону;
- 3) виокремити національні особливості у святкових традиціях Іспанії, Португалії, Андори та прикордонних з Іспанією французьких територій;
- 4) дослідити вплив свят та фестивалів на розвиток туризму в країнах регіону.

Хронологічні межі: є сучасний етап розвитку регіону. Іноді ми можемо виходити за встановлені хронологічні межі, що пов'язано з дослідницькою доцільністю (для кращого пояснення передумов та причин тих чи інших процесів тощо).

Географічними межами дослідження є територія Піренейського півострова її сучасних кордонах.

Теоретичне та практичне значення дипломної роботи в тому, що вміщені в дослідженні підходи і отримані результати можуть знайти застосування в навчальному процесі при підготовці до лекцій, спеціальних курсів про країнознавство, культурознавство, туризм, та ін. суміжні дисципліни. Положення і висновки дипломного проекту можуть бути

використані в туристичній сфері задля ознайомлення клієнтів с традиціями, та основними святами країн Піренейського півострова, особливо Іспанії та Португалії.

Наукова новизна полягає в доповненні та систематизації знань щодо поширення святкових традицій на Піренейському півострові, а також у виявленні специфічних рис та національних особливостей для країн регіону. Дістало подальший розвиток висвітлення впливу святкових традицій на сучасний розвиток культури країн регіону, особливо Іспанії та Португалії.

Структура роботи підпорядкована меті та завданням дослідження. Кваліфікаційна робота складається із вступу, 3 розділів (8 підрозділів), висновків, списку використаних джерел та літератури (181 найменування), додатків. Обсяг основної частини роботи складає 77 сторінок машинописного тексту, загальний обсяг магістерської роботи – 131 сторінок.

РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Стан наукової розробки проблеми

Дослідження ґрунтується на наукових монографіях і працях вітчизняних і зарубіжних дослідників сфери свят та фестивалів, туризму та культури країн регіону у цілому, авторефератах та дисертаціях, довідкових виданнях.

Вітчизняна історіографія майже не відобразила питання впливу свят і фестивалів на культуру та розвиток туризму в країнах регіону, проте був досліджений національний характер іспанців та португальців, а також аспекти реалізації туристичної політики, тож серед українських науковців, що займаються дослідженням культурного та історичного досвіду країн Піренейського півострова можна виділити Годованську О. М., яка дослідила специфіку національного характеру та культури в Іспанії та Португалії [75], Парфіненко А. Ю., який розглянув особливості формування та реалізації туристичної політики держави [102] та Кордон В.М. [92], яка описала значення свят іспанців та їх основні традиції. Роботи українських дослідників цінні для розуміння як особливостей становлення історичного досвіду країн регіону, так і особливостей використання концепту свята у туристичній галузі країни.

Російськомовні дослідники широко висвітлюють історичні особливості розвитку країн регіону. Олександр Кожановський в своїй роботі «Іспанські традиційні свята рубежу ХХ-ХХІ ст. як арена культурно-ціннісного протистояння», зробив ретельний аналіз трансформацій святкових традицій в Іспанії і описав ставлення населення до того інтенсивного впливу на країну «ззовні» та «зсередини», якому в сучасному житті піддаються багато важливих аспектів життя іспанського суспільства з метою радикально їх трансформувати [90]. Також Олександр Кожановський торкнувся питання протестів проти жорстокого поводження з тваринами, які відносяться до іспанської кориди і такого свята як Сан-Фермін. І зазначив, що на сьогоднішній день найбільш рішучі противники тавромахії серед уряду зосередилися в лівій частині

політичного спектра, тоді як їхні опоненти, які намагаються захищати «споконвічні традиції», тяжіють до партій і рухів більш правого спрямування [91].

Дослідники В. Боткін [70], М. Непомнящий [99], Л. Шепетіс [121] описують особливості поведінки і способу мислення іспанців з точки зору сторонніх спостерігачів: їх твори схожі на дорожні замітки. Роботи Е. Астахової [68], В. Лебедева [94], І. Тертерян [117], В. Маслової [97] допомогли виявити механізми втілення іспанської картини світу і національної ідентичності в конкретних галузях культури: мистецтві, релігії, політиці і т.д. Наталя Ільїна у своїй праці «Дивовижна Іспанія» описала процедуру проведення найпопулярніших іспанських свят і позначила значимість свят, як образу життя для іспанців. В праці Л.М. Коротких виявлені витоки та визначені основні етапи еволюції характерних елементів, що становлять унікальну основу іберійської культури.

Кирчанов М. В. проаналізував проблеми, пов'язані з модернізацією Каталонії в праці «Націоналістична модернізація (каталонський досвід)». Процеси модернізації, соціальних і культурних змін показані в контексті розвитку націоналістичної політичної традиції, національної і націоналістичної уяви, інтелектуальної історії [89].

Серед праць щодо Португалії можемо виділити Олену Борисову, яка розглянула питання впливу націоналізму на створення культурних груп, виявила співвідношення між участю Португалії в світових інтеграційних процесах і ростом населення. Юрій Кужель, Марія Іванова, Олена Салас Лусуріага, Людмила Сазонкіна розглянули Португалію в контексті подієвого туризму, зауважили що природна життєрадісність і товариськість португальців створює тут ідеальні умови для найрізноманітніших масових урочистостей – музичних і театральних фестивалів, карнавалів, вуличних вечірок, та виділили основні свята Португалії [176].

Мошняга Е. В. [98] зауважив, що культурну спадщину народу завжди пов'язують з певним географічним ареалом проживання і історичним періодом

розвитку. Цінність культурної спадщини зростає з плином часу. В першу чергу це пов'язано з його фізичним старінням, зміною, руйнуванням і втратою. А також зазначив, що культурна спадщина в складі турпродукту важко піддається оцінці з точки зору його кількості, якості і реальної споживчої вартості. Його вартість може визначатися лише суб'єктивно, індивідуально, конкретним споживачем культурного турпродукту. Карамашева А.А. [87] у своїй роботі «Культурний туризм і його значення в соціокультурному розвитку регіонів в умовах глобалізації» розглянула туризм в рамках гуманітарного знання, зокрема з позицій культурологічного підходу, що дозволяє дати своєчасну і всебічну оцінку процесу розширення туристської діяльності – впливів на соціальну та культурну сферу, екологію, зовнішньоекономічну діяльність і міжнародні відносини. Так, російськомовна література надає можливість комплексного дослідження явищ, які вивчаються у роботі.

Науковці Іспанії та Португалії майже повною мірою відобразили у своїх працях процес становлення та розвитку культури країн регіону та національного характеру населення, який без сумніву впливає на процеси проведення свят. Щодо Іспанії, була використана зарубіжна література, яка ґрунтується на працях відомого іспанського соціолога Е. Ламо де Еспіноса [150], який вважає, що метаморфози, пережиті іспанським суспільством в кінці ХХ століття, є причиною багатьох спостережуваних тут «станів напруженості» та неоднозначного національного характеру. З тієї ж причини відмінності між поколіннями в іспанському середовищі він трактує як чи не найбільші в світі.

Термін «іберійська культура» був введений в науковий обіг в 40-і рр. ХХ ст. іспанськими вченими П. Бош-Гимпера, Л. Перікотом, А. Аррібас, М. Тарраделем. Ці дослідники розширили коло археологічних досліджень, що дозволило уточнити хронологію і розробити періодизацію стародавньої історії півострова. Інтерес до найдавнішого минулого Піренейського півострова викликав прагнення визначити роль інших народів Середземномор'я в формуванні його культури. В рамках розробки цієї проблеми активно досліджувалися матеріали, що свідчать про присутність тут греків, фінікійців,

римлян. Взаємодії різних модифікацій східних і західних культур присвячені роботи відомих іспанських дослідників Х. Бласкеса, А. Гарсія і Белльідо, Р. Мендеса Підаля і ін. [159].

Дослідник Б. Сантамаріна Кампос [173] описує і аналізує початок ХХІ ст. як час «радикалізації сучасності», потужних соціально-історичних трансформацій, подальшого прискорення подій, що пов'язано тепер в більшому ступені з загальносвітовими, а не лише з внутрішньо-іспанськими процесами. Інші іспанські автори звертають увагу на десятиліття між ХХ і ХХІ ст. як на період «інтенсивних змін», що викликають «швидку трансформацію систем ідентичностей, вірувань і цінностей іспанського суспільства».

Економічні аспекти іспанського туризму розглянуті у працях таких дослідників як: А. Саес Кала [172], П. Урбано і Х. Пулідо-Фернадес [179]. Процес формування туристичної сфери Іспанії було розглянуто науковцями Х. Кал'єхо, Х. Гутієрресом і А.В'єдма [130]. З допомогою аналізу даних науковців можна проаналізувати саме процес формування туристичної сфери Іспанії.

Що стосується національного характеру та традицій Іспанії, то існує всього декілька робіт, які аналізують своєрідність іспанської національної ідентичності і допомагають виявити характерні риси її картини світу. Це робота Р. Мендеса Підаля «Найважливіші особливості іспанської літератури» [166] про особливості національного характеру, що відбилися в творах письменників; робота В. Сілюнаса «Стиль життя і стилі мистецтва» [113], присвячена аналізу іспанського «стилю життя» і основних його проявів.

Серед зарубіжних науковців, які займалися питанням історичного розвитку Португалії можна виділити Мартінса Олів'єру, який в роботі «Історія Португалії» позначив, що португальці пішли від племен лузітанія, що населяли в давні часи Піренейський півострів. Португальська культура трансформувалася і видозмінювалася від римлян, германських племен, маврів, і безлічі інших країн, які в наслідку відкривали португальські мореплавці.

Вдалими є теоретичні дослідження Кардосо А., Бернардо, М.А., Фигуэйреду Е., які у праці «Транспортна галузь у туризмі Португалії» (порт.

Caminos-de-ferro e turismo em Portugal) зауважили, що в'їзний туризм у Португалії розвивається швидкими темпами та має найбільший розвиток. Завдяки позитивним чинникам, які впливають на розвиток галузі у поєднанні з вдалою державною політикою в сфері туризму, Португалія стала досить перспективною країною туристично-рекреаційної діяльності в Європі. Філіпе Алмейда у праці «Туризм в Португалії: тенденції та перспективи» (порт. O Turismo em Portugal: Tendências e Perspectivas) визначив основні чинники, які впливають на туристичний потік в Португалії. Подорожуючи по країні її можна побачити з різних сторін: як королівську країну, як центр християнства, як багату гастрономічну країну, а також як «кінець світу».

У магістерській роботі Франція та її культура розглядається з точки зору саме прикордонної з Іспанією території. Для дослідження важливий саме вплив Іспанії на прикордонні території Франції, але все ж ми можемо виділити кілька дослідників, один з них це французький науковець Жан-Мішель Джиан [79], який у праці «Культурна політика» виявив і проаналізував характерні риси культурної політики, яка своєю головною метою ставила і ставить збереження національної самобутності французів, протидію уніформізації і «американізації» національної та європейської культури. Маленцова П.С., Тишкіна А.Г. в спільній роботі «Умови організації гастрономічного туризму у Франції» примічають те, що Франція одна з найбільш відвідуваних іноземними туристами країн світу. Її популярність як туристичної дестинації обумовлена багатьма факторами, найбільш значимий з них це французька культура. Французька кухня, як частина національної культури, відома у всьому світі, і тому гастрономічний туризм тут дуже поширений, через це майже у кожному місті організовуються гастрономічні фестивалі, у поєднання з яскавими дійствами, театральними виступами чи музичними фестивалями.

Найменша країна Піренейського півострова Андора в сфері культури та проведення свят більшої мірою потрапила під вплив саме Іспанії. Найвагомішою можемо вважати працю дослідника Б. Августина, який описав Андору, як фестивальну країну с великим туристичном потоком. Тут

проводиться багато різноманітних відкритих концертів, загальних і локальних (практично в кожному населеному пункті проводиться свій фестиваль) святкувань з музикою та народними танцями.

На сьогоднішній день існує певна кількість досліджень, присвячених обраній проблематиці. В той же час існує необхідність більшої деталізації та систематизації процесів, пов'язаних з народними святкуваннями на Піренейському півострові. А також необхідність більш багатостороннього аналізу вивчаємої проблеми.

1.2. Джерельна база та методи дослідження

У процесі роботи над дослідженням даної наукової проблематики автором було використано широкий спектр джерел – різноманітний за характером та змістом комплекс документів, які згідно з сучасними підходами до теоретичного джерелознавства можна об'єднати в такі групи за способом кодування та відтворення інформації:

- 1) нормативно-правова база;
- 2) офіційні заяви, виступи і промови;
- 3) офіційні веб сторінки заходів;
- 4) статистичні дані.

Нормативно-правова база, яка становить основу джерельної бази дослідження, можна поділити на:

В дослідженні використані сайти офіційних установ країн Піренейського півострова, які дають нам можливість ознайомлення з офіційними документами, прийнятими на державному рівні і які до помагають у розкритті обраної проблеми.

а) офіційні сайти, а саме офіційний сайт міністерства економіки та фінансів Іспанії [11], офіційний сайт Міністерства промисловості, енергетики та туризму [12], офіційний сайт Державної готельної мережі Paradores de Turismo de España [13], офіційний сайт Інституту туризму Іспанії [40], офіційний сайт Світового банку [15], офіційний сайт Інститут національної статистики Іспанії

[14], офіційний сайт Всесвітньої організації туризму [16], Сайт Конгресу депутатів Іспанії [36], Сайт Сенату Іспанії [37], Сайт Іспанського королівського дому [38], Сайт уряду Іспанії [39], Сайт Посольства України в Королівстві Іспанія [33], Сайт Національного інституту статистики Іспанії [40], Офіційний сайт уряду Португалії [18], Сайт Національного інституту статистики Португалії [35], сайт Посольства України в Португалії [32], сайт Департаменту довкілля та сталого розвитку Андори [2] та Андорського національного інституту фінансів [1], сайт Департаменту туризму Андори [3], сайт Міністерства закордонних справ Андори [9], Міністерства культури, молоді та спорту Андори [10], Офіційний сайт Інституту туризму Андори [18], Офіційний сайт туризму Андорри Ла Велли [19], сайт Торгової палати Андори [49], а також Офіційний сайт туризму Франції [20], Сайт Міністерства Юстиції Франції [44] та ін.

б) дипломатичні договори та міжнародні нормативно-правові акти, які прямо чи опосередковано стосуються Іспанії, Португалії, Андори та Франції. Вони визначають основні засади офіційної політики країн регіону на міжнародній арені, наприклад Конституція Іспанії [6], Конституція Португалії [7], Конституція Андори [8] або ж сайт уряду Іспанії (ісп. Gobierno de España) [39], офіційний сайт законів Іспанії в області туризму (ісп. Derecho del turismo) [56], Закон про Національні свята Іспанії [4], Закон про свята в Португалії від 15 квітня 1977 року [5].

Офіційні заяви, виступи і промови провідних державних діячів і політичних лідерів, які виражають інтереси тієї чи іншої політичної сили, роз'яснюють суспільно-політичну ситуацію, свої дії у вирішенні ключових проблем. Вони можуть нести суб'єктивний відбиток, бути пропагандистського чи декларативного характеру. Автором були використані промови Алваро Надаля, міністра енергетики та туризму [57], матеріали з конференції організованої у 2016-му році Прем'єр-міністром промови різноманітних державних діячів на тему «Що робити з найприбуткованішою галуззю в Іспанії?» (ісп. «¿Qué hacer con la primera industria de España?») [63], також були

опрацьовані висловлювання головних державних діячів та політиків у джерелі «Нова політична еліта ставить під сумнів проведення святкових боїв биків» (ісп. «El nuevo mapa político pone en cuestión los festejos taurinos») [58], де нові політичні лідери ставлять питання про існування такого явища як корида у Іспанії, та просувають інформацію щодо заборони кориди, проти якої виступає достатня кількість державних діячів.

Серед офіційних веб-сайтів свят та фестивалів можемо виділити сайт фестивалю Сан Фермін в Іспанії [22] та Ла Томатіни [21], музикального фестивалю в Сан Себастьяні [23], офіційний сайт Фестивалю іберійських масок [24], Міжнародного музичного фестивалю Jazz Em Agosto [25], Міжнародного музичного фестивалю Com'Paso [26], Міжнародного музичного фестивалю Nos Alive [27], Міжнародного музичного фестивалю NOS Primavera Sound [28], кінофестивалю Fantasporto [29], музичного фестивалю в Хіхоні [30] та Міжнародного музичного фестивалю Cinema Jove [31].

Так, офіційні веб-сторінки містять коротку історичну довідку, програму заходу, дату проведення, інформацію про відвідуваність заходу туристами, що дозволяє охарактеризувати свято, тобто визначити його спрямованість, тривалість, встановити приналежність до групи, встановити нішу, яку займає кожен конкретний івент, тощо. Також у разі необхідності перед дослідником з'являється можливість зв'язатися з організаторами заходу та отримати інформацію з першоджерела.

Статистичні дані використані з офіційних сайтів по статистиці Європи, таких як Євростат (англ. Eurostat) [60] та Туризм і право (ісп. Turismo y derecho) [64], статистичні данні від Національного інституту статистики Португалії [35] та Департаменту статистики Андори [43]. Зроблено аналіз по даним Статистики світового торгового ринку Андори [46], з сайту статистики муніципалітетів Європи та Португалії (порт. Milhares de Estatísticas sobre Municípios, Portugal e Europa) [62], статистики іммігрантів в Португалії [47], ринку туризму Португалії [48], та ін. Вони дозволяють зробити висновок про загальний потік туристів до країн регіону, кількість поїздок до Іспанії та Португалії туристів з

країн ЄС, розподілу прямого вкладу туризму в ВВП в Іспанії та Португалії та ін. Графіки та таблиці, які розміщені в додатках і мають суто ілюстративний характер, дають змогу відобразити особливості розвитку туристичної галузі в Іспанії та Португалії, а також прослідкувати вплив свят та фестивалів на туристичний потенціал країн, дають змогу проаналізувати взаємодію органів у структурі державного управління туризмом найуспішнішої на Піренейському півострові у туристичному плані країни – Іспанії. Тож, вирішення поставлених в роботі завдань забезпечено достатньою кількістю письмових джерел.

Методи дослідження. Методологічну основу дипломної роботи складають загальнонаукові принципи і методи, що були використані для виконання дослідницької роботи. За допомогою аналітико-описового методу нам вдалося розкрити основні процедури та форми проведення свят та фестивалів в Іспанії та Португалії на сучасному етапі. Метод порівняння було застосовано при дослідженні особливостей проведення святкувань у різних країнах Піренейського півострова. За допомогою методу спостереження можемо бачити як трансформувалися свята в країнах регіону та як традиції народу впливають на процедуру проведення свят.

Метод систематизації та типології допоміг визначити головні тенденції які проявляються у проведенні святкувань, особливо у Іспанії та Португалії. Завдяки хронологічному методу ми змогли простежити процес збереження традицій історичних у сучасних культурних вподобаннях населення країн досліджуваного регіону. Компаративний метод допоміг нам порівняти та узагальнити отримані результати.

Отже, застосований комплекс методів наукового дослідження дозволив сформулювати аргументовані твердження та висновки, які були зумовлені метою, науково-дослідницькими завданнями, науковою новизною і практичним значенням роботи.

Можемо сказати, що місце народних свят в сучасній культурі країн Піренейського півострова має потенціал для подальшої розробки нових аспектів та нових питань, пов'язаних з традиціями проведення та

різноманіттям свят у країнах регіону. Джерельна база дослідження є достатньою та дозволяє дослідити специфіку у проведенні народних свят та збереженні традицій у регіоні, а також виявити впливи на сучасну культуру.

РОЗДІЛ 2.

СУЧАСНА КУЛЬТУРА КРАЇН ПІРЕНЕЙСЬКОГО ПІВОСТРОВА

2.1. Народні свята: визначення, класифікація та особливості в регіоні

Можна сказати, що в країнах Піренейського півострова немає як такого визначення «народні свята». Іспанці та португальці воліють називати всі свята словом «фієста» (ісп.) або «ферія» (порт.) – це одні з найулюбленіших слів в країнах, які в широкому понятті перекладаються як «свято» і відносяться до державних і релігійних свят, означають масове народне гуляння або просто вечірку в колі друзів.

Свята в країнах регіону, а особливо в Іспанії, проходять майже не припиняючись, деякі з них можуть відзначатися один день, а деякі тиждень або навіть більше. Культура і уклад життя іспанців помітно різняться по регіонах, що виражається в традиціях, музиці і танцях, гастрономії і святах. В кожному регіоні, місті чи навіть районі міста можуть бути власні традиційні свята, які можуть бути релігійними або регіональними [4].

Всі свята, розглянуті в дипломній роботі можуть бути умовно розділені на три категорії – традиційні, нетрадиційні та мистецькі. Традиційними святами можна назвати релігійні свята, державні свята, карнавали, які мають свої давні традиції, ярмарки, які шумлять святковим веселоцями. На них збираються дорослі та діти, бажаючи одягнутися в різноманітні костюми, та дефілюють вулицями міста. Гостей свята розважають танцівниці фламенко, ілюзіоністи, музичні колективи, а в повітрі витають спокусливі аромати традиційних ласощів. У павільйонах ярмарки, співають і танцюють вдень і вночі. В Іспанії традиційні свята ще називають «спільноіспанські»: день Конституції в грудні, Різдво і Великдень, дитяче свято Трьох Королів в січні, провінційне свято

Вогню у Валенсії, фестиваль Римляни і Карфагеняни в провінції Мурсія, Маври і Християни в провінції Аліканте, Севільяна в Севільї та безліч інших місцевих – міських і навіть сільських [4].

Нетрадиційними можна назвати найрізноманітніші цікаві події, які не вписуються в формальні рамки культури країни. В Іспанії та Португалії достатньо багато таких свят. Наприклад, фестиваль Ла Томатіна в Іспанії – це яскраве дійство, на яке приїжджають подивитися та прийняти участь щорічно тисячі туристів. Незвичайний, оригінальний фестиваль запрошує всіх гостей в серпні з'ясувати стосунки за допомогою помідорів, весело і з належною ноткою адреналіну. Свято Томатіна проходить в місті Буньолі провінції Валенсія і є найбільшим фестивалем помідорів в Іспанії, під час якого понад 150 тонн томатів на годину перетворюються в сік, розливаючись по міських вулицях і фарбуючи кожного учасника події [21].

Мистецькі свята теж із задоволенням святкують в країнах регіону, їх існує безліч, але найбільш поширені – музичні та кінематографічні фестивалі, які визнаються на міжнародному рівні і стали гордістю своїх країн. Кожен рік вони привертають увагу десятків тисяч туристів своєю масштабністю та задовольняють любителів різноманітних жанрів фільмів і музичних стилів. У червні-липні найбільш відомий міжнародний музичний фестиваль в Гранаді. Концерти, оперета, класичні та сучасні танці і фламенко. У вересні – жовтні проходить міжнародний музичний фестиваль в Барселоні, симфонічні і духові оркестри, хори і солісти. У другій половині липня – першій половині серпня проходить міжнародний музичний фестиваль в Сантандер. В кінці липня – початку серпня проводиться театральний фестиваль в Меріді: класичний греко-латинський і середземноморський театр. У вересні святкують національний фестиваль класичного театру в Альмагро: класичний іспанський і світовий театр (див. Додаток М). В середині вересня – початку жовтня починається осінній фестиваль в Мадриді: концерти, опера, драма, класичні та сучасні танці [130].

Іспанське законодавство встановлює, що кожен регіон Іспанії може мати не більше 14 офіційних вихідних днів в році. 9 є державними святами, мінімум 2 свята повинні бути регіональними [4].

Отже, свята грають важливу роль в житті іспанського народу. Національні особливості цієї країни та її характер відображаються в національних святах, як в дзеркалі. В Іспанії свої звичаї і традиції має кожен населений пункт. У будь-якого поселення цієї країни є власний заступник, ім'я якого дуже шанують місцеві жителі.

Свята Португалії ми також можемо розділити за аналогічним принципом: на традиційні, нетрадиційні та мистецькі. Варто відмітити, що особливістю португальських свят можна рахувати їх релігійну приналежність. З давніх-давен жителі цієї країни неухильно шанують релігійні традиції. Будучи, в основному складі, прихильниками католицької віри, вони не пропускають богослужінь і зборів. Релігійні свята відзначаються пишно по всій сонячній Португалії, кожне місто країни багате храмами і монастирями [5].

Традиції Португалії зберігаються незмінними та дбайливо передаються з покоління в покоління і є частиною культури португальського народу. Кожен турист, приїхавши в цю країну, знайде для себе багато пізнавального і цікавого. Тож, традиційними португальськими святами можна назвати: свято на честь апостола Іоанна у Порту на площі Праса-да-Лібердаде в ніч на 24 червня [5]. В кінці червня в Бразі проходять святкування Сан-Жоан, що тривають два дні і збирають в численних процесіях величезна кількість віруючих. До мистецьких свят належить фестиваль старовинної музики, що проходить в місті Обідуш в жовтні. У Коїмбре в травні проходить студентський фестиваль Куема-душ-Фітуш. Щороку в кінці квітня – початку травня на Мадейрі проводиться галасливий і веселий Карнавал квітів, а в вересні – барвисте Свято збору винограду, яке святкується з 1419 року. Взимку на Мадейрі проходять розкішні карнавали, барвисті ярмарки та сільські свята, а також феєрверки над бухтою Фуншала [108].

Якщо казати про Андору, то іспанський регіон Каталонія – це суть андорської культури та свят. Андора-ля-Велья, столиця країни, також є культурним центром Андори, в ній відбуваються фестивалі джазової музики, виставки мистецтв, народні танці, і музичні концерти [19]. Андорські народні танці дуже популярні в країні. Національні танці, такі, як марачча, контрапас, сардана, залучають в країну туристів, а місцеві жителі насолоджуються цими танцями під час святкувань.

З традиційного сільського селища Андора перетворилася в сучасну країну в 20 столітті, в основному, завдяки притоку туристів. Корінні жителі Андори проживають, головним чином, в столиці і в передмісті. Андорці – сімейно-орієнтований народ. У андорському суспільстві, аж до кінця 20 століття, домінували чоловіки, коли члени сім'ї-чоловіки були зайняті у всіх сферах діяльності, однак тепер такий стан змінюється, і жінки приймають все більше участі в громадських справах [46].

В Андорі, в основному, проходять такі ж свята, як і в Іспанії, але особливістю країни є декілька популярних музичних фестивалів. Найпопулярніші з них – Міжнародний Джазовий фестиваль (червень) і Фестиваль класичної музики в Ордіно (вересень).

Тож, як висновок можна сказати, що кожен регіон Піренейського півострова має свої особливості. За допомогою класифікації свят на: традиційні, нетрадиційні та мистецькі, ми змогли поділити все різноманіття свят у регіоні на властиві їм за ознаками типи та виокремити їхні визначні риси. Варто сказати, що для країн регіону велике значення мають саме релігійні свята. Саме з цими святами пов'язана більша частина традицій та вірувань населення. Звісно за кількістю та розмахом свят лідирує Іспанія. Андора та її традиції більшою мірою знаходяться під впливом саме Іспанії, а не Франції, якщо конкретніше, то найбільший вплив на Андору має іспанський регіон – Каталонія.

Португалія ж маленька країна, але кількість свят там дуже дивує. Буквально в кожному селищі є своє свято, яке зазвичай має релігійний

характер. У Португалії будь-яка, навіть незначна, подія може стати приводом для свята, з музикою, танцями і традиційними гуляннями. Саме в любові до свят іспанці та португальці схожі між собою. Але, варто зауважити, що португальці не люблять, коли їх порівнюють з іспанцями, тому і процедура проведення свят в Португалії багато в чому відмінна від країни-сусіда.

2.2. Традиції проведення свят на сучасному етапі в країнах регіону

Як відомо, кожна національна цілісність – народ, країна, культура – має особливий світогляд, свою унікальну шкалу цінностей, традиції. Видатний російський філософ і правознавець Ільїн І. А. зазначав, що фактично кожен народ індивідуальний, йому притаманні свої особливі якості, прояви неповторної природи, історії, душі. Узагальнюючи свої спостереження про культуру народу він писав: що кожен народ одружується, помирає, народжується та хворіє, і все це відбувається по-своєму. Народи по-різному відпочивають, лікуються, горюють, по-своєму міркують та споглядають. У кожного народу своє особливе почуття права і справедливості, інший характер, інша дисципліна, інше уявлення про моральний ідеал, інший сімейний уклад, інша церковність, інша політична мрія, інший державний інстинкт. Словом, у кожного народу інший, особливий духовний уклад і духовно-творчий акт» [97].

Іберійська культура має досить складну історію. У ній відбувається змішання європейських і арабських елементів, основні ідеї християнства, схоластика і настрої екзистенціалізму. Як зазначає Карчакова Е.В.: «Іберійська культура є оригінальним прикладом вдалого синтезування культурних типологій Заходу і Сходу» [36]. Дослідниця зауважує, що поглинаючи і нівелюючи етнічне різноманіття корінного населення Піренейського півострова, давня іберійська культура виявляє таку системну властивість, як підвищена здатність до асиміляції інших культур при збереженні власних параметрів, іншими словами здатність до культурної адсорбції.

Якщо ж казати саме про Іспанію, то це – багатонаціональна країна, де жителі дуже різні, не тільки зовні, але і внутрішньо. Цей сорокамільйонний

народ дуже не однорідний та говорить на різних мовах. В Іспанії чотири офіційні мови – каталонська, баскська, кастильська і галісійська. Значна особливість Іспанії кроється в її культурі та історії. Іспанський культуролог і філософ Сальвадор де Мадаріага вважав, що один з головних принципів іспанського національного характеру – це честь [67]. Всі іспанці відкриті, життєрадісні, безпосередні і безтурботні. Можна сказати, що середземноморський клімат країни дуже вплинув на формування темпераменту іспанців і на їх менталітет. Літня спека ніяк не налаштовує на роботу, а вечірня прохолода, навпаки, запрошує вийти на свіже повітря, щоб насолодитися всіма барвами життя. Як і в інших країнах, чим далі на південь, тим менше метушні присутньо в місцевих жителів.

Іспанців можна описати як гостинних та веселих людей, іноді створюється враження, що іспанці навіть не думають про те, що буде завтра, насолоджуючись кожною миттю свого життя. Можливо, саме ці риси характеру пояснюються тим, що іспанський народ практично не вірить ні в які загальноприйняті інститути, бо вони просто не впевнені, що їм під силу щось змінити. Адже довгий час іспанці були войовничими католиками, сподіваючись, що за страждання в цьому житті їх винагородять в наступному світі. Страждання було невід'ємною частиною життя, тому вони намагаються не упустити будь-якої можливості отримати насолоду. Типовий образ іспанця – це енергійний, балакучий, ситий, емоційний, темпераментний і добродушний веселун. Основними рисами іспанського менталітету є: любов до життя у всіх її проявах, інтуїтивно-споглядальний тип мислення, гуманізм та індивідуалізм. Ставлення жителів Іспанії до навколишньої дійсності формується з позиції «Я і світ» [56]. У іспанця в центрі уваги знаходиться він сам, його близькі і рідні, а тільки потім – країна. Іспанці не виносять обмеження особистої свободи, навіть якщо це зможе принести їм якийсь прибуток. Якщо ж нагадати іспанцеві про давно заплановану справу, то, найімовірніше, він відповість «таїана», що означає «завтра» або «як-небудь».

Одним із традиційних символів країн Піренейського півострова – є корида, що в перекладі з іспанської означає «біганина» – в Іспанії та торада – в Португалії. Вважається, що саме під час цього захоплюючого своєю небезпекою дійства по-справжньому розкривається справжній характер людини [77].

У роботах Астахової Е. В. образ Іспанії розглядається крізь призму концепту «свято», який виступає як мегаконцепт, що охоплює багато сфер життя даної етнолінгвістичної спільноти [68]. Як говориться в іспанській народній приказці, «життя – це свято, а кожен день – запрошення до нього». Свято – найважливіша умова забезпечення життєздатності Іспанії, властивість національного менталітету, традицій, прив'язане до екстравертності характеру і культурі позитивної поведінки [21].

Самобутня культура і традиції Іспанії формувалися століттями під впливом кельтів і римлян, іберів і басків, французів і арабів. У цій країні проживає понад чотири десятки етнічних груп зі своєю власною культурою, мовою, традиціями та кухнею. Саме тому Іспанія володіє екстраординарною мистецькою спадщиною. Різні регіони Іспанії і навіть окремі населені пункти мають свою власну символіку та геральдику, традиційну тільки для певного регіону. Причому стосується це не тільки гербів або символів, але і багатой місцевої фольклорної традиції, яка часто міцно прив'язана до конкретного історичного місця. Об'єктів легенд і символіки буквально тисячі, і місцеві жителі дуже ними пишаються [90]. Поступово вони переходять на герби, прапори, торгові знаки, марки та конверти, стаючи невід'ємною частиною місцевої культури і побуту. До характерних символів, які поважає вся країна, відносяться різні святі, бик і весь комплекс традицій, пов'язаних з коридою, фігури борців за віру – Сід Кампеадор, король Фердинанд та інші, а також літературні герої на кшталт Дон-Кіхота і Санчо Панси з роману Мігеля Сервантеса.

Придумати привід для свята іспанцям – не проблема. Свята присвячують зустрічі пір року, спортивним досягненням своїх співвітчизників, знаменитим

особистостям, як відомим у всьому світі, так і тим, які славляться тільки в своїй місцевості. Лідирує Іспанія і за кількістю влаштованих карнавалів, які відомі на весь світ своїми фарбами, музикою і невгамовним веселощами. Багато туристів вважають за краще відпочити в Іспанії навіть не через її культурні пам'ятки і розкішні пляжі, а через бажання зануритися в запаморочливу атмосферу свята, що заряджає енергією і оптимізмом.

Прохання розповісти про свята Іспанії може спантеличити навіть людину упевнену в глибині своїх знань про цю країну. Точно визначити кількість іспанських свят неможливо. Тут відзначають знаменні дати не тільки загальнодержавного і загальноміського масштабу. Своє окреме свято мають навіть маленькі райони і квартали міст, провінції і села. Кожне свято має свою історію, традиції і заслуговує на окрему увагу.

Різноманітність свят і способів їх святкування дуже дивує. Чого тільки варта традиція скинути розфарбовану козу з двадцятиметрової дзвіниці в ході місцевого свята в провінції Самора. Свята Іспанії, незалежно від свого масштабу (чи це національний День Іспаніадад або місцеве святкування) відзначаються дуже весело та від душі. Неповторна атмосфера, наповнена феєрверками, хлопавками, яскравими вбраннями і запальними ритмами, нікому не дозволить залишитися в стороні.

Тож, розглянемо декілька традицій в проведенні іспанських свят. 1 січня в Іспанії святкується Новий рік, згідно з традиціями 1 січня є серединою священного святочного періоду, який починається з Різдва – 25 грудня і закінчується 6 травня – в день Волхвів. У новорічну ніч, після сімейної вечері, іспанці зазвичай вирішують іти святкувати свято на міські площі, в бари, ресторани, на дискотеки. Нічне гуляння з площі Сонячні Врата (головна площа Мадрида), транслюються по телебаченню на всю країну. Тут, за давньою іспанською традицією, під бій годинника потрібно з'їсти 12 виноградин, по одній після кожного удару. Це повинно принести удачу в кожному з місяців прийдешнього року і відігнати злі сили. Одягти червону нижню білизну на свято (труси, підв'язки, шкарпетки) – це ще одна новорічна традиція Іспанії

[148]. Також варто сказати, що найпопулярнішим новорічним напоєм в країні виноградарства є вино. Якщо сто років тому випити в новорічну ніч шампанського вина (ісп. Cava) могли собі дозволити тільки заможні сім'ї, то сьогодні ігристе вино доступне для всіх верств населення. Тож, святкування Нового року перетворює Іспанію в величезний феєрверк – на площі кожного міста гримлять салюти і петарди, горять смолоскипи, яскраві гірлянди і безліч вогнів. А нестихаюча музика і веселий сміх святкуючих залучають в новий рік удачу, любов і безліч щасливих моментів.

6 січня святкується День королів-магів, в світі воно іменується як свято Епіфанія (свято Водохреща) або Богоявлення. Під час Хрещення Христа Бог явився у всіх трьох іпостасях. В Іспанії День королів-магів названий на честь трьох королів-магів (волхвів): Каспара, Мельхіора і Валтасара, що прийшли до Віфлеєму поклонитися новонародженому Ісусу. 5 січня в містах Іспанії проходять пишні паради. Головна фігура процесії – карета з трьома королями-магами, які роздають дітям солодощі та іграшки. Після параду іспанці накривають на ніч стіл. Вважається, що три короля-мага приходять повечеряти до кожного в гості. В знак, що в будинку є гостинний стіл, діти виставляють за двері своє взуття, набите соломою. Після вечері, якщо дитина в минулому році поводитися добре, королі залишають в черевиках подарунки. А якщо ж дитина була неслухняною – насипають в них вугілля, яке виявляється солодощами. Традиційне частування свята – пирог у формі бублика для королів. Випечений бублик, розрізають і ділять на всіх членів сім'ї. В одній з частин повинна попастися фішка, що символізує щастя тому, хто її отримає. Ще одна традиція Епіфанії – освячувати воду, ладан і крейду, яким потрібно написати на дверях будинку «К + М + В». Це великі літери імен трьох королів. Вони відганяють від дому та сім'ї злі сили.

Навесні, 15 березня в Іспанії святкується Фальяс (ісп. Las Fallas) – свято весни в Валенсії, проходить з 15 по 20 березня і привертає до себе мільйони туристів з усього світу. Починається Фальяс 1 березня барвистими карнавалами, маскарадами і піротехнічними шоу, в яких беруть участь, як

професійні піротехніки, так і жителі міста, незалежно від віку, рівня достатку і соціального становища.

Наступним етапом Фальяс є приношення квітів до фігури Діви з Немовлям на руках. Саму статую і площу, де вона встановлена, іспанські жінки прикрашають квітами, викладаючи їх в красиві мозаїки і композиції. Після закінчення триденного покладання квітів, готується велика паелья для всіх жителів міста. Головне частування під час Фальяс – це пончики з шоколадом (ісп. bunuelos). Їх можна купити цілодобово по всій Валенсії [80].

Кульмінація Фальяс відбувається 19 березня. В ході підготовки до найважливішої події свята на вулицях міста розставляють величезні фігури, які сатирично зображують відомих людей Іспанії і висміюють пороки людства. Фігурами милуються три дні, а потім, обрані Королеви свята віддають наказ спалити статуї. Виберають тільки дві фігури, які потім займають своє місце в музеї Фальяс, а їх автори отримують премії. Спалення фальяс - це апогей свята, що перетворює Іспанію в величезне зачоровуюче око багаття.

У середині весни іспанці святкують Велику п'ятницю. 10 квітня – це офіційне свято і державний вихідний день. Велика (Страсна) п'ятниця відзначається пасхального тижня в четвер. Для християн усього світу це день - скорботи і печалі, нагадування про страждання Ісуса, його смерть на хресті і поховання. Велика п'ятниця, а також наступна за нею субота – це єдині дні, коли католицька церква не проводить меси. Так виражається траур щодо смерті Христа. Страсну п'ятницю відзначають широкомасштабно по всій Іспанії. Кожне місто має свої унікальні традиції святкування Великої п'ятниці. Повсюдно влаштовуються театралізовані вистави, присвячені діям і стражданням Месії. Особливо знаменита Процесія муки Спасителя в Вальядоліді (ісп. la Procesion General de la Pasion del Redentor de Valladolid) [148].

Кращими ходами також прославилася Севілья, Малага, Мурсія, острів Tenerife. В ході процесій чоловіки, які є членами релігійних братств, йдуть по вулиці в спеціальному одязі і несуть так званий «пасос» (ісп. pasos) [129]. Це

величезні скульптури Богородиці, Христа, а також цілі скульптурні композиції, які зображують страждання Ісуса. За несучими пасос йдуть люди, одягнені в костюми біблійних персонажів або ті, хто зображує грішників, що каються. У деяких містах можна спостерігати, як члени процесії несуть важкі хрести, а деякі навіть роблять процедури самобичування.

23 квітня – це Сан-Хорді в Іспанії. Його можна назвати аналогом Дня Святого Валентина в Іспанії. Емоційні і життєлюбні іспанці зробили своє свято любові ще більш яскравим і наповненим квітами, ніж 14 лютого в інших європейських країнах. Під час святкування Сан-Хорді всі площі Барселони буквально потопають в букетах червоних троянд. Повітря наповнюється неповторним ароматом і хвилюючою романтичною атмосферою. Згідно з традиціями, в цей день коханим жінкам підносять червоні троянди, чоловікам же прийнято дарувати книги.

Виникнення свята зобов'язана легендою про перемогу Святого Георгія над драконом. З краплі крові вбитого чудовиська виросла червона троянда, яку герой подарував коханій дівчині. В день свята проводяться яскраві вистави, що поживляють легенду. Обов'язковим є дійство – «Битва з драконом». Весь день перед кафедральним собором на площі Барселони сидять люди, переодягнені в драконів, що розважають гуляючих людей. Вони дозволяють смикати себе за хвости, позують для фотографів з усіма бажаними. Опівночі з шипінням і дихаючи вогнем, крізь натовп, дракони повзуть в центр площі, де неминуче будуть повалені Святим Георгієм, а з їх пащ виростуть букети червоних троянд.

1 листопада в Іспанії святкується День всіх святих (ісп. El Día de Todos Los Santos) – християнське свято на честь всіх святих, оголошене Папою Римським Урбано IV. Сьогодні цей день – офіційний вихідний у країні. Свято 1 листопада для іспанців – не лише релігійна подія, але також символ закінчення сільськогосподарського року та наближення зими. Кожна провінція має властиві тільки їй традиції святкування і свої типові частування. Наприклад, в Кадісі в День всіх святих на ринках переодягають поросят, курей і кроликів. Овочі та фрукти служать матеріалом для виготовлення ляльок, які сатирично

зображують соціальні події року. Використовують фрукти і для свята в Сеуте. У цей день люди йдуть на пікніки з рюкзаками, заповненими фруктами і сухофруктами. Схожа традиція і в Естремадурі. Жителі Хіхона насолоджуються поїданням солодкого хліба з мигдалем (ісп. *doblaes*) [90]. У Каталонії в День всіх святих вважають за краще їсти смажені каштани, заїдаючи їх маніоком. На Майорці печуть «хлібці смерті з марципаном», пончики з кремом, роблять солодощі «кістки святого» (це марципан, наповнений медом, кремом або шоколадом). У провінції Аліканте на честь всіх святих влаштовується ярмарок, який є одним з найбільш важливих і стародавніх в Іспанії. Вперше він був організований королем Арагоном Пере IV.

Португальська культура також тісно переплетена з географічним розташуванням і історією своєї країни. Португалія – це найстаріша держава Європи, і саме португальські мандрівники одними з перших перетнули Атлантичний океан в епоху Великих географічних відкриттів. Культура Португалії трансформувалася і видозмінювалася від римлян, германських племен, маврів, і безлічі інших країн, які в наслідку відкривали португальські мореплавці. Лузітанія – племена, які населяли в давні часи Піренейський півострів, підпали під вплив різних народів [112]. Від лузітано і пішли португальці. Португальська мова розвинулася з арабських понять і простонародної латині. Більшість португальських міст дуже давні, найбільш традиційними є північні провінції, такі як Траз-уже-Монтеш і Мінью. Південна частина країни абсолютно не схожа на північ, чудові піщані пляжі Алгарве і теплий середземноморський клімат. Немов дві артерії протікають по країні дві річки, одна – Дору, родючі долини, якою прославили португальська Портвейн на весь світ; інша – Тежу, широка і спокійна річка, на берегах якої розташовані заплавні луки, де пасуться чудові коні і бики. Португалія колоритна країна, кожен регіон має свій традиційний національний костюм, в який зазвичай вбираються на свята. У жінок це яскравий фартух, картата або смугаста спідниця і блузка білого кольору з довгим рукавом. Чоловічий національний костюм – короткі штани, гетри, широкий пояс, сорочка і жилет [169].

Не відстають від іспанців і португальці у кількості різноманітних традицій у проведенні свят. Багато хто вважає центром всіх праздненств Лісабон. І це, мабуть, цілком справедливо, адже в столиці регулярно проходять традиційні заходи. Але на захоплюючі й незвичайні урочистості можна наштовхнутися і в невеликих містах. Яскраво можемо спостерігати португальські традиції на Новий рік і Різдво. Як і в багатьох інших країнах Європи в Португалії ці свята дуже пишно відзначаються. Різдво в Португалії називається Натал. Цей день прийнято відзначати в колі сім'ї, місцеві жителі готують традиційні страви – варену тріску і індичку з каштанами. Обов'язково ставлять ялинку і купують різдвяний вінок. У Лісабоні новорічну ніч називають Чарівна ніч (порт. Noite Mágica). В цей день в Белені збираються місцеві жителі і туристи, слухають музику, танцюють і веселяться до самого ранку. Багатолюдні урочистості проходять і на головній площі міста. Але найцікавіше побувати в цю ніч на Мадейрі, там відбувається вражаючий феєрверк: вогні злітають вгору відразу з 50 точок на острові.

Дуже незвичайним святом вважаються Похорон тріски. Насправді ж, це традиційний спосіб португальських рибалок відзначати Великдень. У цей день особливо цікаво в невеликих рибальських поселеннях, де проходить щось на зразок карнавальних ходів, іноді рибу по-справжньому кладуть в труну і носять по вулицях, радіючи з того, що пост, нарешті закінчено.

Проте, португальці залишаються глибоко релігійними людьми, тому обов'язково ходять в цей день на церковні служби на честь Великодня, в будинках готують солодкі пироги і страви з яйцями, а на вулицях проводять театралізовані вистави.

День святого Іоанна в Порту вважається найяскравішим і незвичайним святом. Його відзначають дуже давно і багато традицій збереглися з часів появи торжества. У червні по всьому місту розвішують гірлянди з часнику, цибулі та різних трав (переважного базиліка і цибулі-порей), люди стрибають через багаття – раніше вони були величезними, але тепер більше символічні, весело

ганяються один за одним з надувними молотками і кийками, сміються і танцюють прямо на вулицях.

13 липня проходить святкування дня Св. Антонія. Ім'я святого Антонія Лісабонського і Падуанського – одне з найбільш шанованих в Португалії, і день його прославлення лісабонці відзначають як День міста з гучними гуляннями і нестримним веселощами. Традиції лісабонського прославлення святого Антонія сходять до 18 століття. Кафедральний собор в Лісабоні (де, за переказами, жили його батьки) була зруйнована землетрусом. У 1812 році церква святого Антонія на зібрані добровільні пожертвування була відбудована заново, кошти на відновлення храму збирали всім миром. Навіть дітлахи бігали по дворах і просили «монетки для святого Антонія», споруджуючи вівтарі, прикрашені паперовими мереживами, квітами і зображеннями улюбленого святого. І тепер щороку до Дня святого Антонія діти готують саморобні вівтарі і просять «монетки для святого Антонія», правда, тепер ці гроші йдуть на дитячі солодощі та забави [169].

Ще існує така традиція, що напередодні свята святого Антонія у дівчат прийнято гадати вельми незвичайним способом: треба наповнити рот водою і тримати її, поки не почувеш ім'я майбутнього нареченого. За відгуками багатьох, це абсолютно безвідмовний спосіб. Молодь пише записочки, звертаючись до Антонія за допомогою любовних справ, і кидає послання в ящик в церкві Св. Антонія (ісп. Santo Antonio da Se) разом з пожертвами. А ще юнаки дарують своїм коханим маленькі горщики з різнобарвними пишними паперовими гвоздиками, в пелюстках яких ховається любовне послання або ліричний вірш. Іноді гвоздика супроводжується іншим подарунком: розписною іграшкою, красивим віялом або іншою чарівною штучкою для красуні.

Як висновок можна сказати, численні завоювання та походи наклали свій відбиток на культуру як іспанців, так і португальців. Сильна віра, щирі почуття до Бога відображаються і в численних середньовічних капличках, церквах, монастирях і замках, побудованих в стилі епохи Відродження. Світлому святкуванню всіх католицьких свят із століття в століття говорить про сильну

віру в Бога й Ісуса Христа. Тому християнські традиції в країнах регіону дуже сильні.

У жаркому кліматі з високими температурами, рідкісними дощами працюватимуть іспанці та португальці вирощувати свої урожаї. В таких умовах і сформувався життєвий уклад жителів Іспанії та Португалії – вони працюватимуть й винахідливі, спритні. Всьому цьому вони часто присвячують свої традиції, обряди і звичаї – святкуванню дню збору того чи іншого врожаю, проголошують свята продуктів, а взимку – танцюють. Їх пекучі пристрасті традиційно відображаються в танцях, інсценуваннях, п'єсах на міських святах. Змагання чоловіків з дикими биками – все це ще раз підтверджує гарячу вдачу населення.

Не кожна країна може змагатися з Іспанією в трепетному збереженні і примноженні національних традицій, які були народжені в «європейському котлі», де співіснує циганська пристрасть, мавританська витонченість, романська пишність і кельтська глибина. Але варто підмітити, що Португалія намагається скласти Іспанії гідну конкуренцію.

Було досліджено, що у кожного свята в Іспанії і Португалії є своя незвичайна традиція, яка робить свято особливим і виділяє серед інших. Все залежить від регіону, історії та населення. Але з року в рік, іспанці і португальці не змінюють своїх традицій в проведенні свят. Звичайно, багато з них дещо трансформувалися, але сенс залишається незмінним. Багато основних традицій жителі країн Піренейського півострова дотримуються століттями, і це дуже цінно, що народ їх зберігає, і передає наступним поколінням.

2.3. Вплив свят та фестивалів на туризм країн Піренейського півострова

Туризм є міжгалузеву сферою економіки (див. Додаток Б), що охоплює не лише засоби розміщення, але і транспорт, зв'язок, індустрію харчування, розваг і багато іншого. Значення туризму для економіки країни пов'язане передусім з тими перевагами, які він приносить за умови успішного розвитку. Передусім – це зростання робочих місць. Іншою важливою перевагою є

мультиплікативний ефект від туризму, тобто його вплив на розвиток суміжних галузей економіки. Третя перевага – зростання податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів.

Іспанія – це країна дивної і багатоликої культури, що увібрала в себе безліч різних цивілізацій і стилів. Кожен її куточок представляє своєрідну мозайку культурно-історичних пам'яток, включених в міжнародний список пам'ятників Надбаня Людства [80].

Таким чином, Іспанія може запропонувати туристові поєднання природного і кліматичного багатства, історичної і археологічної спадщини, культурної і гастрономічної різноманітності, доступного і якісного сервісу, комфортного відчуття перебування на відпочинку (див. Додаток А). Серед основних причин, що обумовлюють вибір Іспанії, як країни відвідування, виділяють: помірні ціни, інтерес до культури і традицій, бажання краще пізнати іспанський народ, покупки, бізнес, високий рівень обслуговування, іспанська кухня тощо.

Туризм в Іспанії, як вигідна і високоприбуткова галузь, справляє суттєвий вплив на економіку країни (див. Додаток В). Завдяки туризму, змінилися пріоритети в багатьох сферах народного господарства, рівень життя населення. Про значення і роль туризму в економіці Іспанії можна судити по розмірах валютних надходжень від туризму і чисельності іноземних туристів, що відвідали цю країну (див. Додаток И).

Перш ніж перейти безпосередньо до цього сюжету, необхідно згадати, яке велике значення не тільки в народній культурі, а й у суспільній і навіть в суспільно-політичному житті Іспанії традиційних фольклорних свят. Міста і селища країни, різні її куточки і регіони мають особливі дні в році, коли місцеве населення, разом з корінним населенням, та уродженцями цих територій, які проживають десь на чужині та норовлять вибратися в такі дні на свою малу батьківщину, зібравшись разом, підтверджують єдність і солідарність своєї спільноти, свою вірність до того унікального місця, де вони народилися [30]. Люди беруть участь в святкових акціях і церемоніях, які

відбуваються за суворими законами, які відтворюють з року в рік в традиційному регламенті, де у кожного – своя роль, свої права і обов'язки. Повсюдно до цих заходів ставляться з великим пієтетом, витрачають на підготовку величезну кількість часу, сил і засобів з громадських фондів. Основні виконавці, кількість яких часом обчислюється сотнями і тисячами, протягом усього року готуються до свого зоряного часу.

Ці свята, очевидно, служать соціальним механізмом для засвоєння, підтримки і передачі певних форм колективної самосвідомості, необхідних для орієнтації особистості в навколишньому світі, а всередині Іспанії, з урахуванням тієї ролі, яку відіграє тут «місцевий патріотизм», – для регулярного нагадування як сусідам, так і центральній владі про наявність в країні цього унікального селища, міста, острова, району і т.д., що має свою специфіку і особливі інтереси.

Різно зростаюча в останні півстоліття роль «об'єктів туристичного інтересу» (як відомо, число іноземних туристів, які щороку відвідують Іспанію, давно вже вимірюється десятками мільйонів в рік) (див. Додаток В) не суперечить локальним святам, які можна назвати «внутрішньоіспанськими». Гости на святі, скільки б їх не було, залишаються в категорії глядачів і тільки підсилюють своєю присутністю основну ідею торжества: твердження єдності і унікальності спільноти земляків, «своїх» – в зіставленні і протистоянні (навіть цілком мирному) з усіма іншими, тобто «чужими» [35].

Найважливішими показниками ефективності розваг в туристичному бізнесі повинні стати обсяг одержуваного повного чистого прибутку в порівнянні з міжнародно визнаною валютою (в дол. США або євро), а також число додатково залучених туристів (див. Додаток Б) за рахунок розвитку даної сфери. Саме ці показники ефективності є найважливішими в документах Всесвітньої туристської організації (WTO SNA of UN), у всесвітніх стандартах Системи національних рахунків ООН (SNA of UN) і Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASC), а також в стандартах

бухгалтерського обліку США (US GAAP), наприклад в стандарті фінансового обліку FAS 130 [44].

В Іспанії туризм відіграє значну роль у формуванні валового внутрішнього продукту, створенні додаткових робочих місць і забезпеченні зайнятості населення, активізації зовнішньоторговельного балансу (див. Додаток Б). Туризм має великий вплив на такі ключові галузі економіки, як транспорт і зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів народного споживання і інші, тобто виступає своєрідним каталізатором соціально-економічного розвитку. У свою чергу, на розвиток туризму впливають різні фактори: демографічні, природно-географічні, соціально-економічні, історичні, релігійні і політико-правові. Економічний розвиток туризму характеризується вражаючими даними по світовому економічному ринку. Вони показують, що туризм є найдинамічнішою галуззю в багатьох країнах світу і що його роль в світовій економіці безперервно зростає.

У 2015 р. 39% туристів відвідали Іспанію в особистих потребах, 30% – для відпочинку і розваг, 21% – для відвідування друзів і родичів, близько 5% – для ведення бізнесу, близько 5% – з метою лікування і паломництва. З огляду на зазначені дані, можна говорити про необхідність стимулювання і популяризації Іспанії як країни, яка може надавати не тільки курортно-пляжні послуги, а й сприяти культурному розвитку туристів завдяки безлічі своїх культурних заходів [83].

На індустрію туризму припадає понад 10% ВВП країни, 11% працездатного населення зайнято також у сфері туризму (див. Додаток Б).. Все це є важливим активом для отримання доходів населенням і забезпечення зайнятості в країні навіть в період кризи. За даними Міністерства індустрії, енергетики та туризму Іспанії, середня зайнятість у сфері туризму по країні становить 11,6% від числа працюючих жителів, загальна кількість прибуттів туристів у 2015 році – понад 65,6 млн. чол., це доводить, що більше 11, 2% туристів з Європи приймає Іспанія. Туристичний сектор становить 11% від загального ВВП і покриває 165% торгового дефіциту Іспанії, і в ньому зайнято

12% від загальної кількості працюючих іспанців (див. Додаток Д). Позитивна тенденція зайнятості в сфері туризму триває, і в 2016 році, за даними Міністерства промисловості, зафіксовані 5,9% річного зростання [5].

При цьому з шести автономій, для яких туризм є однією з провідних складових економіки, в трьох спостерігається збільшення зайнятості: на Балеарських островах (6,2%), в Мадриді (0,9%) і на Канарських островах (0,7%) (див. Додаток Д). У трьох інших кількість робочих місць зменшилася: в Каталонії – на 6,3%, в Валенсії – на 3,1% і в Андалусії – на 3,5%. Для двох острівних автономних співтовариств туризм – взагалі ключова сфера економічного життя, на Канарах в ній зайняті 29,2% працюючого населення, а на Балеарському архіпелазі – 21,6% [9].

Станом на 2010 р. 41 природний і культурно-історичний пам'ятник, що знаходиться на території Іспанії, включений в список об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, 16 з яких визнані шедеврами і 4-природними феноменами виняткової краси та естетичної важливості [5]. Туризм сприяє підтримці миру і взаєморозуміння між країнами. Країни отримують доходи не тільки від туризму, а й за рахунок здійснення міжнародних перевезень. А це значна частина додатково залучених коштів в бюджет держави. Зараз Іспанія посідає друге місце в рейтингу світових туристичних держав за обсягом отримання доходів від туризму і третє – за кількістю відвідувань [12].

Варто сказати, що Іспанія славиться не тільки традиційними народними святами, а й кінофестивалями, музичними фестивалями, ярмарками, міжнародними виставками і традиційною для Іспанії коридою. Тому туризм вимагає від держави вкладення додаткових коштів для благоустрою міст, прикраси парків, скверів (див. Додаток З). Оскільки Іспанія – це не тільки море, сонце і пісок, то уряду потрібно для збільшення кількості туристів розробляти і популяризувати ряд нових туристичних проектів, метою яких буде ще більшого просування національного продукту на міжнародний туристичний ринок. У цьому контексті, впровадження і розвиток різних програм на національному

рівні щодо стимулювання, відновлення і збереження природи сприяло б розвитку туризму.

Незважаючи на економічні труднощі, цілеспрямована політика уряду дозволяє Іспанії бути лідером в туристичній сфері (див. Додаток Ж), отримуючи значні прибутки до державного бюджету (див. Додаток З) і робочі місця для місцевого населення. Тому одним із завдань уряду є розробка національної стратегії підтримки туристичної галузі.

Багатство і старовина традиційної іспанської культури, різноманіття її витоків визначили красу і оригінальність свят, які відзначають щорічно в селах і містах Іспанії. Близько 200 свят і фестивалів мають велике туристичне значення, а деякі з них популярні в усьому світі. Серед традиційних свят та фестивалів, які мають найбільший вплив на туристичний потік Іспанії можна виділити свято Сан-Хорді або по-іншому День Святого Георгія – це дуже барвистий національний іспанський аналог свята Дня Святого Валентина. День Іспанідад, який святкується 12 жовтня. Можна сказати, що це подвійне свято: разом зі святом Святої Діви Пілар святкується Національне свято країни або День Іспанідад (ісп. Día de Hispanidad). Страсна неділя (ісп. Semana Santa) – це одне з найголовніших свят Іспанії, яке дуже яскраво і красиво відзначається в таких містах Іспанії як Севілья і Гранада, які в цей час переповнені напливами туристів. Фальяс (ісп. Las Fallas) є Валенсійським святом весни, символізує закінчення зими, яке святкується по всій Іспанії. На День святих простаків з початку грудня на центральних площах обладнуються святкові базари. Такий базар в Мадриді вже багато років обландується на Пласа-Майор. Вітальні листівки, ялинкові прикраси та іграшки, карнавальні костюми та маски пропонуються туристам на цих базарах. Сан-Фермін у провінційній Памплоні вибухає неймовірним і божевільним святом щороку з 6 по 14 липня. Цьому святу можуть позаздрити навіть найяскравіші і веселі країни світу за кількістю приїжджених туристів.

Серед міжнародних фестивалів, якими багате культурне життя Іспанії, слід зазначити кінофестиваль в Сан-Себастьяні, осінній фестиваль мистецтв в

Мадриді, музичні фестивалі в Барселоні і Гранаді, театральний фестиваль в Меріді [28].

Якщо казати про Португалію, то туризм, як і в Іспанії, є одним із найважливіших секторів економіки Португалії (див. Додаток Н), який дає додатковий дохід торгівлі, транспорту та іншим сферам економіки, формуючи величезний ринок для місцевих продуктів. Свідченням цього можна вважати частку готелів і ресторанів (9 %) у загальному ВВП країни. Сьогодні Португалія стабільно займає позиції лідера в рейтингу світових туристичних держав, як за прибуттям туристів, так і за прибутками. У 2008 р. уперше за всю туристичну історію Португалії тут було зареєстровано 47 743 тис. прибутих іноземців (див. Додаток П) , і Португалія стала другою за кількістю туристів після Франції. Хоча зараз, вже багато років це місце посідає Іспанія. Ще швидшими темпами в Португалії зростають прибутки туристичної індустрії – вони перевищили 31,7 млрд євро. Варто казати, що за статистикою 68 % туристів приїжджають в Португалію на відпочинок, 8 % – на роботу та навчання, 4 % – на лікування або за власними справами [14]. У 2010 р. країну відвідало 12,8 млн іноземних туристів, доходи від яких склали 5 % у загальному ВВП (див. Додаток Н).

Протягом останнього часу роль туризму в економіці Португалії значно зросла, до того ж відбулося зміщення акценту від масових пляжних відпусток до більш високотратного культурного туризму. Серед основних чинників, що впливають на розвиток туризму Португалії, можна виділити дві групи: статичні та динамічні [7]. Статичні чинники мають незмінне в часі значення. До них належать природно-географічні та культурно-історичні.

Розвитку туризму в Португалії сприяють природні чинники та географічне положення держави. Найчистіший океан, екологічно чисті пляжі, відзначені блакитним прапором незалежного контролю ЮНЕСКО, м'який рівний клімат (приємно теплий без зайвої спеки), мозаїчні ландшафти (гори і долини у північній і центральній частині змінюються рівнинами у південних широтах), все це створює умови для розвитку спорту та різноманітних видів

туризму. Найбільшою популярністю серед туристів користується північна частина Португалії, де у прикордонному районі розміщено національний парк «Пенеда-жерель»; центр північної частини, де лежить найвищий гірський масив Португалії Серра-да-Ештрела; центральна частина на кордоні з Іспанією, де простягається хребет Санмамеди, який оголошений заповідною зоною, у якій ще мешкають ведмеді [10]. Любителі тихого відпочинку надають перевагу південній провінції Алгарве, недалеко від міста Фаро. Тут є затишна затока, захищена від моря піщаною косою; це місце відпочинку багатьох перелітних птахів. Один із найвищих пагорбів Сінтри вінчає Паласіо де Пена – казковий замок, оточений прекрасним парком [8]. Серед інших природних центрів, які популярні серед туристів, потрібно відзначити культурний ландшафт Сінтри, виноробний регіон Алту-Дору, ландшафт виноградників о. Піку, лавровий ліс Мадейри та ін. [8].

До динамічних чинників, що впливають на розвиток туризму в Португалії (див. Додаток Р), відносяться соціально-економічні чинники та матеріально-технічна база туризму [7]. У Португалії у співвідношенні з іншими країнами Європи, невисокі ціни на послуги і високий рівень обслуговування. Тут кожен може задовільнити свої бажання та знайти такий вид відпочинку, який найбільше подобатиметься. Також у державі досить на високому рівні розвинута телекомунікація, транспортна та соціальна інфраструктура, крім того матеріально-технічна база туризму, яка відповідає європейським і світовим стандартам.

Найбільший розвиток у Португалії має в'їзний туризм, який розвивається швидкими темпами. Туристи приїжджають в основному з країн Європейського Союзу. Найбільша кількість іноземних туристів, які відвідали Португалію в 2010 р., приїхали з Великобританії – 12,8 млн туристів (26,2 %), Німеччини – 11,3 млн чол. (23,7 %), із Франції – 5,7 млн чол. (11,9 %), Італії – 2,1 млн, з Бельгії – 1,7 млн (див. Додаток Н).

Португалія – країна з дуже великою культурно-історичною спадщиною, тому вплив цієї групи чинників є досить сприятливим для розвитку туризму в

державі. Тут є унікальні пам'ятники історії та архітектури, різноманітні церкви, собори та монастирі, котрі щороку відвідують тисячі туристів з усіх куточків світу [16]. Також варто сказати, що це країна фестивалів і різноманітних свят. Відмітна особливість португальських святкових заходів - вуличні ринки. У великих туристичних містах є нічні клуби, розкішні ресторани, казино.

У Португалії розвинуті майже всі види туризму. В цілому туристи мають змогу отримати різні види туристичних послуг і їдуть у країну з різною метою. Однак домінуючими видами туризму у Португалії є культурно-пізнавальний, курортно-пляжний, релігійний, діловий та ін.

Для гастрономічних турів по країні, туристи обирають західні регіони Португалії. Тут смачно і ситно нагодують в будь-якому ресторані і невеликому кафе. Вина туристам пропонують спробувати прямо на виноградниках. Найбільш видовищними видами спорту є корида і футбол. Головна відмінність португальської кориди – тварина залишається живою. Бої проходять з травня по жовтень. Тоді і спостерігається найбільший потік туристів.

Серед туристичних центрів Португалії особливо виділяються два міста – Лісабон і Порту. Саме в Лісабоні і Порту проходять найбільші на найвизначніші фестивалі країни. Лісабон – найзахідніша столиця Європи, давнє місто, що вражає кількістю пам'яток архітектури різних епох і стилів: романський собор XII ст. і готичний монастир XIV ст. гармонійно доповнюють барокові палаци Мафра і Келуш та палаци Ажуда і Сан-Бенту доби класицизму. Лісабон пропонує своїм гостям досить великий вибір комфортабельних готелів, розрахованих на людей із різними фінансовими можливостями. 7 млн туристів відпочивали в міських готелях у 2010 р.; їх кількість зросла на 11,8 % порівняно з попереднім роком [9]. Лісабон в останні роки випередив Алгарве як провідний туристичний регіон у Португалії. На околицях Лісабона розкинулися популярні курорти Ешторш і Кашкаїш. Розкішні вілли, евкаліптові гаї, кращі пляжі у центральній частині країни, прекрасні готелі, вишукані ресторани, поля для гольфу світового класу, одне з найбільш відомих казино Європи і знаменита траса «Формула-1» – все це приваблює мільйони туристів.

Серед основних свят та фестивалів Лісабона, які привертають найбільшу кількість туристів можна назвати День Св. Антонія (ісп. Dia de San Ant6nio) - наймасштабніше свято, що відзначається в Лісабоні та проходить напередодні з 12-го по 13-е червня. Під час його проведення центральні вулиці міста потопають у святкових прикрасах, а різнокольорові вогні викликають асоціації з чарівним світом. На відкритих ярмарках відвідувачі можуть придбати страви місцевої кухні (як правило, приготовані на основі сардин – традиційного продукту Португалії), на спеціальних майданчиках – потанцювати під живі виступи музикантів.

Зі місцевою культурою туристи можуть познайомитися в той час, коли в Лісабоні проводиться традиційне португальське весілля – важлива частина святкування Дня Св. Антонія (порт. Dia de San Ant6nio). Традиція сходить до тих часів, коли закохані пари не змогли собі дозволити зіграти весілля в інший день через скрутне фінансове становище, проте сьогодні вважається, що, якщо вступити в шлюб в цей час, то молодята назавжди знайдуть заступництво Святого Антонія. За місяць до проведення Дня Св. Антонія, в середині травня, проводиться не менш барвистий Фестиваль іберійських масок (порт. Festival Internacional da M6scara Ib6rica). Торжество має язичницьке коріння, і саме тому сучасне місто під час проведення івенту набуває нотки античності. Цьому сприяють переодягнені в стародавні облачення люди, що йдуть центральними вулицями міста, відвідувачам демонструються традиції і звичаї іберів, що колись населяли Піренейський півострів. Це відмінна можливість познайомитися з місцевою культурою та історією через дегустацію страв місцевої кухні і прослуховування традиційної народної музики. У фестивалі щорічно беруть участь близько семисот фольклористів, реконструкторов і волонтерів.

Якщо казати про мистецькі свята, то ще одним фестивалем, завдяки якому можна більш перейнятися багатогранної місцевою культурою, є фестиваль музики фаду під назвою Кайша Алфама (порт. Caixa Alfama), що проводиться в середині вересня. Місцем проведення івенту є одна з головних

історичних пам'яток міста – Замок святого Хорхе (порт. Castelo de S. Jorge). Музика фаду, здається, тече в жилах португальців з самого народження, – і саме тут протягом двох днів проведення торжества, туристи зможуть це зрозуміти. Серед учасників – популярні виконавці традиційної португальської музики. Варто відзначити, що фестиваль включений до списку Світової культурної спадщини ЮНЕСКО.

Любителі джазу воліють відвідувати Лісабон на початку серпня, коли протягом десяти днів проводиться івент Джаз ем агосто (порт. Jazz Em Agosto). Фест має два місця проведення – одним з них є сад, розташований в Музеї Клауста Гульбенкяна (порт. Museu Calouste Gulbenkian), іншим – в музеї Бернандо (порт. Museu Coleção Berardo). Серед інших джазових фестивалів Лісабонський івент користується заслуженою повагою за рахунок своєї великої програми, іменитих хедлайнерів і можливістю познайомитися з новими іменами, які грають в стилі джаз і суміжних жанрах. В кінці червня стартує ще один цікавий для меломанів фестиваль – а саме, КомПако (порт. Com'Paco) , який проводиться в центральному районі міста. Тут можна послухати живі музичні виступи не тільки відомих в Португалії груп і виконавців, - фестиваль дає дорогу молодим колективам, тільки прокладає свій шлях в музиці.

Серед інших музичних фестивалів варто виділити популярний у любителів безтурботного відпочинку на свіжому повітрі івент під назвою Нос Алив (порт. Nos Alive). Він проводиться на початку липня на мальовничій набережній Алгес (порт. Algés), що розташовується в Оейраш (передмістя столиці Португалії), – все це зроблено спеціально, щоб шум великого міста не зміг перешкодити безтурботному відпочинку. Кожен зможе знайти собі музику до душі, оскільки вибір жанрів вражає – це і рок, і інді, і поп-музика, і техно. Чого варті тільки імена хедлайнерів, колись ставали учасниками фесту – The Prodigy, Foo Fighters, Radiohead, Muse. Крім музичних концертів, відвідувачів фестивалю розважають стенд-ап артисти.

Серед найбільш знаменитих та відвідуваних туристами місць Португалії площа Россіу у Лісабоні – місце, де спалювали єретиків і де проводилася

корида, замок Святого Георгія, Монастир Ієронімів – один із трьох пам'ятників архітектури, що не мають аналогів у світі. Символом Лісабону є сторожова вежа Белен, з якої відправлялися каравели Колумба й Магеллана на відкриття нових земель.

Перлиною Португалії називають стародавнє мавританське місто Сінтра, яке у середні віки стало резиденцією королів. Символом Сінтри вважається розміщений у центрі Національний палац Пасо Реал із розписаними залами й конічними димарями. У Мафрі варто подивитися монастир, побудований у XVIII ст. на честь спадкоємця короля Жуана V. Цей величезний комплекс відомий у світі й своєю багатю бібліотекою, де зберігається 30 тис. томів. У Фатімі – всесвітньо відоме святилище (санктуарій) Богоматері, місце паломництва католиків усього світу, найбільший після Ватикану релігійний центр. Дуже вражаюче виглядає монумент – символ віри.

Порту – друге за величиною і розмахом фестивалей місто Португалії – дало назву не тільки популярному вину, а і всій країні. Місто є центром нафтохімічної, текстильної та рибоконсервної промисловості, а його гавань – другий за величиною порт країни. Оскільки місто притягує до себе не тільки туристів, а й бізнесменів, рівень розвитку готельного бізнесу тут досить високий [10]. Порту й Північну Португалію, особливо в міських районах на північ від річки Дуєро, відвідала велика кількість туристів, що зростає найбільше в 2010 р. (на 11,9 %) [9]. Острів Мадейра разом із островом Порту-Санту і незаселеними островами-заповідниками утворюють архіпелаг, який вже протягом трьох століть є одним із популярних європейських туристичних напрямків. Мадейра лежить за 500 км від узбережжя Африки і за 1000 км від континентальної частини Португалії [10].

Одним з найвідоміших музичних урочистостей Порту є фестиваль альтернативної музики Нос Прімавера Саунд (порт. NOS Primavera Sound) [28], який проводиться в красивому парку да Сідад на початку червня. Одноіменний свято проводиться в Барселоні, але в Португалії відчувається дещо інший колорит. Фестиваль занудьгувати не дасть – адже він проходить там, де можна

вдосталь насолодитися природою північної столиці Португалії. Тут проводиться і Міжнародний фестиваль танго. Відбувається це чудове видовище в середині квітня, де імениті маестро показують всю свою майстерність.

А якщо ж хтось хоче відчутися прекрасний аромат їжі, то тоді його чекає Ao gosto do Porto (порт. Ao gosto do Porto) – гастрономічний фестиваль, що проходить в серпні. Ao gosto do Porto Спробувати тут можна калду верде, фейжоада, курку пірі-пірі, запивши все національним напоєм – портвейном. Але Porto відомий не тільки цим. Тут збираються і любителі арт-хаусного кіно і гіки зі всього світу. Кінофестиваль Фантаспорто – це аналог премії «Оскар», але для любителів «кіно не для всіх». Частими гостями тут бувають Гільєрмо дель Торо, Девід Фінчер, Андрій Тарковський, Люк Бессон. Навіть якщо не вдасться побувати на самому фестивалі, в цей час абсолютно випадково де-небудь в кафе можна зустріти знаменитість – адже їм теж потрібно відпочивати після важкої праці.

В той час, коли в країні найбільший наплив туристів, у них є можливість відчутися релігійні традиції португальців напередодні 23 червня, коли тисячі віруючих збираються, для того щоб відсвяткувати свято Іоанна Хрестителя (порт. Festa de São João). Літнє сонцестояння святкується повсюдно, як данину поваги язичницького минулого, а в Португалії торжество має християнський ухил. Мільйони віруючих по всій країні ходять зі смолоскипами, як з символом очисного вогню, і моляться в довколишніх каплицях. У цей день північна столиця наповнюється ароматом базиліка (як символом випробування віри). Опівночі в честь святого можна побачити салют, і кращий вигляд відкривається з набережної, де збираються тисячі туристів та місцевих жителів.

Тож, як висновок можна сказати, що туристське господарство являє собою певний комплекс різних секторів, створення і розвиток яких стимулюється приїздом та перебуванням туристів (див. Додаток Ж). Туристська інфраструктура Іспанії прекрасно розвинена, володіє якістю і різноманітністю і

знаходиться на високому рівні, що створює умови для прийняття такого великого потоку туристів.

Традиційні свята та фестивалі служать соціальним механізмом для засвоєння, підтримки і передачі певних форм колективної самосвідомості іспанців, необхідних для орієнтації особистості в навколишньому світі, а всередині Іспанії, з урахуванням тієї ролі, яку відіграє тут «місцевий патріотизм», – для регулярного нагадування як сусідам, так і центральній владі про наявність в країні певного унікального селища, міста, острова, району і т.д., що має свою специфіку і особливі інтереси.

Найважливішими показниками ефективності розваг в туристичному бізнесі повинні стати обсяг одержуваного повного чистого прибутку в порівнянні з міжнародно визнаною валютою (в дол. США або євро), а також число додатково залучених туристів (див. Додаток Б) за рахунок розвитку даної сфери. Саме ці показники ефективності є найважливішими в документах Всесвітньої туристської організації (WTO SNA of UN), у всесвітніх стандартах Системи національних рахунків ООН (SNA of UN) і Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASC), а також в стандартах бухгалтерського обліку США (US GAAP), наприклад в стандарті фінансового обліку FAS 130 [44].

Щодо Португалії, можна сказати, що країна володіє значними рекреаційними ресурсами (сприятливий клімат, мозаїчний рельєф, цікава історична та культурна спадщина тощо), які повною мірою використовуються. Це сприяє створенню більш сильної національної економіки, адже завдяки туризму в країну надходить велика кількість коштів. Португалія приваблює туристів переважно з європейських країн завдяки високому рівню розвитку курортно-пляжного, культурно-пізнавального, лікувально-оздоровчого, екскурсійного та спортивного туризму. В останні роки збільшується притік іноземних туристів з країн Центрально-Східної Європи. Тому перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням динаміки, структури та географії туристичних потоків із України та пострадянських країн.

РОЗДІЛ 3.

СУТНІСТЬ І ОСОБЛИВІСТЬ НАРОДНИХ СВЯТ І ФЕСТИВАЛІВ КРАЇН ПІРЕНЕЙСЬКОГО ПІВОСТРОВА

3.1. Народні свята Іспанії в поєднанні традицій та сучасності

В останні десятиліття спостерігається підвищений суспільний інтерес до соціально-культурних явищ, здається, що це пов'язано з цілком усвідомленим прагненням людини зберегти культурне багатство свого народу в епоху загальної глобалізації. У цьому контексті свято є складним, різноманітним явищем соціально-культурного життя суспільства. У ньому, як у первинній формі культури, зосереджується більша частина звичаїв, обрядів і повір'їв, виявляються і втілюються особливі характеристики культурно-цивілізаційної системи, в якому воно і зароджується. Одним з механізмів формування свята є відтворення життя предків [83]. Витоки свята необхідно шукати в перехідному періоді з родового ладу в класове суспільство. В даний час інтерпретації поняття свята зводяться в основному до наступного: свято як зняття заборон; свято як відпочинок; свято як сакральне явище.

При знайомстві з описами традицій святкування у населення Іспанії створюється враження, що протягом багатьох століть тут склалася своєрідна модель народного свята, що варіюється від регіону до регіону, але при цьому має досить характерні риси, що надають цій моделі, у всіх її проявах, специфічного іспанського забарвлення. Наведемо симптоматичну в цьому контексті думку Кожановського О.М.: «Традиційними народними слід, очевидно, вважати такі свята, які, виникнувши в доісторичну епоху, стали невід'ємною частиною народної культури і способу життя місцевого населення» [90].

І дійсно, не дивлячись на те, що масштаби іспанських народних свят істотно варіюються від порівняно обмеженої групи родичів, до населення всієї країни, вони несуть в собі особливу значимість для суспільства і служать засобом національної самоідентифікації. Національні свята Іспанії

відрізняються феєричним шоу, веселощами та оригінальними традиціями. Багато з них мають релігійну основу, але з обов'язковими елементами народних гулянь, музики та іспанських пісень під гітару.

Якщо казати про традиційні іспанські свята, то перша асоціація, яка приходить на думку при згадці про Іспанію, – це, звичайно ж, корида або Сан-Фермін. Ця істинно іспанська розвага лякає своєю жорстокістю багатьох іноземців, і розуміють її глибокий сенс тільки іспанці. Це видовище за своїм темпераментом і красою, не поступається фламенко, а по азарту набагато перевершує навіть найвражаючий і напружений футбольний матч. Кориду можна порівняти з театром, де кожен виконує свою роль. У цьому незвичайному дійстві відображено неповторний іспанський дух. Все ж таки, самобутня культура і традиції Іспанії формувалися століттями. У цій країні проживає понад чотири десятки етнічних груп зі своєю власною культурою, мовою, традиціями та кухнею. Саме тому Іспанія володіє екстраординарною мистецькою спадщиною.

Корида, або по-іншому бій биків, вважається одним із втілень іспанського національного духу. Саме слово коррида «ісп. *corrida*» утворено від дієслова «*correr*», головне значення якого – бігти. Іспанці в побуті називають кориду просто «*toros*», тобто «бики». За своєю видовищністю кориду можна розділити на туристичні бої биків і справжню кориду. Туристичні бої проходять уздовж усього узбережжя Іспанії. Таку кориду, як правило, проводять маловідомі тореадори, змагаючись з молодими биками. Слід також розповісти і про історію кориди, яка бере свій початок з бронзового віку, з іберів, що населяли Піренейський півострів і вважали бика священною твариною. Ймовірно, спочатку вбивство бика було ритуальним [92]. В середні віки корида була пов'язана з весільними урочистостями. Відомо, що за часів Альфонсо X в селах Естремадури наречений з хорошого сімейства за підтримки друзів бився з биком і мав встромити в тварину дротик, прикрашений стрічками нареченої. У XVI столітті без кориди не обходилися ні одне велике свято [80]. Однак уже в середні століття кориду намагалися заборонити. Піша корида з'являється на

початку XVIII століття, внаслідок чого корида стає святом людей нижчих класів.

Місце народження сучасної кориди – Андалусія. У наступні сто років з'являються перші відомі тореро, які розробили ритуали і прийоми сучасної кориди, – Хоакін Родрігес, Хосе Дельгадо та ін. [82]. Для іспанського глядача бій биків – не просто шоу, а дуель людини і тварини. І тореро, і бик уособлюють собою характер іспанця. Їх боротьба виховує у глядача вміння перемагати у важких життєвих ситуаціях. Плюс до того корида – це своєрідний спосіб психологічної розрядки. У глядача відбувається те, що психологи позначають словом «катарсис» – звільнення від надлишку негативних почуттів, занепокоєння, почуття внутрішнього спокою і задоволення. Може, тому іспанці в усьому світі мають славу розслабленого і ні про що не турбуючогося народу. Шанувальники ж «справжньої» кориди прагнуть потрапити на бої, проведені в Мадриді, Рондо або Севільї. У Мадриді бої биків влаштовують на центральній площі Пласа-Майор. Сотні років на ній проводилися лицарські турніри, королівські весілля і страти еретиків. Пласа-Майор була першою площею в Мадриді, де постійно проводилася корида. Одна з перших і найбільш пишних корид в честь принца Уельського відбулася тут в 1623 р. [79].

Корида наповнена глибоким символічним змістом. В католицьких країнах покровителями кориди вважаються Богородиця і святий Георгій. Перед тим як вийти на арену, матадори моляться. Ніхто з них не знає, чи повернеться він додому живим після поєдинку. Корида – це не просто бійня, тут є свої правила. Голова кориди стежить за дотриманням цих норм і правил, порушення яких карається або суворим попередженням і освистанням публіки, або штрафом, та до недавнього часу це каралося навіть тюремним ув'язненням на три доби за невиконання договору в разі, якщо матадор в випадку страху відмовлявся вбити бика [92]. Публіка, дуже вимоглива і чекає від матадора не тільки сміливості і дотримання канонічних правил, а й краси, благородства, елегантності, винахідливості, легкості і витонченості в бою. Завдання матадора

– перетворити смертельний поєдинок в мистецтво. Сучасна корида – це святковий спектакль, тут у кожного своя роль. Костюми учасників шиються виключно вручну і коштують кілька тисяч євро. Сенс кориди – в пануванні людини над твариною. А її мета – влаштувати гарне видовище і в той же час побудити до роздумів. Для справжнього іспанця корида – це життя.

Одночасно з цим в ХХ столітті в Іспанії з'явився масштабний рух за скасування проведення кориди. В останні десятиліття популярність кориди падає, зараз у неї багато противників, особливо серед захисників тварин. При цьому колишній король Іспанії Хуан Карлос заявив, що день, коли Брюссель заборонить кориду, стане останнім днем перебування Іспанії в Європейському союзі, адже корида – це невід'ємна частина іспанської культури [44].

Бій биків – це перш за все боротьба двох рівних противників, і у кожного з них своя зброя: у бика це 600-700 кг ваги, неприборкана сила і потужні гострі роги, а у людини приблизно 60 кг ваги (тореадори, як правило, невисокі і худі), розум, спритність і червоний плащ в руках, так як шпагу він бере тільки в останній момент кориди, до цього він беззбройний [93].

Майстерний матадор повинен зуміти вбити бика з першого разу наповал, встромивши шпагу до рукоятки. Однак вбити бика наповал не так просто, і часто шпага потрапляє в кістку. Кожна спроба заколоти бика шпагою називається естокада (ісп. *estocada*) [48]. Чим більше невдалих спроб вбити бика, тим більше свистить публіка, яка хоче бачити на арені мистецтво, гру між життям і смертю, боротьбу двох рівних, а не катування або агонію. В такому випадку голова кориди робить неудачливому матадорові три попередження, після яких бика вбиває інший матадор, на превеликий сором першого.

Коли бик убитий, помічник матадора підходить до лежачого бика і добиває його ударом в холку коротким кинджалом: свого роду «контрольний постріл». Після цього виходить на арену пара запряжених мулів, які відтягають з арени убитого бика. Коли бика відтягли, підсобні робітники чистять і рівняють пісок для наступного бою.

Але якщо виступ був хорошим або навіть блискучим по всім параметрам (сміливість, дотримання канонів, естетика, забій з першого разу), то публіка радіє, починати махати білими хустками, вимагаючи від президента винагородити матадора.

Тож, з точки зору її супротивників, корида – варварський пережиток Середньовіччя, жорстоке вбивство тварини на потіху кровожерному натовпу. Ніякої практичної користі від видовища немає, воно тільки розпалює тваринні інстинкти. Не може йти мови про чесний поєдинок – бик заздалегідь поставлений в не вигідні умови і приречений на смерть. Іспанські супротивники кориди також аргументують свою позицію тим, що бій биків несумісний з іміджем Іспанії як розвиненої цивілізованої країни (яким іспанці дуже дорожать). Вони прагнуть показати кориду як елемент ретроградної реакції, використовуючи як доказ популярність і розквіт «національного свята» в роки режиму Франко.

З точки зору її прихильників, корида – не тільки невід'ємна частина іспанської культурної спадщини і національної ідентичності, але і красиве мистецтво, подібне до балету (словник Королівської Академії наук Іспанії визначає тавромахію як мистецтво). Глядачі приходять дивитися не на муки бика, а на майстерність і хоробрість тореро.

Звичайно, досвідчений тореро, що знає звички бика, має над ним перевагу. Проте ця тварина настільки небезпечна, що непрофесіонал проти неї не вистоїть, та і матадори регулярно отримують небезпечні поранення (смертельні випадки раніше були поширені, але зараз дуже рідкісні завдяки досягненням медицини). Доречі, тільки корида допомогла зберегти бойового бика як унікальну породу, найближчу до стародавніх видів.

Інша національна традиція Іспанії, пов'язана з биками фестиваль Сан-Фермін (ісп. La Fiesta de San Fermín) – це культова подія, свято всього міста. Немає в Європі більш видовищних і веселих заходів, ніж в Іспанії. Біг з биками під час Фестивалю Сан-Фермін дає всім спорстерігачам на учасникам прекрасну можливість відчути страх, веселоці і азарт одночасно, і звичайно ж,

прилив адреналіну. У світі існують інші подібні заходи за участі великої рогатої худоби або телят і тікаючих людей, але в Памплоні (ісп. Pamplona) Біг Биків (анг. Running of the Bulls) зведений в культ і доведений до найдосконалішого видовища [47].

Фестиваль Сан-Фермін – один з найцікавіших і видовищних фестивалів в Іспанії. Хоча неможливо згадати якісь фестивалі чи свята в Іспанії, які були б не веселими і не видовищними.

Щороку 7 липня, зі звуком ракети «чупінасо», тиха Памплона буквально вибухає нестримними веселощами, які будуть цілодобово вирувати на центральних вулицях міста до 14 липня. Через фестиваль Сан-Фермін до міста Памплона з населенням 197 тисяч приїжджає більше двох з половиною мільйонів туристів з усього світу [58]. Своїм корінням історія Сан-Ферміна заглиблюється ще в Середні віки. У ті далекі часи в Памплоні існувала арена для бою биків, куди пастухи і зганяли цих тварин. Коли бики проходили вулицями древнього міста, її жителі допомагали пастухам і підхльостували худобу [61]. Так, з року в рік цей захід став традиційним, і, в кінцевому підсумку перетворилося в справжнє свято. Починаючи з 13-го століття, в Королівстві Наварра щороку стали вшановувати свого покровителя – святого Ферміна – єпископа, який, згідно з легендами, врятував жителів Памплони від чуми.

Треба сказати, що з самого початку Санфермінес (ісп. Sanfermines) святкувався 10 жовтня, причому тривала фієста дві доби. Однак, оскільки погода восени постійністю не відрізняється, в 1591 році місцеві жителі звернулися до єпархії з проханням про перенесення його на літню пору. Єпархія прислухалася до людей, і з того моменту Святого Ферміна вшановують 7 липня, а святкові заходи починаються вже 6 липня [62].

Власне, майже повністю збереглися і стародавні традиції свята, єдине, що змінилося з тих пір – це час забігу. Справа в тому, що в ті далекі часи селяни і ремісники жили, що називається, по сонцю, а тому і забіг стартував уже о 6-й ранку. Зараз в таку рань навряд чи хтось побіжить, а тому спочатку забіг був

перенесений на 7 годин, а потім і на 8 ранку. Крім того, після цього дійства традиційно проходить святкова меса на честь святого, влаштовується хід, в якому головною дійовою особою є статуя Святого Ферміна, а на вулицях Памплони влаштовуються ярмарки.

Певний час фієсту намагалися заборонити, проте народ вже настільки живився з цією традицією, що це виявилось неможливим. А тому в 1867 році влада створила звіт правил і норм, що регламентують поведінку всіх, хто бере участь в забігу, який називається енсєрро, щоб, таким чином, якщо не повністю, то максимально знизити кількість травм і, тим більше, летальних випадків, які трапляються і на сьогоднішній день.

Але, незважаючи на жорстокість енсєрро, щороку він збирає в Памплоні не одну сотню тисяч туристів, а кількість учасників забігів нітрохи не зменшується. Більш того, навіть ті, хто постраждав один раз в цій гонці, повертаються сюди знову, щоб знову кинути виклик бикам і самому собі. Іспанці називають їх «афісьонадо» – хворий енсєрро.

Неймовірну популярність Сан-Ферміну принесла публікація в 1926 році роману Ернеста Хемінгуея «І сходить сонце» («Фієста»). Хемінгуей, вперше потрапив на Сан-Фермін в 1923 році, перейнявся атмосферою фестивалю та регулярно відвідував його до 1959 року. Безліч туристів з різних куточків світу кинулися до Памплони, щоб стати свідками і учасниками фієсти, настільки захоплююче описаної геніальним письменником. Важливу роль в популяризації свята зіграв і вихід екранізації твору з Авой Гарднер і Тайроном Пауером в головних ролях [67].

Аналізуючи вищевкладене відомий Сан-Фермін саме завдяки енсєрро – бігом від 12 розлючених биків. Більш ніж з 216 годин святкування власне енсєрро триває приблизно чверть години. Весь інший час – цілодобові веселощі, ритуальні гуляння, карнавали, ходи величезних ляльок, костюмовані вистави, виступ вуличних артистів, корида. Під час святкування вулицями Памплони проходять костюмовані ходи, на яких можна побачити і ряджених велетнів, і карликів з величезними головами, що йдуть під музику місцевих

оркестрів, і персонажів з іспанського фольклору, і театралізовані вистави прямо на вулиці. Для дорослих і дітей влаштовуються всілякі розваги і розважальні програми, маскарад, на якому можна побачити всілякі маски. А вечорами в кожному кварталі Памплони проводяться свої розважальні програми з танцями і запальною музикою, нічне небо освячується вогнями і відблисками феєрверків.

Якщо ж говорити про заборону фестивалю, то можна сказати, що з кожним роком в Іспанії все більше протестів проти стародавнього національного свята, звідусіль звучать заклики до його повної заборони. В останній раз перед самим початком свята в Памплони з'їхалося понад 300 активістів із захисту прав тварин, які провели одну з наймасштабніших акцій протесту, спрямованих проти кориди [87]. Вони пробіглися по тому ж маршруту, де біжали биками, щоб таким чином привернути увагу до себе.

Поступово корида втрачає свою популярність. Сьогодні вона сприймається часто як приманка для туристів. Для сучасної європеїзованої молоді, що віддає перевагу більш цивілізованим формам дозвілля, корида – не стільки частина національної культури, скільки міжнародний «бренд» Іспанії, що далекий від ідеалу сучасної європейської країни. Тому в Іспанії чимало противників тавромахії, які постійно проводять акції щодо захисту тварин.

У сучасному суспільстві залишилося небагато свят, які об'єднували та були б цікавими різним людям за освітою, віком та професією. Одним з таких є саме іспанське свято Томатіна (ісп. La Tomatina), або томатна битва. Цей нетрадиційний для Іспанії фестиваль проходить у місті Буньйоль протягом тижня, що знаходиться у провінції Валенсія у другій половині серпня. Томатіна, як і багато інших свят супроводжується святковими феєрверками, музикою, танцями, парадом і безкоштовними частуваннями, а кульмінацією є саме томатна битва. Під час свята учасники кидаються одне в одного помідорами. Перед томатним дійством уночі проводять конкурс з приготування паельї.

Населення Буньйоля становить 10 тис. осіб, але в період святкування сдо міста приїжджає кожного року біля до 40 тис. туристів (див. Додаток В). Тобто населення містечка збільшується майже в 4 рази у час фестивалю. Житла для всіх туристів в Буньйолі бракує, тому туристи розміщуються в Валенсії, яка знаходиться за 38 км та приїжджають на поїзді або автобусі до Буньйоля.

При підготовці до фестивалю власники магазинів, закривають великими пластиковими щитами вітрини своїх закладів, щоб захистити їх від майбутньої битви томатами, в ході якої використовується більш ніж 100 тонн помідорів. Існують навіть давно сформовані правила проведення томатної битви, кульмінації тижневого свята. Так, приготування до Ла Томатіні розпочинаються з десятої ранку. Вантажівки з помідорами в'їжджають на центральну площу міста Плаза-дель-Пуебло. Томати везуть з сусіднього автономного співтовариства Естремадура, де вони зазвичай дешевші. Відправною точкою початку «помідорних змагань» згідно правил, стає момент, коли один з учасників влізав на дерев'яний стовп заввишки два поверхи, попередньо змащений милом. Нагорі стовпа висить свинячий окіст (хамон) [92].

Наступним кроком є постріл з водяної гармати, що і сигналізує про початок битви помідорами. Кожен учасник б'ється сам за себе. За правилами, помідор треба роздавити, щоб уникнення травм. Також за правилами не можна приносити з собою предмети, що можуть завдати серйозних пошкоджень, наприклад, скляні пляшки. Не можна кидатися нічим, окрім помідорів, а самі помідори слід роздавити перед кидком, щоб уникнути травмування; заборонено рвати один на одному одяг; не можна заважати руху вантажівок з помідорами. Завдяки цим простим правилам, жодне святкування Томатіні не призвело до серйозних інцидентів. Якщо підсчитати, що участь в цьому дійстві беруть близько сорока тисяч чоловік, а кількість снарядів обчислюється сотнею тонн помідорів, легко уявити, на що перетворюється міська площа і жителі міста вже через кілька хвилин після початку помідорної перестрілки.

Битва триває приблизно годину, після чого подається сигнал для її завершення. Цей фестиваль має ще й релігійне забарвлення. Він проводиться на честь покровителя міста Святого Луї Бертрана (ісп. San Luis Bertràn) і Богоматерізахисниці (ісп. Mare de Déu dels Desemparats). Історія фестивалю бере свій початок у 1945-му. Стверджується, що перша битва помідорами сталася між друзями, в процесі бійки на одному з фестивалів. Група молодих людей, з необережності або ж бажаючи потішитися, упустила велику фігуру одного з учасників параду, усередині якої і був сам учасник. Піднявшись, він не оцінив жарт і розпочав бійку, до якої швидко приєдналися його друзі [79]. Сутичка відбувалася близько до лавок з овочами, і помідори тут же стали металевими снарядами. Поліція розігнала забіяк і змусила їх заплатити за зіпсовані овочі, але рівно через рік вони зібралися там же вже зі своїми помідорами.

Поступово помідорні перестрілки стали загальноміськими, і, незважаючи на невдоволення поліції, в них брало участь все більше і більше народу. У 1950 році місцева влада вже не заважала проведенню Томатіни. Але темпераментні іспанці не завжди обмежувалися метанням один в одного помідорів, деколи під роздачу овочів потрапляли і впливові персони, що привело до заборони свята в 1957 році [56]. Засмучені цим іспанці влаштували багатолюдні похорони Томатіни, на яких вулицями міста пронесли величезну труну з помідором, а траурну процесію, за всіма правилами, супроводжував оркестр і плакальниці. Під тиском городян, в 1959 році місцеві власті були вимушені відмінити заборону і визнати Томатіну офіційним святом міста Буньоль. До 1975 року за свої снаряди кожен житель платив зі своєї кишені, приносячи помідори на святкування з собою. А в 1975 р. підвозити «боеприпаси» почали ченці з Ордена святого Луїса Бертрана, покровителя міста. Ще через п'ять років за організацію свята узявся муніципалітет міста, що різко збільшило кількість учасників свята і обсяг розкиданих помідорів [46].

Закінчуються томатні баталії купанням в басейні, заповненому томатним соком, і розіграшем окостів традиційної іберійської свині (хамону). До фіналу

свята помідорне місиво під ногами досягає щиколоток, а довколишні будинки, як втім і учасники, перефарбовуються в червоний колір. Після самої баталії площу відмивають. Людям допомагають пожежні автомобілі, які змивають залишки томатів водою, яка подається з акведука римських часів, що проходить на північ від міста. Учасники або ж відмиваються в річці, або їх обливають зі шлангів з водою мешканці міста.

Але у цього свята є й недоліки. По-перше, вже багато років піднімається питання щодо присвоєння Ла Томатині статусу міжнародного фестивалю. На сьогодні, традиційна щорічна фієста в Буньолі, має лише статус «національної» фієсти, який було надано в 2002 році. По-друге, це свято досить коштовне, багато грошей іде на закупку помідорів та прибирання міста, особливо центральної площі від «помідорних змагань». Щорічно закупається до 100 тонн помідорів. Також використовується багато води для прибирання міста. Муніципалітету міста важко вписатися в бюджет свята.

В той же час на Томатіну останні роки приїжджає все більше гостей з різних регіонів Іспанії, а також туристів з інших країн, що дозволяє місцевій владі надіятись на присвоєння цьому фестивалю міжнародного статусу, що в свою чергу зробить регіон ще більше привабливим для туристів [55].

Тож, у сучасному суспільстві, світі, з його швидким темпом, люди іноді забувають про прості радощі життя. Забувається вміння по-доброму веселитися, в колі і друзів, і зовсім незнайомих людей. Томатіна – час, коли свято захоплює, бентежить і змушує забути про все, окрім томатів. Томатіна – прекрасна пора, коли всі учасники можуть відчутти себе дітьми, зробити те, чого не можна в звичайному житті, і все наповнені єдиним почуттям пустощів і веселощів. Це прекрасна можливість відірватися від турбот і проблем і зануритися в Помідори.

На закінчення зазначимо, що знання історії свят, а тим більше одних з головних національних і нетрадиційних свят розглянутої країни, – необхідна умова розвитку і підвищення рівня знань студента напряму підготовки країнознавство. У цьому розділі були розглянуті історія виникнення свята,

основні передумови для його виникнення, хід розвитку і головні традиції і основи ведення іспанської Томатіни.

Серед мистецьких свят країн регіону варто виділити саме галузь кіно. Можемо сказати, що одним з найвідоміших іспанських кінофестивалів, без сумніву, є міжнародний кінофестиваль в Сан-Себастьяні. Це єдиний в Іспанії кінофестиваль класу А, що означає його включення в число найбільш престижних в світі. Фестиваль проводиться на баскській землі з 1954 року.

У вересні 1953 року за ініціативою групи місцевих підприємців в Сан-Себастьяні вперше був проведений Міжнародний фестиваль кіно. Організація фестивалю переслідувала дві мети: продовжити літній сезон міста і повернути йому колишнє культурне життя і гламурність, втрачені в результаті Громадянської війни. Успіх фестивалю був величезний, в зв'язку з чим франкистський режим взяв його проведення під свою опіку. З роками він перетворився в один з кращих кінофестивалів світу. До 1999 року сценою фестивалю був театр Вікторії Євгенії, а з 1999 року перегляди проходять в сучасному конгрес-холі Рафаеля Моне, зведеному навпроти пляжу Сурріола [23]. Цей фестиваль зробив з Сан-Себастьяна «гламурну» столицю Іспанії. В цей час сюди приїжджають подивитися на улюблених кінозірок, побачити церемонію нагородження, і, звичайно, подивитися нові фільми, квитки на які розкуповують дуже швидко.

Головні нагороди МКФ в Сан-Себастьяні: «Золота черепашка» за кращий фільм і «Срібна мушля» за кращу режисуру, кращу роботу актора і акторки. Володарями нагород вже стали такі зірки як Одрі Хепберн, Роберт де Ніро, Аль Пачіно, Альфред Хічкок, Джулія Робертс і інші [23].

Міжнародний кінофестиваль в Хіхоні це також один із популярних кіноподій Іспанії. Цей щорічний кінематографічний фестиваль проходить в іспанському місті Хіхон (автономне співтовариство і провінція Астурія) [30]. Це один з найстаріших кінофестивалів Європи. Специфікою фестивалю є його молодіжна спрямованість. Фестиваль проводиться в Астурії, починаючи з 1967

року, як фестиваль фільмів для молоді. Членами журі фестивалю є молоді люди у віці 17-25 років.

Кінофестиваль в Хіхоні був заснований в 1963 році з ініціативи міської ради Хіхона і ошадного банку Астурії. Обидві організації досі беруть участь в проведенні фестивалю: перша – як організатор, а друга – як спонсор [30]. Спочатку захід був відомий як Міжнародний конкурс дитячого кіно та телебачення, під цією назвою (з незначними модифікаціями) конкурс проводився більше двадцяти років. У 1986 році до назви вперше додали фразу «Міжнародний кінофестиваль в Хіхоні», а в 1988 році нову назву прийняли офіційно.

У програму фестивалю входять кілька розділів. В офіційній конкурсній програмі беруть участь художні, документальні та короткометражні фільми. Ще одна конкурсна програма – Rellumes, для неї відбираються фільми, які з якихось причин «не дотягнули» до основного конкурсу, але все одно виявилися гідними демонстрації на фестивалі [30]. У програму AnimaFicx включають самі авангардні, незвичайні і викликають анімаційні фільми, програма Enfants Terribles присвячена кіно для дітей та підлітків, програма Gran Angular – гідним уваги фільмам, котрі ввійшли в основний конкурс. Також в програму фестивалю входять рестроспективи, покази іспанського короткометражного кіно, спеціальні покази астурійських фільмів та ін. Крім показів в рамках фестивалю проходять круглі столи, семінари, концерти, зустрічі з режисерами та інші заходи. Щороку фестиваль відвідують відомі професіонали незалежної кіноіндустрії з різних країн. У рамках конкурсної програми міжнародне журі фестивалю присуджує кілька нагород. Також вручається приз молодіжного журі, до якого входять молоді люди у віці від 17 до 26 років.

Фестиваль призначений для пошуку нових фільмів, що виражають останні тренди в світовому кінематографі. У Хіхоні представлені не тільки роботи молодих кінорежисерів для молоді аудиторії, але ще і все творче, незалежне і сучасне.

Дуже значимим кінофестивалем для Іспанії є Міжнародний кінофестиваль в Валенсії «Cinema Jove». На фестивалі є секція як повнометражних, так і короткометражних фільмів з різних країн. Завданням кінофестивалю є зближення народів і культур різних країн і висвітлення їх культурних і історичних аспектів через якісне кіно. Також фестиваль допомагає отримати думку про кінематографічне мистецтво від дуже широкої як в соціальному, так і культурному плані аудиторії.

Кінофестиваль проводиться з 1980 року. Він давно вже став одним з основних кінематографічних подій середземноморського регіону [31]. Так як фестиваль спеціалізується на просуванні молодих режисерів, претенденти на призи не повинні бути старше 35 років.

Міжнародний молодіжний кінофестиваль Cinema Jove входить в кращу п'ятірку фестивалів, яких в Іспанії налічується близько 250, і за історію проведення випустив чимало відомих режисерів. Глядацька програма Cinema Jove включає нові фільми поточного часу, які можна буде подивитися у відмінній якості. Протягом восьми днів фестиваль відкриває свої двері в важливих культурних центрах Валенсії: Залі Берланга у Валенсії, Залі Хосе Санчо, Театрі Культури і Танцю, Головному театрі, Інституті сучасного мистецтва Валенсії (IVAM), Культурному центрі фонду Вансаја, Французькому інституті Валенсії, Штаб-квартирі Генерального суспільства авторів Валенсії, Садах Viveros для вечірніх відкритих показів і т.д. [31].

Одним з наймолодших іспанських кінофестивалей є Фестиваль іспанського кіно в Малазі (ісп. Festival de Málaga de Cine Español). Фестиваль національного кіно проводиться в місті Малазі з 1998 року. Мета даного фестивалю – представити національний іспанський кінематограф у всіх його гранях і відзначити нагородами кращі іспанські фільми. Його можна назвати другим за значимістю огляду кіно в Іспанії після Кінофестивалю в Сан-Себастьяні. З 2008 року кінофестиваль проводиться в квітні. Головний приз Малагського кінофестивалю – «Золота біснага». Конкурсний перегляд

кінострічок проходить в Театрі Сервантеса, театрі Ечегарай і кінотеатрі «Альбеніс» [83].

Якщо ж говорити про музичні фестивалі, то варто сказати, що музика, гарна погода і святкова атмосфера фестивалів перетворилися в ще одну туристичну принаду Іспанії, явище, яке щороку приваблює тисячі туристів до країни (див. Додаток М), головним чином за рахунок списків запрошених гуртів і музикантів. Тож, одним з найяскравіших музичних фестивалів Іспанії є фестиваль Вінья Рок (ісп. *Viña Rock*), який проходить в Альбасете. Ця зустріч для любителів року відкриває високий сезон фестивалів в Іспанії. Фестиваль проходить в Вільяробледо (ісп. *Villarobledo*) з 1 по 3 травня, і це мабуть найтрадиційніший фестиваль зі списку Музичних Фестивалів в Іспанії. У ньому беруть участь різні видатні групи іспанського року як S.A., Sober, Voikot, Banda Bassotti, Hamlet і Kaotiko, це ідеальне місце, щоб краще пізнати наш іспанська рок.

Ще одна дуже яскрава подія Іспанії це фестиваль Primavera Sound в Барселоні. Цей музичний фестиваль проходить з 29 по 31 травня в Парку Форуму Барселони і по праву вважається еталоном міського фестивалю. На сценах фестивалю виступають такі гурти як Arcade Fire, Pixies, Neutral Milk, Queens of the Stone Age, St. Vincent і Mogwai. Крім того, знаменитий Квартал Born пропонує різноманітну розважальну програму з безкоштовним доступом, а також додаткові пропозиції фестивалю [84].

Також в Барселоні проходить ще один з найбільших заходів Іспанії, а саме, Фестиваль Авангардної Музики і New Media Art: Sónar (див. Додаток Л). З 12 по 14 червня на території виставкових центрів Fira Montjuïc і Fira Gran Via L'Hospitalet. Авангард і експериментальна музика, інновації та актуальні музичні течії електро є головними героями денного Sónar (Нові таланти). На нічному Sónar виступають вже справжні зірки електро, які вже прославилися в світі. Фестиваль Jazzaldia в Сан Себастьяні – це фестиваль для прихильників джазу. Це відмінний привід для подорожі в Сан-Себастьян з 23

по 27 липня. Сцени встановлені по всьому містечку, включаючи знаменитий Basque Culinary Center en lace, центр конгресів Kursaal і ресторан Mugaritz.

Порівняно недавно в сферу культурного туризму були включені в якості туристських об'єктів такі мистецькі фестивалі: як музичні та кінофестивалі, в яких органічно поєднані можливості залучення до традиційної культури і культурної спадщини з активним дозвіллям. Кожен музичний фестиваль Іспанії збирає тисячі учасників (див. Додаток М). Як соціокультурне явище і туристичний об'єкт він переступив рамки звичайного музичного заходу і набув значення форми культурної комунікації, в рамках якої реалізуються творчі та інтелектуальні інтенції нашого часу. Музичні та кіно-фестивалі все частіше стають однією з основних форм здійснення контактів виконавців і слухачів, режисерів, акторів та глядачів. Не менш важлива тут і робота по вихованню кваліфікованого реципієнта музичного та кіно-мистецтва, пропаганда іспанської культури в цілому, поширення регіональних брендів музичної та кіно-культури за межами регіону і збільшення туристичного потоку.

Тож, узагальнюючи вищесказане, автором були розглянуті традиційні та нетрадиційні та мистецькі свята. В країнах регіону існує безліч святкових заходів та неперевершених туристичних місць, де органічно поєднані всі складові культурно-освітнього туризму: розвиваюча, досугово-релаксаційна і економічна, так як він припускає і надання цілого ряду послуг, пов'язаних з поповненням регіонального бюджету.

Тож, свято – це невід'ємна частина життя в Іспанії, а відповідно і її культури. Свята за участю биків в Іспанії найулюбленіші. Корида вважають одним із символів іспанської національної культури. Її іноді називають навіть «національним святом». Сам образ бика сприймається як важливий символ країни і навіть іноді неофіційно поміщається на прапор Іспанії замість герба. Під час кориди, бику, надається ритуальне значення, пов'язане з образом смерті. Норми кориди вимагають ставитися до бика по можливості дбайливо, проявляючи належну повагу до його силі і хоробрості. У сучасній культурі Іспанії корида активно експлуатується поп-культурою і ін. видами маскульту. В

кожному місті є клуби любителів кориди («пенья тауріна»), що мають свою уніформу і оркестр для виконання пасодобля-маршу, що свідчить про початок кориди.

Мистецькі свята сприяють збереженню культурної спадщини, підтримки професійного мистецтва, підвищують виконавський рівень колективів і, тим самим, їх конкурентоспроможність. Музичний фестиваль можна розглядати як одну з форм діалогічної взаємодії, заснованої на соціально-практичному і художньо-символічному обміні індивідів, інтеграції світоглядного і творчого досвіду носіїв різних епох.

Як висновок можна сказати, що при знайомстві з описами традицій святкування населення створюється враження, що протягом багатьох століть тут склалася своєрідна модель свята, що варіюється від регіону до регіону, але при цьому має досить характерні риси, що надають цій моделі, у всіх її проявах, специфічного іспанського забарвлення. Те або інше свято в країнах регіону може існувати з незапам'ятних часів і святкуватиметься з покоління в покоління, воно могло бути впроваджене світською або церковною владою, але як тільки свято засвоювалося суспільством, це означало, що церковне за своїм походженням і характером торжество насичувалося всілякими світськими, розважальними, ігровими елементами. Культурний код свята міститься в його символах, які створюються цілеспрямовано для зберігання і передачі інформації з покоління в покоління, будучи своєрідним сховищем культурної пам'яті народу. Але все ж таки традиції кориди, Сан-Ферміну, Томатіни – є символами Іспанії, роблячи свята впізнаваними в усьому світі. На закінчення зазначимо, що знання історії свят, а тим більше одних з головних національних і нетрадиційних свят розглянутої країни, – необхідна умова розвитку і підвищення рівня знань студента спеціальності країнознавство.

3.2. Народні свята Португалії та їх вплив на сучасну культуру

Португальська Республіка (порт. República Portuguesa) – найзахідніша в Європі держава. Розташована в південно-західній частині Піренейського півострова. На півночі і сході Португалія граничить з Іспанією, на півдні і заході омивається Атлантичним океаном. Поведінка і уклад життя в різних місцевостях країни відрізняються таким же різноманіттям, як зустрічаються природні ландшафти та архітектурні стилі. Але при всіх цих розбіжностях португальці славляться гостинністю, готовністю допомогти, дивним чином поєднується з ненастирливою.

Свята – це постійна і неослабна пристрасть португальців, причини і приводи для цього знаходять з дивовижною легкістю: практично щодня в незліченному списку святих можна знайти персону для поминання; ромаріас – паломництво, фейрас – ярмарок, фестас – фестиваль і т.д. – теж безперечні підстави для свята. Особливо щедрі на традиції свят сіверяни, у яких будь-який, навіть найменший поселення має власну відмінну специфіку організації урочистостей: з музикою, танцями, феєрверками і спеціальними обрядами [5].

Найпопулярніші місяці для різних фестивалів і ярмарків – липень і серпень. Головне свято весни для Португальців – це звичайно Великдень, однак крім цього релігійного свята, навесні відбувається безліч інших яскравих подій. Наприклад, щорічний міжнародний фестиваль шоколаду, фестиваль квітів на Мадейрі і безліч музичних фестивалів. З давніх часів вдале розташування, комфортні кліматичні умови і родючий ґрунт притягували в країну численних "гостей". Регіон завойовували араби, римські воїни, орди католиків з Франції та Німеччини. На нинішній уклад думок жителів істотно вплинуло перебування під впливом Африки, частини Південної Америки і панування на неосяжних широтах моря.

Культурні особливості народу багато в чому обумовлені взаємодією з різними народностями, при цьому мають місце характерні для всіх жителів півдня риси світогляду. Португальці поважають культурні цінності, а також шанують родину в якості головної складової щасливого життя. Більшість

жителів країни прагнуть вступити в шлюб до 18 років, а потім обзавестися кількома дітьми. Склад сім'ї традиційно включає численних близьких і далеких родичів: дідусів, бабусь, тіточок і дядечків. В цілому, португальці вважають сім'ю центром свого маленького Всесвіту, поважаючи і шануючи одне одного.

Свято молодого вина, міжнародні ралі, кінофестивалі, фотовиставки та безліч інших святкових заходів – без всього цього неможливо уявити собі Португалію. Ярмарки в серпні і вересні проходять по всій країні і присвячені збору врожаю. На фестивалі вина, можна навіть пом'яти виноград, як це робив Адріано Челентано у фільмі «Приборкання норвільного». Життєлюбні і веселі, португальці люблять веселощі і народні гуляння. Активно і весело святкуються 14 державних свят, в які включаються релігійні та світські пам'ятні дати. Окреме місце відводиться днях шанування місцевих святих, яких в країні близько сотні. Шумно, яскраво, з особливим пафосом відзначаються Великдень, Різдво, супроводжувані процесіями в екстравагантному вбранні карнавалами. Організуються ярмаркова діяльність, масові гуляння в супроводі бурхливих танців і пісень. Застілля традиційно проводиться пишно, з великою кількістю страв національної кухні і великою кількістю відомого в усьому світі національного напою Португалії – портвейну.

Ще однією традицією Португалії є унікальна в своєму роді пісенна композиція «фаду», яка збереглася з епохи Середньовіччя. Дуже часто вона звучить на народних святах на традиційних португальських фестивалях. В її основу покладено страждання закоханих людей. Під акомпанемент гітари вона звучить неквапливо і протяжно. Відома в кожній місцевості, вона оповідає про далекі мандри і далекі походи моряків [86].

Традиційний вид ремісничого мистецтва в Португалії – «азулежу», що представляє собою керамічну плитку з незвичайними малюнками. Виконаний з любов'ю і увагою, цей предмет мистецтва є символом країни. Відоме національне свято країни – день «спалювання стрічок», вперше відзначався в XIX столітті. В даний час в цей день молоді люди закінчують навчальні заклади, і залишають їх в супроводі традиційних «фаду» і протяжних серенад.

Свято прикрашають концертні програми, численні розіграші та жартівливі пародії на улюблених педагогів.

Битва з биками – традиційна розвага португальців з часів Середньовіччя. Сучасна корида є добровільним заходом, в якому беруть участь сміливці-добровольці, викликав на бій з розлюченими тваринами. Переможці змагань стають національними героями для жителів Португалії, що свідчить про популярність даного заходу.

Тож, одним із традиційних свят Португалії можемо назвати Фестиваль The Oceans (порт. Festival dos Oceanos), який повернувся в Лісабон з 30 липня по 13 серпня 2015 року, з доповненням, присвяченим святкуванню сторіччя республіки Португалія, яке включає в себе кілька заходів, щоб оживити прибережну частину столиці. Несподівані, дивовижні і привабливі виступи, концерти, ночі фаду (португальські народні пісні), відкриті вночі музеї, виставки, вуличні розваги, інтерактивна діяльність і феєрверки – лише частина запланованих сюрпризів, які є безкоштовними і спрямовані на відвідувачів різного віку [101].

Фестиваль The Oceans, організований асоціацією туризму Лісабона, пропонує своїм гостям різноманітність подій. Звісно і море саме по собі грає велику роль, оскільки в Португалії широко популярні гонки на човнах, веслування, віндсерфінг та інші водні види спорту. Фестиваль «Festival dos Oceanos», як жоден інший, об'єднує все від кращої їжі і водного спорту до інтерактивних заходів та інтригуючої історії.

Ще один неймовірно барвистий фестиваль Campo Maior Flower Festival в Кампу-Майор, в Португалії, чи «порт. Festa das Flores», також відомий як «Festa do Povo» – неймовірно барвистий фестиваль, який проходить з 2 по 8 вересня, кожного року в містечку Кампу-Майор (порт. Campo Maior) в регіоні Алентехо (порт. Alentejo) [106].

Під час фестивалю величезна кількість туристів, як з Португалії, так і з усього світу приїжджають в Кампу-Майор, щоб подивитися на те, як жителі

кожної вулиці змагаються один з одним в оздобленні міста яскравими паперовими гірляндами у вигляді квітів і справжніми живими квітами. Це чарівне видовище, яке перетворює місто на магічне видовище, яке варто побачити хоча б раз в житті.

Традиційний «Фестиваль квітів», який проводиться на Мадейрі дуже славиться у туристів. У прохолодних водах Атлантичного океану між південноамериканською Португалією і африканським Марокко, недалеко від Канарських островів знаходиться однойменний архіпелаг під назвою Мадейра. Ця назва на слуху завдяки особливому сорту вина. Але не тільки їм славиться острівної архіпелаг. Місто Фунчал – це місце, де проходить фестиваль квітів на Мадейрі. Мадейра належить Португалії, хоча територіально набагато ближче до африканського континенту. Архіпелаг складають два населених острова – Мадейра і Порту-Санту, і ціла група диких островів, які служать притулком для птахів і тварин [147].

Тож, це місце в першу чергу приваблює туристів красотами, якими нагородила його природа. Завдяки м'якому клімату тут цілий рік тепло і барвисто. Як і у нас, зима тут триває з грудня по лютий, коли випадає найбільше опадів і спостерігається температурний мінімум. Але, навіть в найхолодніші місяці, температура тут в середньому не опускається нижче 13 градусів, а влітку не піднімається вище 25. Так що на Мадейрі панує вічна весна. Завдяки такому клімату квіти тут ростуть цілий рік. Тому місцевим жителям сама природа велить радіти і влаштовувати фестивалі квітів на Мадейрі. Природа островів багата ендеміками – одиничними в своєму роді мешканцями, які живуть тільки в цьому куточку земної кулі. Це птахи, комахи і рослини, деякі з яких занесені в Червону Книгу. Саме природна унікальність сприяла розвитку туризму: люди щорічно приїжджають сюди помилуватися гірськими ландшафтами і насолодитися піщаними пляжами.

Мадейра – це рай для квітів, яких тут хоч греблю гати: жаккаранди, бугенвіллії, кали, стрелици, чорнобривці, мальви, настурції, жоржини, лілії, гладіолуси, бегонії. Тому фестиваль квітів на Мадейрі за масштабністю і

красою цілком може конкурувати з Голландською квітковою ходою. Саме свято традиційно проходить в портовому місті Фунчал, щоб пасажиром круїзних лайнерів не доводилося віддалятися від порту. Час проведення квіткового заходу щороку трохи зсувається, але завжди проводиться весною. У підготовці до квіткової феєрії беруть участь без перебільшення всі жителі.

У Фунчал з'їжджаються дизайнери, флористи, квітникарі і просто волонтери та творчі натури з усієї Мадейри. До свята спільними зусиллями створюються величезні квіткові килими, які будуть прикрашати місто, плетуться кошики і вінки, шиються сукні з живих квітів для танцівниць, які беруть участь в параді. Все місто на час фестивалю вбирається в квіткове оздоблення. Звичайно, апогеєм свята стає парад, схожий на барвисту казку. Під звуки музики вулицями міста їдуть цілі платформи з живих квітів, на яких сидять «квіткові феї», а навколо граються танцюристи в яскравих нарядах, схожі на ожилі букети. Парад простує вздовж набережної і фінішує на головній площі, недалеко від круїзного порту [153].

Звісно, черед традиційних свят неможливо не згадати традиційну для регіону кориду. Корида своїм корінням сягає часів стародавніх римлян, вона походить від давньоримської тавромахії. Колись римляни любили спостерігати за боями з биком, що стало своєрідним перевтіленням гладіаторських ігор.

Португальська корида – цікаве і неперевершене видовище, це своєрідний театр з акторами і декораціями. Корида поєднала в собі страх і жалість за биків, але, в той же час, захват і гордість за мужніх чоловіків.

Корида в Португалії та Іспанії стала національним надбанням. Тут на цьому видовищі схиблені все: від маленьких дітей до дорослих, від жінок до чоловіків. Іспанська і португальська корида мають однаковий сенс, але відрізняються одна від одної.

Почнемо з того, що в Португалії корида і називається зовсім по-іншому – торада. Відрізняється вона від іспанської кориди тим, що бика не вбивають. Мало того, португальці шалено закохані в цю забаву і вкладають в неї глибший сенс.

Ні в якому разі не слід вживати в тораді слово тореадор, португальська відповідність для цього «фуркадуш». Він виступає на коні, а іспанський тореадор – пішки. Існує в Португалії внаслідок правило: краще забути, що корида асоціюється з Іспанією, бо якщо назвати її іспанської забавою – точно вже засміють. Ось що кажуть учасники торади: «В іспанській кориді контакту, як такого, між тореадором і биком немає. Там у тореро ганчірки червоного кольору, і вони тільки й роблять, що дражнять бика. Фуркадуш ж на арені володіє тільки своїм тілом – ганчірки тут ні до чого».

Гарному і феєричною видовищу передують тривалі тренування за містом. Тренування тривають по кілька годин, в них бере участь кілька команд, кожна з яких налічує по вісім фуркадушей. Коли настає день торада, на арену виходять спочатку клоуни, які під час гри повинні відволікати биків, якщо бій буде дуже жорстким. Далі виходять три мушкетери – кабальєро. Вони походять із знатних родів, тому, на відміну від фуркадушей, завжди красиво одягнені ті в дорогій екіпіровці. Далі на арену вилітає розлючений бик, в якого кабальєро тикають списами. Насправді ці гвоздики на піках 2 см. завдовжки, незважаючи на кров, ранять бика не так вже і сильно. Тому бій кабальєро потрібен більше для красивого вступу. Коли кабальєро вдосталь нарезвляться, в бій вступають фуркадоші, які і будуть показувати справжнє шоу.

Найсмільвіший з фуркадошей надягає зелену шапку і починає драгувати бика. Фуркадош розганяється, у них з твариною виходить лобове зіткнення. Інші фуркадоші повинні налетіти і пов'язати бика голими руками. Далі найсильніший бере тварину за хвіст і нібито крутиться в танці. Після видовища випускається стадо мирних биків, які заспокоюють буйного. Також в кінці дії існує своєрідний ритуал. Героїв вітають оваціями. Цікаво, що жінок серед уболівальників насправді більше, ніж чоловіків. Коли кабальєро обходять арену, люди кидають свої речі, які кабальєро кидають їм назад. Таким чином, вважається, що мушкетери діляться з глядачами щастям.

Найцікавіша і видовишна торада відбувається в Лісабоні на стадіоні Сапро. Також найчастіше влаштовують тораду у знаменитих містах, таких як Сантарен, Албуфейре, Рібатежу [5].

Карнавал в Португалії також набув традиційного статусу. Дата свята унікальна для кожного року. У обраний день починається тиждень карнавальних каскадів по всій Португалії. Карнавали проходять по всій країні, зазвичай вони стартують за чотири дні до Великого посту і набирають обертів до останнього святкового дня. Що і коли відбувається – розписано по днях і по хвилинах. Так, неділя і вівторок за традицією – дні самбадрому з запальними ритмами і стрімкими, як полум'я, танцями. У понеділок (рожевий понеділок) – хід шутів. Карнавали захоплюють шумним потоком всю країну, але особливо виразні в ці дні Лісабон, Мадейра, Торреш Ведраш, Назаре, Овар, де проходять найбільш барвисті ходи. Фігейра в карнавальну суботу проводить, за місцевим звичаєм, оригінальне дійство «перепилювання старої звідниці» [124]. А у мешканок міста Лоуле в Алгарве є така традиція: після карнавалу вони переодягаються в костюми ведьом і йдуть вечеряти в своєму колі. Причому, чоловічу половину населення туди не допускають.

Щорічно 25 квітня в Португалії відзначається День свободи (порт. Dia da Liberdade). У 1974 році в цей день в Португалії почалася антифашистська Революція червоних гвоздик, що завершилася падінням режиму Антоніо Салазара (порт. Antonio de Oliveira Salazar) [89], під гнітом якого країна перебувала більше сорока років. До речі, повстанці не використовували насильства для приходу до влади, тому революція вважається безкровною, хоч і забрала життя чотирьох людей, убитих урядовими силами.

Сигналом до початку революції була трансляція пісні «Grândola, vila morena». Дочекавшись її звучання, жителі Лісабона вийшли на вулиці з червоними гвоздиками в руках і стали роззброювати солдат салазарського режиму, вручаючи їм квіти в обмін на кулі. А ті вставляли гвоздики в стовбури своєї зброї. Над містом гриміли гасла «O Povo unido, jamais será

vencido!» (Об'єднаний народ непереможний). День свободи по праву можна назвати одним з головних державних свят Португальської Республіки.

До квітня 1976 року в Португалії проводилися державні перетворення ліберально-демократичного характеру: становлення багатопартійності, деколонізація в португальських володіннях в Африці, прийняття демократичної Конституції. З того часу 25 квітня – День свободи – один з головних державних свят Португальської Республіки. Він відзначається шумно і весело, супроводжується різними урочистостями, гуляннями, і, звичайно, коридою. І як не звернути ще раз увагу на те, що тутешня корида – безкровна: португальський кабальєро, на відміну від іспанського матадора, вступає в бій верхи на коні і, що найголовніше, ніколи не вбиває бика.

Можливо близькість Португалії до африканських берегів вплинула на те, що португальські свята відрізняються особливою яскравістю і емоційністю. Глибоко закорінена католицька традиція відповідальна за велику кількість релігійних свят в Португалії. А природна життєрадісність і товариськість португальців створює тут ідеальні умови для найрізноманітніших масових урочистостей – музичних і театральних фестивалів, карнавалів, вуличних вечірок. Португальці з радістю відзначають всілякі свята: причиною масових гулянь можуть бути паломницькі поїздки, шанування пам'яті численних святих, а також ярмаркові заходи. Мешканці північних регіонів країни відзначають місцеві свята, із задоволенням віддаючись танцям, різним музичним заходам, а також традиційним розвагам і шоу з феєрверками. Неодмінним атрибутом торжеств є яскраве видовище кориди з заборною вбивства тварини. Тож, можемо сказати, що традиційні свята в Португалії дуже різноманітні. Активно і весело святкуються 14 державних свят, в які включаються релігійні та світські пам'ятні дати. Окреме місце відводиться днях шанування місцевих святих, яких в країні близько сотні. Корінні португальці з повагою зберігають культурні традиції, вироблені багатьма поколіннями жителів країни. Відмінними рисами характеру є ввічливість по відношенню до оточуючих, гостинність, стриманість в прояві емоцій при спілкуванні з незнайомцями.

Подібна манера жодним чином не виключає можливості щиро радіти за близьких і сторонніх. Кожен іноземець, який опинився в скрутному становищі, може очікувати на привітний прийом і будь-яку необхідну допомогу.

Одним із нетрадиційних можна назвати International Garden Festival – фестиваль, який проходить в містечку Понте-де-Ліма (Ponte de Lima) і присвячений створенню на інтернаціональному, національному, і місцевому рівні більш чіткого розуміння і усвідомлення мистецтва створення садів. Фестиваль дуже тривалий і продовжується з 30 травня по 31 жовтня.

Так само важливою частиною фестивалю є зміцнення ролі садів і озеленених ділянок в поліпшенні якості життя городян, створення руху, який би одночасно об'єднував мистецтво, квіти і рослини в ближчий контакт з міським простором і допомагав зберігати і примножувати цінність сільських пейзажів. Щороку фестиваль присвячується новій темі, і проводить конкурс, в якому можуть взяти участь будь-які зацікавлені люди або навіть організації з усього світу. Потім вибирається 12 кращих робіт, які будуть перенесені або відтворені безпосередньо в Ponte de Lima, де будуть доступні широкому загалу.

Ще один нетрадиційний для Португалії фестиваль це Автофестиваль Caramulo Motorfestival. Це великий автомобільний фестиваль в Португалії, присвячений класичним спортивним автомобілям. Ця подія відбувається зазвичай в діапазоні з 4 по 6 вересня. Програма фестивалю обширна, і крім усього іншого, включає змагальну частину, парад машин, виставки, ралі – заїзд і підйом в гору. Кількість учасників та відвідувачів фестивалю збільшується ще й тим, що до Caramulo Motorfestival приєднуються такі заходи, як наприклад Luso-Caramulo Historic Rally, Salamanca-Caramulo Historic Raid і Caramulo Historic Ride. Всі ці заходи також присвячені класичним спортивним авто і організовані автомобільними клубами Португалії. Однак організатори раді вітати всіх учасників – власників авто, які захочуть приєднатися до заїздів та іншим заходам.

Серед мистецьких фестивалей Португалії можемо виділити Cinalfama Lisbon International Film Festival – щорічний міжнародний фестиваль в Лісабоні, який останнім часом став європейської меккою для різноманітних культурних подій. Фестиваль існує з 2018 року, проходить у 20-х числах травня. Фестиваль відкритий фільмів різних жанрів і тривалості, приймає кращі роботи місцевих і зарубіжних кінематографістів. За перший рік свого проведення Cinalfama Lisbon International Film Festival прийняв близько 2000 тисяч гостей, понад 2000 заявок на участь з 115 країн світу. Організатори прагнуть створити ідеальний майданчик для початківців і професійних кінематографістів, на якій вони можуть представити свої роботи широкому колу глядачів, знайти популярність в Європі, а також зробити фестиваль улюбленим місцем зустрічей всіх шанувальників сучасного кінематографа.

Кінофестиваль «Фантаспорто» (порт. «Fantasporto»; Festival Internacional de Cinema do Porto) – одне з важливих щорічних міжнародних заходів в світі кінофантастики, що проводяться в португальському місті Порту з 1981 року, і найбільше фестивалне подія в галузі кінематографу в Португалії [29]. «Фантаспорто» заснували видавці журналу «Cinema Novo» (укр. «Нове кіно») в 1980 році як фестиваль фантастичного кіно. У 1981 році на першому фестивалі конкурс не проводився. З 1982 року в рамках конкурсного показу стали вручатися премії. До 1993 року фестиваль носив назву «Mostra de Cinema Fantástico» («Огляд фантастичного кіно»), з 1993 року – існує в нинішній назві.

Поступово фестиваль перетворився в конгломерат культурних подій (прем'єрних кінопоказів, ретроспектив, добірок картин режисерів та інших персоналій кінематографа, огляд музичних відео), що характерно для генезису фестивалів фантастичних фільмів (наприклад, Кінофестиваль в Жерармері). В останні роки в рамках «Фантаспорто» щорічно демонструється близько двохсот фільмів найрізноманітніших жанрів. Фестиваль орієнтований на фантастичні фільми, які беруть участь в конкурсній програмі. У позаконкурсній програмі були представлені картини різних жанрів, в основному, з Європи і США. Крім

конкурсної програми в рамках фестивалю проходить Тиждень режисерів, працює секція музичних відео і проводиться ретроспектива фільмів.

Кінофестиваль «Інді Лісабон» проходить щорічно в квітні вже більше десяти років. Це одне з ключових заходів незалежного кіно, де глядачі знайомляться з новими іменами і тенденціями в світовому кінематографі. «Інді Лісабон» був заснований культурною організацією *Zero em Comportamento*, основною метою якої є просування альтернативних кінопрограм в столиці Португалії. Глядачів фестивалю знайомлять з новими фільмами і режисерами, далекими від «мейнстріму». В рамках фестивалю діє кілька конкурсних програм: «Міжнародний конкурс для повного і короткого метра», «Кіно, яке розвивається» з роботами дебютантів, «Обсерваторія» – показ видатних фільмів сучасного світового кіно, національний конкурс «Пульс світу», «Приз глядацьких симпатій» і «Незалежний герой» – ретроспектива фільмів великих режисерів. Програма фестивалю досить обширна і різнопланова, що і привертає щорічно в Лісабон тисячі любителів indie-культури.

Кінофестиваль *Avança* більше відомий серед своїх глядачів і учасників, як міжнародний майстер-клас. Це міжнародний кінофестиваль, який щорічно проходить в Португалії, існує з 1999 року. Організатори фестивалю влаштовують, в середньому, 6-7 воркшопів, який збирає кінолюбителів і професіоналів з усієї Європи. Однією з головних місій фестивалю є визначення та виявлення основних трендів в галузі телебачення, відео і мультимедіа.

Curtas Vila do Conde вважається одним з найпрестижніших фестивалів короткометражного кіно в Португалії, який приймає до участі добірку найкращого кіно національних і зарубіжних кінематографістів з усього світу, існує з 1994 року. Головна мета фестивалю – просування якісних кіно- і аудіовізуальних робіт. Всі заявлені роботи будуть продемонстровані на кіноринку, який проходить в рамках фестивалю.

Madeira Film Festival – міжнародний кінофестиваль, який щорічно проходить в Португалії, який присвячений підтримці і просуванню незалежних ігрових і документальних фільмів кінематографістів з усього світу. Щорічно

фестиваль представляє велику програму незалежних фільмів, які розкривають тему і проблеми сучасного стану навколишнього середовища, знайомить публіку з невідомими раніше режисерами.

Ще один доволі молодий, але дуже популярний фестиваль RIOS – міжнародний фестиваль в Португалії, існує з 2013 року, фокусується на документальному кіно і транс-медійних проектах. Організатори прагнуть надати підтримку творчості незалежних кінематографістів, надати майданчик для показу аудіовізуальних робіт та кіноробіт, підхід до створення яких пов'язаний з

«реальністю річки». Фестиваль також є платформою для роздумів і висловлювання своїх ідей щодо реальності тематичного документального кіно. Організатори заохочують кінематографістів, які знаходяться в пошуку нових проектів, територій, форм і стилів самовираження; сприяють у встановленні міжвузівського партнерства в галузі кіно та аудіовізуальної документалістики.

Музика, сонце і море, свята і пляжі завдовжки 850 км: одне з кращих поєднань в музичних фестивалях в Португалії. Є й інші програми, в яких тихе звучання в повній гармонії зливається з історичною спадщиною і пасторальними пейзажами. Крім гарної музики, фестивалі дають можливість познайомитися з новими місцями в атмосфері повного розслаблення і веселощів. З року в рік Лісабон і Порту визнавалися ідеальними місцями для проведення міні-відпустки, з вельми жвавими вечорами, які є продовженням святкової обстановки. На узбережжі концерти поєднуються з пляжами, з гулянням народу і вечорами, які тривають аж до світанку. Від півночі до півдня проходить безліч фестивалів, організованих біля моря з усіма перевагами, наприклад, можливістю зануритися або взяти уроки серфінгу на кращих спотах португальського узбережжя.

У внутрішній частині країни проводяться фестивалі в оточенні райського пейзажу на фоні природи. Велосипедні прогулянки, гірський туризм, веслування на байдарках та купання на річці – ось лише деякі з видів активного відпочинку, які можуть стати відмінним завершенням португальських днів.

Задля повного занурення в місцеву культуру у відбудувачів фестивалів є можливість взяти участь в програмах, які дозволяють познайомитися з португальськими ремеслами і традиціями.

Одним із найпопулярніших музичних фестивалей Португалії є Рок-фестиваль Paredes de Coura Rock. Щорічний рок-фестиваль проходить в Paredes de Coura в Португалії проходить приблизно з 19 по 22 серпня кожного року. На ці два дні спокійне і мирне сільське містечко змінюється до невпізнання. Величезна кількість шанувальників важкої музики прибуває сюди з усього світу, щоб побачити живі виступи всесвітньо відомих рок-команд різних напрямків: від важкого металу до альтернативної музики.

Це один з трьох найбільших музичних літніх фестивалів в Португалії, як і Sudoeste Festival і Optimus Alive. Фестиваль проводиться з 1993 року. У 2005 році іспанське видання журналу «Rolling Stone» включило його до п'ятірки кращих літніх фестивалів Європи. За останні роки в ньому взяли участь такі зірки, як Sum 41, Placebo, Sex Pistols, Primal Scream, Thievery Corporation, Korn, Papa Roach, Motörhead, The Prodigy і інші.

Джаз-фестиваль Angra do Heroísmo International Jazz Festival проходить в португальському місті Ангра Ду Ероїзму з 6 по 8 жовтня. Фестиваль організовується некомерційною організацією Associação Cultural Angrajazz за підтримки приватних спонсорів і міської влади. Місто Ангра входить до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Директори фестивалю – Педро Мореїра і Клаус Німарк – викладають в португальській джазовій школі. Вони відбирають учасників і складають програму концертів. Фестиваль проводиться з 1999 року щороку в жовтні. Спочатку він проводився в жіночому монастирі 17 століття, але в 2003 році місце було перенесено в Centro Cultural e de Congressos de Angra do Heroísmo, культурний центр, побудований замість арени для бичачих боїв. Напівкругле приміщення перетворилося в великий джаз-клуб, що вміщає 550 осіб. Музиканти виступають дуже близько до публіки, і це створює неперевершену інтимну атмосферу зв'язку всіх учасників.

У полі уваги фестивалю потрапляють як виконавці традиційного джазу, так і авангардні музиканти, як початківці, так і досвідчені джазмени. Фестиваль Cool jazz Fest представляє широкій публіці нові таланти і вже визнаних зірок джазової музики. Це значуща подія португальського музичного календаря відбувається з 19 по 31 липня.

Цей унікальний фестиваль насправді може створити неповторну атмосферу, так улюблену шанувальниками джазу. Це не просто музичний фестиваль – це справжній діалог публіки і артистів. Тут зберуться самі незвичайні музичні гурти та виконавці, які призводять незабутнє враження. Саме тут на постійній взаємодії артистів і глядачів змушує серця стукати в ритмі музики, якою пронизане абсолютно все. Проводиться фестиваль Cool jazz Fest щороку в місті Кашкайш в Португалії на іподромі Manuel Possolo. Подивитися на це фантастичне шоу і послухати чудову музику приїжджають шанувальники з усього світу. На фестивалі виступляли такі зірки джазу: Chick Corea, Herbie Hancock, António Zambujo, Lianne La Havas, Mark Knopfler, Melody Gardot, Lionel Richie та ін.

The Estoril Music Festival або Estoril Music Weeks, представляє до уваги гостей як виступи та концерти в Ешторілі, так і серію виступів великих оркестрів і хорів в Лісабоні. Estoril Music Festival був створений в 1975 році, в якості нової складової частини Міжнародних Літніх Музичних Курсів в Есторіле (Estoril International Music Summer Courses), які були засновані ще раніше в 1962 році [159].

Фестиваль швидко став дуже важливою частиною курсів, так як привертав музикантів, які в силу свого роду діяльності або досвіду навчання музиці, були яскравим прикладом для всіх, хто його відвідував, а так само найсильнішим стимулом до розвитку молодих музикантів-початківців. Програма фестивалю включає велику кількість різної музики: камерні та симфонічні оркестри, хоровий спів, традиційний джаз і мистецтво танцю, соло виступу і комбінації виконавців і ансамблів світового масштабу, все це

різноманітність уявлялося за участю як вже широко зарекомендували себе музикантів, так і новачків.

Mare de Agosto Festival проходить на португальському острові Санта-Марія з 20 по 22 серпня. Своєю назвою цей фестиваль зобов'язаний потужним хвилям, які обрушуються на острів кожен серпень.

Незважаючи на те, що на фестивалі можна почути музику практично будь-яких напрямків з усіх куточків світу, перевага все ж віддається живим виступам ді-джеїв, серед яких часто зустрічаються знаменитості зі світовим ім'ям. Зазвичай на фестивальних концертах звучить рок, хіп-хоп, транс, реггі, кельтська і танцювальна музика. Концерти проходять у найвідомішому затоці острова – Praia Formosa, де неспокійне море чудово доповнює живу музику і стає природною декорацією для фестивалю. Любителі музики з'їжджаються сюди з усього світу. Фестиваль проводиться з 1987 року. За цей час на ньому виступили сотні музикантів, серед яких John Lee Hooker Jr, Kíla, Skatalites, Angélique Kidjo, Fanfare Ciocarlia і Rui Veloso.

Португальський фестиваль Boom Festival проходить з 11 по 18 серпня на озері Іданья-а-Нова (Idanha-a-Nova). У цьому році фестиваль проводиться в новому місці. Організатори обіцяють ще більш красиву і загадкову природу, відмінні умови для гостей та традиційну відмінну якість звуку. Почалася історія цієї чудової події вранці 16 серпня 1997 року, року 3,5 тисячі людей зібралися в одному місці, щоб послухати електронну музику в стилі транс і відпочити на свіжому повітрі.

Засновники фестивалю Diogo Ruiво і Pedro Carvalho задумували його не просто як музичний фестиваль, а як культурну подію для людей абсолютно різних музичних і естетичних смаків, вікових груп і культур. Він проводився на невеликій фермі в 60 км. від Лісабона. Зараз цей фестиваль просто відмінний спосіб виразити себе. Не схожий ні на один інший музичний фестиваль, він вражає дивовижним контрастом між днем, присвяченим мистецтву і спокійному відпочинку, і ніччю, наповненою пульсуючими ритмами і лазерними шоу. На ньому виступають представники понад 80 країн, гості

фестивалю приїжджають з усього світу, щоб відчутти атмосферу свободи і творчості, властиві Boom Festival з самого початку.

Щоліта в серпні на узбережжі Португалії, знаменитому своїм приємним кліматом і чудовими пляжами, в невеликому рибальському містечку Замбуджейра-ду-Мар (Zambujeira do Mar) [154] проходить найбільший в країні фестиваль TMN Sudoeste Festival. Ця музична подія проходить з 5 по 9 серпня. На трьох сценах фестивалю одночасно відбуваються виступи, і кожен з них має свою музичну спрямованість. Основна сцена присвячена музиці електронного напрямку, друга – альтернативній музиці, ну а третя – орієнтован на реггі.

Кілька провідних виконавців зі списку програми: Dimitri Vegas and Like Mike, Kura, Calvin Harris, Emeli Sandé, Clean Bandit, Showtek, W & W, Hardwell, Lil Jon, Hiroyuki Aoki.

Тож, можна сказати, що у цій країні дуже люблять і цінують свої традиції, але така прихильність не заважає веселитися на щорічних рок-фестивалях, байкерських з'їздах, карнавалах і боях биків. У всіх музичних жанрів є свій фестиваль. Від класичної музики до джазу і фаду, музика заповнює історичні центри населених пунктів і навіть національних монументів, наприклад, замків, церков і монастирів. Це унікальна можливість дозволяє побувати на сценічних виставах в стінах будівель незвичайної краси.

Також в Португалії щороку проводяться десятки міжнародних кінофестивалей. З кожним роком, ми спостерігаємо, що португальське кіно розвивається, з'являються нові кінофестивалі і премії, зростає захопленість людей до кіномистецтва. В кінофестивалях беруть участь представники різних країн, і це таким же чином, як і музичні фестивалі приваблює туристів в цю чудову, не велику, але дуже яскраву країну.

3.3. Народні свята Андори та прикордонних з Іспанією французьких територій: особливості проведення.

Оскільки в роботі ми розглядаємо Францію, як прикордонну територію Іспанії то варто сказати що по береговій лінії Іспанія межує з півднем Франції і

перше її велике місто – прекрасний Перпіньян. Це місто вважається столицею французької Каталонії. Значна частина місцевого населення тут представлена іспанськими каталонцями, які в останні дні Іспанської Громадянської війни перетнули кордон і залишилися тут. У місті все ще можна почути каталонську мову, але дух Франції все ж відчувається сильніше.

Перпіньян часто називають «іспанським містом Франції». Дійсно, близьке розташування до Каталонії зробило сильний вплив на спосіб життя і культуру корінного населення. У денний час багато магазинів і ресторани тут закриваються на сіесту і продовжують робочий день тільки ввечері, в навколишніх містах Перпіньяна такої традиції немає [67]. Мальовниче старе місто вважається одним з найбільш багатонаціональних у Франції. Майже половину його корінного населення складають вихідці з Іспанії та їх нащадки, а за останні роки в місті істотно збільшилася кількість переселенців з різних африканських держав.

Під час прогулянки по місту можна помітити чимало гарних історичних будівель в іспанському стилі, а ще тут повсюдно зустрічаються каталонські прапори. Одним з найяскравіших проявів іспанської культури для міста стала особлива кулінарія. Всього на території міста налічується понад 500 ресторанів, кафе та бистро, і практично в кожному з них відвідувачам пропонують традиційні страви каталонської кухні. Важливим для міста і регіону в цілому символом залишаються історичні традиції виноробства. В околицях Перпіньяна розташовано кілька великих виноградників, старовинних виноробних заводів, які туристам пропонують відвідати в рамках спеціалізованих екскурсій. Тут виробляють і дуже престижні сорти вин, такі як Banyuls, Rivesaltes, Maury і Vuyrh.

Останні роки Перпіньян став місцем проведення престижного міжнародного конкурсу виноробів Grenaches du Monde, проводять який зазвичай у другій половині квітня. У ньому беруть участь винороби і сомельє з різних країн світу, великий конкурс завжди привертає і звичайних туристів. Крім офіційної конкурсної програми подія передбачає цікаву гастрономічну

програму, взяти участь в якій можуть всі бажаючі. У період проведення конкурсу в Перпіньяні влаштовують особливі екскурсійні програми. Обов'язковою частиною таких екскурсій є дегустація вин і відомих регіональних делікатесів, які зробили Каталонію відомою на весь світ. У гастрономічних програмах беруть активну участь звичайні міські ресторани і кафе, в цей період в них можна спробувати особливі страви і рідкісні марочні вина. Свою назву конкурс отримав на честь особливого сорту винограду Grenaches, який раніше вирощували тільки в Долині Рони. Зараз цей виноград з неповторними смаковими якостями і ароматом відомий у багатьох регіонах світу, брати участь в конкурсі можуть тільки ті вина, в приготуванні яких використовують цей сорт винограду [67].

Ще однією цікавою подією, яку проводять в Перпіньяні щороку, є фестиваль Visa pour l'Image. Він присвячений репортажній фотографії і теж приваблює учасників з усіх куточків світу. Як відзначають організатори фестивалю, фотографія є однією з кращих форм «міжнародної мови», зрозумілою абсолютно всім. В рамках цього фестивалю в місті щороку проводять більше 20 тематичних виставок, програма фестивалю розрахована на два тижні. Абсолютно всі виставки гості цього свята можуть відвідати безкоштовно, він перетворився в один з найбільших в світі фестивалів, присвячених фотомистецтва [2].

Останні роки кількість гостей фестивалю наблизилася до рекордної позначки 200 000 чоловік, він привертає людей різних національностей і різного віку. Крім виставок гостей фестивалю чекає маса інших розважальних програм. Вони зможуть зустрітися з іменитими фотографами і взяти у них уроки майстерності, а також подивитися тематичні художні та документальні фільми. В рамках фестивалю вручається багато престижних нагород, а ще тут проводять конкурси для фотографів-початківців. Чарівне місто Перпіньян живе насиченим культурним життям, а корінних жителів цього міста відрізняє любов і повагу до своєї традиційної культури. Зараз тут дивним чином сплітаються красиві історичні традиції віяння сучасності [20].

Ще одне місто, яке знаходиться біля кордонів з Іспанією – французьке місто Байонна. Це мало чим примітна комуна і населений пункт, який розміщується на південному заході Франції в департаменті Атлантичні Піреней адміністративного регіону Аквітанія. Хоча борці за чистоту моралі досі сперечаються: баскське це місто або гасконське, воно залишається чинною економічною і політичною столицею Країни Басків.

Навіть для людини недосвідченої його баскська атмосфера очевидна: Байонна сповнена особняків з дерев'яними рамами та різьбленням, розписаної в особливій, баскській гамі – зеленим і червоним кольором. До того ж, саме сюди в пошуках притулку серед своїх родичів бігли баски з Іспанії часів Франко. Багато років квартал Мала Байонна (Petit Bayonne), на правому березі Нива, залишався осередком баскського націоналізму [69].

Багато туристів приїжджають в Байонну заради барвистих і незвичайних видовищ. Тут регулярно влаштовуються фестивалі і свята – наприклад, День міста в серпні, під час якого місцеві жителі ходять у традиційному одязі, фестиваль окостів, джазовий фестиваль і ін. Крім того, тут проводяться бої биків (позначається близькість з Іспанією), а також змагання по пелоту – досить рідкісного різновиду гри в м'яч.

Найтрадиційнішим можна вважати Свято Байонна, яке являє собою серію фестивалів, що проходять в місті Байонна, який вважається центром баскської культури у Франції. Свято триває 5 днів, починається завжди в середу і закінчується зазвичай в першу неділю серпня. Це найбільший фестиваль подібного роду у Франції. У цей період в місті проходять безліч карнавалів, корид, вуличних забігів биків, музичних і вуличних вистав, місцевих танців, парадів і феєрверків. Життя в місті б'є ключем.

У дні свята жителі міста одягаються в біло-червоний одяг і під характерну музику гуляють по місту. Ця традиція з'явилася у вісімдесяті роки, коли учасники почали одягатися в біле з червоним шарфом і червоні пояси в честь офіційних квітів іспанського міста Памплони. Деякі туристи часто

вважають за краще носити біло-блакитний одяг – кольори міста Байонна. Подія щорічно збирає понад 1,5 млн. туристів [20].

Крім Байонна, бої биків у Франції практикуються ще тільки в Німі. Зв'язок Байонни з Іспанією можна простежити по міській архітектурі і по кулінарним традиціям: тут виробляється шинка, яка єдина може змагатися зі всесвітньо відомим іспанським хамоном. Свято Байонна вперше було проведено 13 липня 1932 року під назвою «Великий літній фестиваль». Він був організований групою друзів з байонської команди з регбі. Вони хотіли створити в місті Байонна фестиваль, аналогічний тим, що проводяться в місті Памплоні (Іспанія), широко відомому своїми забігами биків.

Існує ще одна країна, на культуру та традиції якої Каталонія счинила дуже великий вплив. Це казкова країна Андора, яка розташована в самому серці Піренеїв, між Францією (Аржес, Східні Піренеї) та Іспанією (Каталонія). Особливу красу Андорі додає своєрідність традицій і звичаїв, що гармонійно поєднують в собі культури Франції та Іспанії. У столиці Андори і на курортах величезна кількість ресторанів, кафе і барів, де можна спробувати як національні іспанські, каталонські, так і французькі страви за цілком помірними цінами. Не слід забувати про ресторани з національною кухнею – *bordos*. Це досить суттєва частина розважальної програми в князівстві.

Втім, скучити, тут не вдасться ні взимку, ні влітку. Кожен населений пункт Андори відзначає свій фестиваль, під час якого місцеві жителі збираються на головній площі для того, щоб смачно поїсти і потанцювати. Велика частина таких свят проходить влітку або на початку осені. Найбільш популярний у туристів – релігійний фестиваль Андори – День Діви Марії – проходить 8 вересня. У цей день віруючі з'їжджаються в село Метріцель, яке розташоване в семи кілометрах на північний схід від столиці, для того щоб взяти участь в урочистій церковній службі [19].

Щорічно, в першу суботу серпня, в районі площі Пласа-ла-Побла проводиться грандіозний триденний фестиваль на честь свята Андорра-ла-Велья. На початку нового року в Енкампе барвисті дитячі свята. Ті щасливчики,

яким пощастить зустріти Новий рік в Андоррі, отримають незабутні враження від проведених на гірськолижних курортах святкових днів.

Князівство Андора відзначає як релігійні, так і загальноприйняті європейські свята. Це грандіозні торжества, які відзначаються по всій країні, залучаючи іноземних туристів. У святкові дні проходять вуличні концерти, народні гуляння, фестивали етнічної музики. Щорічно в Андорі проводяться міжнародні фестивали класичної і джазової музики. Йдеться про заходи, які не суперечать моралі католицької церкви, адже більшість населення Андорри виховані в строгих релігійних традиціях. Великою популярністю у туристів користується національний фестиваль на честь Діви Марії «Маре-де-Дью-де-Мерітсель». Фестиваль проходить щорічно 8 вересня в містечку Мерітсель, що в 7 км від столиці. Його святкування збігається з головним торжеством країни – Днем Андорри. 8 вересня – це ще і різдво Діви Марії у католиків. В цей день до церкви Діви Марії в Мерітсель, де проходить урочиста меса, прибувають паломники з усієї країни. Традиційно паломницький шлях з Андорри-ла-Вельї до каплиці Богоматері (близько 5 км) прийнято проробляти пішки. Після закінчення святкового богослужіння віруючі цілують медальйон на статуї Діви Марії.

Фестиваль присвячений Богоматері Мерітсельской, святій покровительці Андори, і пов'язаний з історією здобуття її статуї в 13 столітті. Одного разу після настання нового року, на Богоявлення, компанія селян з Мерітсель йшла на богослужіння в Канілью і побачила по дорозі шипшиновий кущ, який дивним чином зацвів на початку січня. Жителі вирішили обстежити кущ і знайшли в ньому статую Богородиці. Її забрали з собою і принесли до церкви в Канілью, але на наступний же день статуя зникла звідти і знову перемістилася в кущ. Така історія продовжувала повторюватися знову і знову, і в кінці кінців мерітсельці вирішили побудувати каплицю для статуї у себе в селі, вибравши для цього місце, де взимку не лежав сніг. В цей день до церкви Діви Марії в Мерітсель, де проходить урочиста меса, прибувають паломники з усієї країни [19].

8 січня святкові урочистості проходять не тільки в Мерітсель, а й у всіх населених пунктах Андори. Вони включають народні гуляння і музичні концерти. На свіжому повітрі влаштовують пікніки з смаженими баранчиками і танцюють до глибокої ночі. А ввечері цього дня в столиці влаштовують барвистий феєрверк.

23 квітня в Андорі відзначається Сант Жоржі, або День святого Георгія – найромантичніше свято, схоже з Днем святого Валентина. Це свято ніжних почуттів своїм виникненням зобов'язане красивій легенді про те, як святий Георгій, убив дракона, а коли на місце, куди впала крапля крові гігантської рептилії, зросла червона троянда, герой зірвав її і подарував принцесі.

Віддаючи данину легенді, в цей день молоді люди дарують своїм коханим троянди, а дівчата у відповідь приносять в дар книги. Саме завдяки цій романтичній традиції все прилавки магазинів в Андорі саме 23 квітня усипані букетами троянд і стопами книг. Такий обмін подарунками допомагає освідчитися в коханні обранця чи обраниці, якщо до цього не було приводу.

23 квітня – не випадково день троянди, але ще і книги. Саме ця дата знаменує собою в 1923 році грандіозний книжковий ярмарок, організований продавцями книг з Каталонії. Ярмарок був присвячений пам'яті Вільяма Шекспіра, Мігеля Сервантеса та Інкі Гарсіласо де Ла Веги, який помер в цей день 307 років тому.

Святий Іоанн вважається покровителем Андори, а свято, яке йому присвячене, відзначається 23 і 24 червня – в найкоротшу ніч року. В ті часи, коли свято було ще язичницьким, вважалося, що ні в якому разі не можна спати в цю чарівну ніч, щоб не пропустити спів ельфів. Головним урочистим елементом свята було багаття, так як люди вірили у вищу силу вогню і в те, що його сила зможе вберегти їх від злих сил. Вогонь був символом перемоги світла над темрявою, тому багаттям не давали затухати всю святкову ніч. Крім того, часто люди намагалися зробити полум'я свого багаття більше і вище, це вважалося доброю прикметою.

З настанням епохи християнства, церковні служителі усіма силами намагалися заборонити «бісівські» ритуали, але ці починання не увінчалися успіхом і свято просто перетворився в День святого Іоанна Хрестителя. У такому вигляді свято з'явилося в християнському календарі вже в IV столітті. Віруючі шанують Іоанна Хрестителя в день його народження. Проте святкування передодня дня святого Іоанна в Андорі є синтез язичницьких і християнських традицій. Данина язичницького свята віддається повсюдним запалюванням вогнів, багать і феєрверків, ними іскриться будь-яка площа. А данину християнським торжества Андорри відають, відвідуючи молебні та каплиці. Вночі площі міст освітлюють вогні численних феєрверків [46].

Свято Різдва в Андорі святкуєть дуже урочисто. Підготовка до Різдва починається з приходом грудня. Місцевого Санта-Клауса називають Папа Ноель, вулиці прикрашають гірляндами лампочок і ялиновими вінками, які залишаються на них до Нового року. У вітринах з різдвяними сценками можна побачити Каганера, і це виключно каталонська традиція, якої вже щонайменше 200 років. Фігурка Каганера, який присів навпочіпки з природною потребою, ховається десь в куточку, подалі від Марії та Йосипа.

Найпопулярніші ласощі на Різдво в Андоррі – туррон. Це традиційні іспанські ласощі з нуги і горіхів. Переддень Різдва прийнято зустрічати з родиною, вдома, за приготовленою спільними зусиллями вечерею. У цей день частування не саме святкове: справжні ласощі з'являться на столі завтра. Андорці релігійні, тому перед святом майже всі відвідують різдвяну месу, яку служать в кожному костелі. Меса починається зазвичай за півгодини до півночі. Вранці 25 грудня жителі Андорри знову йдуть до церкви всією сім'єю, а відстоявши урочисту службу, повертаються вже до багатого святкового столу.

Ті, кому не сидиться на місці, замість посиденьок відправляються на карнавал. Вуличні гуляння починаються ще до святкового богослужіння, увечері 24 грудня. Різдвяна кухня Андорри включає в себе все найсмачніше, що тільки може похвалитися ця країна. У ній багато м'ясних страв, де часто з'єднуються різні сорти м'яса, наприклад, свинина з кролятиною. Хліб, який

подають до гарячої страви, вимочують у вершках. Андорські пироги переважно бездріжджові, хоча тісто частенько замішують на невеликій кількості міцного алкоголю. Основний різдвяний напій Андори – пряний глінтвейн. Умінням готувати його в Андорі дуже пишаються, і він вкрай популярний не тільки на Різдво. Але на свято до глінтвейну подають ще і тістечка.

Незважаючи на свято, туристична галузь в Андорі не завмирає. І в різдвяний період на гірських курортах все працює в звичайному режимі. У барах пропонується додаткова розважальна програма, а столики в ресторанах потрібно замовляти заздалегідь. Всі бажаючі побувати на різдвяній службі, можуть відправитися в Ла-Массану, де різдвяний гімн «Тиха ніч» співають на чотирьох мовах: каталонською, французькою, іспанською та англійською. Також в Ла-Массані проходить ярмарок в день Лусії: дати її плаваючі, але зазвичай ярмарок триває тиждень на початку грудня. Це великий різдвяний ринок на площі Фонтетес, де можна купити все, що потрібно для свята. У столиці різдвяний ринок проходить на площі Гільєма [46].

Також в Андорі діже популярні Фестиваль Великого Снігу – це веселий захід, що проводиться в березні на гірськолижному курорті Арінсал, включає в себе різноманітну живу музику, катання на лижах і сноуборді, конкурси та вечірки у всіх барах, клубах і пабах курорту. Міжнародний жіночий фестиваль клоунів, це ще один популярний щорічний захід, який захоплює як жителів Андори, так і туристів в травні, і об'єднує жінок-клоунів з декількох країн світу, включаючи США, а також глядачів з багатьох регіонів. Андорра-ла-Велья Сільський фестиваль проводиться починаючи з першої суботи серпня, це традиційне і улюблене захід відзначається в столиці протягом трьох днів. Інші міста, в тому числі Канильо, Ордино і Енкамп, також відзначають свої власні сільські свята влітку.

Нетрадиційним святом можна назвати Зимовий розпродаж в Андорі, який починається відразу після настання Нового року і триває до середини лютого. Чим розпродаж ближче до кінця – тим нижче ціни. Андора відома в Європі як країна безмитної торгівлі, тому на місцевої зимові знижки спокушаються багато

туристів. Знижки на одяг і взуття досягають 50%, а іноді і більше. В Андорі завдяки розвиненому туризму відкрито велика кількість магазинів для такої маленької країни. Більшість з них розташовані в столиці, і справжні мисливці за знижками закупаються саме тут. Найбільший з магазинів Андорри-ла-Вельї – універмаг «Піренеес». Основні модні магазини зосереджені на вулиці Princes Benlloch і в її продовженні – на вулиці Meritxell, де знаходяться в основному маленькі і ексклюзивні магазинчики.

На кожному гірськолижному курорті є свої магазини та бутіки, в тому числі і відомих міжнародних брендів, але вони зазвичай невеликі. А ось що безперечно має сенс купувати на зимовій розпродажу в Андорі – так це гірськолижну екіпіровку. В Андорі можна з вигодою купити не тільки брендовий одяг, а й годинник, парфумерію, електроніку. Окремий пункт – дешевий за мірками сусідніх країн тютюн і алкоголь, але все ж ціни на них європейські, так що має сенс полювати тільки за чимось ексклюзивним. Ціни тут для європейського рівня дійсно дуже привабливі. Єдине, що трохи псує картинку, це вибір: для тієї ж Італії крихітна Андора – не конкурент.

Тож, як висновок можна сказати, що у такій маленькій країні як Андора з великим розмахом проводяться безліч фестивалей: міжнародні фестивалі класичної музики та джазу, фестивалі їжі, шопінгу, різноманітні релігійні свята.

Князівство Андора відзначає як релігійні, так і загальноприйняті європейські свята. Це грандіозні торжества, які відзначаються по всій країні, залучаючи іноземних туристів. У святкові дні проходять вуличні концерти, народні гуляння, фестивалі етнічної музики. Можна сказати, що на культуру Андорри та на традиції в проведенні свят значною мірою вплинули Іспанія та Франція. Культура цих країн зкомбінувалась в дуже цікавий мікс, який кожного року приваблює до Андорри все більше туристів.

Щодо мистецьких свят, то можна сказати, що свята Андорри традиційно засновані на католицьких високих звичаях, хоча вони також сильні в культурних аспектах давньої спадщини князівства і завжди демонструють народний танець і музику. Крім того, в штаті проходить великий джазовий

фестиваль – конкурс співу в Монтсеррат-Кабальє, присвячений опері, концертам класичної музики і іншим подібним заходам. Більшість фестивалів проходять в період з травня по жовтень, коли пересуватися по країні найпростіше при гарній погоді. Фестивалі користуються популярністю у відвідувачів і фокусуються на снігу, їжі та багато іншого.

Серед мистецьких свят Андори можна виділити Міжнародний Фестиваль Нарцисо Йепес проходить в жовтні в Валь д'Ордіно, названий на честь відомого гітариста. Міжнародні оркестри і музиканти прибувають, щоб виступити, і це популярне тяжіння для класично настроєних. Андорський міжнародний джазовий фестиваль – це ще одна яскрава зірка в календарі подій, що проходить в Ескальдес-Енгордані, за участю таких великих джазових виконавців, як Майлз Девіс і Фетс Доміно. Фестиваль вельми популярний, все місто приєднується до святкування, як на вулиці, так і за її межами. З 25 по 31 березня в Андоррі проходить Andorra SaxFest – один з найпрестижніших музичних фестивалів в Європі. Фестиваль Andorra RedMusic – це унікальне поєднання якісної музики з хорошим вином. Протягом трьох днів фестиваль проходить на площі Консель Женерал, що в самому центрі історичного району Андорра-ла-Велья. На фестивалі представлені різні музичні стилі, включаючи R & B, поп, реггі, рок, фанк і соул у виконанні музикантів 80-90-х років з різних країн. Учасниками останніх років стали такі виконавці, як Ліза Стенсфілд, UB 40, Level 42; Роджер Ходжсон, Ex Supertramp і Band; Тоні Хедлі (Spandau Ballet) і Мачео Паркер [3].

Концерти супроводжуються дегустацією вин провідних виробників Іспанії, Франції та Андори. До другого червня в Андоррі проходить Сезон Театру – представлені різноманітні постановки, включаючи лялькові вистави. Основною подією вважається День Андорра-ла-Велья. Свято відзначається в першу суботу останнього місяця літа; в 2016 році це буде 6 серпня. У програмі безліч ярмарок, спортивних турнірів, хід ляльок, концерти і спектаклі.

На рахунок прикордонних з Іспанією французьких територій, то ми можемо з впевненістю сказати, що іспанська культура дуже вплинула на

процедуру проведення свят таких прикордонних міст як Перпіньян та Байонна. Чарівне місто Перпіньян живе насиченим культурним життям та найбільший вплив на нього має Каталонія. Байонна же пропитана культурою та традиціями Країни Басків. Жителі міст не відкидають іспанський вплив і з радістю відкривають та відвідують іспанські ресторани і розвішують по місту їх прапори.

ВИСНОВКИ

Як висновок можна сказати, що при знайомстві з описами традицій святкування населення створюється враження, що протягом багатьох століть тут склалася своєрідна модель свята, що варіюється від регіону до регіону, але

при цьому має досить характерні риси, що надають цій моделі, у всіх її проявах, специфічного іспанського забарвлення. Те або інше свято в країнах регіону може існувати з незапам'ятних часів і святкуватиметься з покоління в покоління, воно могло бути впроваджене світською або церковною владою, але як тільки свято засвоювалося суспільством, це означало, що церковне за своїм походженням і характером торжество насичувалося всілякими світськими, розважальними, ігровими елементами.

Культурний код свята міститься в його символах, які створюються цілеспрямовано для зберігання і передачі інформації з покоління в покоління, будучи своєрідним сховищем культурної пам'яті народу. Кориду вважають одним із символів іспанської національної культури. Її іноді називають навіть «національним святом». Але останнім часом активно діє кампанія проти тавромахії в Іспанії та Португалії. Вона поступово поширюється по країні і вже докотилася до самого Мадрида, аль-кальдес якого (жінка-мер) відмовилася від відвідувань бою биків і заявила про намір перетворити столицю в «місто, дружнє до тварин» [34]. Її однодумці і союзники з лівих партій і рухів перейшли в рішучий наступ на кориду і Сан-Ферміну.

Але все ж таки традиції кориди, Сан-Ферміну, Томатіни – є символами Іспанії, роблячи свята впізнаваними в усьому світі. В країнах регіону дуже люблять і цінують свої традиції, але така прихильність не заважає веселитися на щорічних рок-фестивалях, байкерських з'їздах, карнавалах і боях биків. У всіх музичних жанрів є свій фестиваль. Від класичної музики до джазу і фаду, музика заповнює історичні центри населених пунктів і навіть національних монументів, наприклад, замків, церков і монастирів. Це унікальна можливість дозволяє побувати на сценічних виставах в стінах будівель незвичайної краси.

Також в Португалії, Іспанії та Андорі щороку проводяться десятки міжнародних кінофестивалей. З кожним роком, ми спостерігаємо, що португальське та іспанське кіно розвивається, з'являються нові кінофестивалі і премії, зростає захопленість людей до кіномистецтва. В кінофестивалях беруть

участь представники різних країн, і це таким же чином, як і музичні фестивалі приваблює туристів до країн регіону.

Дослідження свят найбільших країн Піренейського півострова дає нам змогу виділити основні традиції проведення свят та порівняти їх між собою. Хоч Іспанія та Португалія ділять Піренейський півострів, релігію, членство в Європейському союзі, сприятливий клімат і родючі землі, звичку добре і вдосталь відпочивати на святах та фестивалях, пристрась і талант до футболу, красиві пляжі для серфінгу та інших літніх розваг, але все ж таки в проведенні свят та фестивалів є деякі розбіжності.

Найбільша розбіжність у кориді, якщо детальніше, то в Португалії її називають – торада. У португальському бою биків важливу роль відіграє вершник-кавалейру, на відміну від іспанської традиції, де матадор працює, спішившись. Але головна відмінність – фінальний акорд: в Португалії бика заборонено вбивати на арені. Видовище, втім, залишається дуже жорстоким, а пораненого бика зазвичай все-таки вбивають, тільки далеко від трибун. В обох країнах в останні роки популярність бою биків падає, а протест проти жорстокого поводження з тваринами стає голосніше.

В Іспанії традиційним вважається фламенко, в Португалії – фаду. Фламенко, танець і пісня пристрасі, закрутить будь-кому голову в Іспанії. Тоді як в Португалії традиційна пісня фаду наповнить серце світлою тугою, саудаді. Не варто відмовлятися від цього досвіду, адже саудаді – унікальний емоційний стан і риса національного характеру португальців, яку важко описати. Пісні фаду, більшість з яких розповідають про нещасливе кохання і про тих, кого вже не повернути, є найточнішим вираженням цього почуття.

В Іспанії – подарунки на Свято трьох королів, в Португалії – на Різдво. Доречі, Різдво, мабуть, є найважливішим святом в Португалії. Вся родина збирається на рясну вечерю (головне блюдо – тріска), яка закінчується урочистим врученням подарунків. В Іспанії Різдво носить більш релігійний характер, а обмін подарунками відкладається до дня Богоявлення (Свято трьох

королів) 6 січня. У католицькій традиції саме в цей день волхви відвідали Ісуса з подарунками, так що все логічно.

У кваліфікаційній роботі було проаналізовано культурні особливості країн регіону, особливості національного характеру народу, їх відмінні риси, їх традиції, будовані століттями. Іспанці дуже поважають свої традиції та виділяють себе серед усього європейського населення, бо Іспанія – багатонаціональна країна, де жителі дуже різні, не тільки зовні, але і внутрішньо. В характері іспанця часто виділяють такі властивості, як прагнення насолоджуватися кожним моментом швидко минаючого часу, тобто стрижень іспанського характеру визначається поняттям «практичний гедонізм», де головне місце займає пристрасть до задоволення. Іспанцям властива характерна сукупність історичних, генетичних, культурних, емоційних та інших особливостей, що виявляються в специфіці поведінки і ставлення до життя, також можна сказати, що на національний характер іспанців дуже вплинув середземноморський клімат країни. Для іспанців дуже важливе значення має різноманітна символіка, а саме: герби, прапори, торгові знаки, марки та конверти, що є невід'ємною частиною місцевої культури і побуту. У сімейному укладі в Іспанії традиційно висока роль жінок як в домашньому господарстві, так і в суспільному і повсякденному житті.

Корінні португальці з повагою зберігають культурні традиції, вироблені багатьма поколіннями жителів країни. Відмінними рисами характеру є ввічливість по відношенню до оточуючих, гостинність, стриманість в прояві емоцій при спілкуванні з незнайомцями. Подібна манера жодним чином не виключає можливості щиро радіти за близьких і сторонніх. Кожен іноземець, який опинився в скрутному становищі, може очікувати на привітний прийом і будь-яку необхідну допомогу. Але португальці, на відміну від іспанців, досить стримані. При зустрічі, наприклад, тут не прийнято обійматися й цілуватися, а потрібно просто потиснути руку. Також португальці дуже не люблять, коли їх порівнюють з іспанцями.

Причини і приводи для свят у країнах регіону знаходять з дивовижною легкістю. Свята країн регіону можна умовно поділити на: мистецькі, традиційні та нетрадиційні. Наймасштабніший мистецький фестиваль Іспанії – це міжнародний фестиваль в Сан-Себастьяні. До традиційних іспанських свят можна віднести головні символи Іспанії, тобто бої за участю биків, а саме: кориду та Сан-Фермін. Найнетрадиційніший фестиваль, який набув рамок міжнародного – це Ла Томатіна, а саме бої томатами.

Щодо празнування свят в Португалії, то можемо сказати, що особливо щедрі на традиції свята сіверяни, у яких будь-який, навіть найменший поселення має власну відмінну специфіку організації урочистостей: з музикою, танцями, оглушливими феєрверками і спеціальними обрядами. У Португалії трепетно ставляться до релігії, навіть більшість свят, що відзначаються в країні, носять релігійний характер: Паломництво до Фатіми, Страсна П'ятниця, День Тіла Господня, та інші. Тож, традиційними португальськими святами можна назвати: свято на честь апостола Іоанна у Порту на площі Праса-да-Лібердаде в ніч на 24 червня [5]. В кінці червня в Бразі проходять святкування Сан-Жоан, що тривають два дні і збирають в численних процесіях величезна кількість віруючих. До мистецьких свят належить фестиваль старовинної музики, що проходить в місті Обідуш в жовтні. У Коїмбре в травні проходить студентський фестиваль Куема-душ-Фітуш. Щороку в кінці квітня – початку травня на Мадейрі проводиться галасливий і веселий Карнавал квітів, а в вересні – барвисте Свято збору винограду, яке святкується з 1419 року. Взимку на Мадейрі проходять розкішні карнавали, барвисті ярмарки та сільські свята, а також феєрверки над бухтою Фуншала [108].

Безсумнівно різноманітні міжнародні фестивалі дуже підвищують потік туристів з інших країн, та істотно впливають на галузь туризму в країнах регіону. Тож, найважливішою проблемою сучасного туризму є підвищення його ефективності. Аналіз розвитку всесвітнього туризму показує, що його ефективність багато в чому залежить від формування високоприбуткової і престижної сфери розваг.

Проведене дослідження дозволяє сказати, що останнім часом все більшого значення для розвитку цієї сфери набуває ефективне проведення масових заходів, тобто таких, в яких бере участь велика кількість людей.

Тож, дослідження народних свят у сучасній культурі країн Піренейського півострова, а саме, найбільш значущих країн для регіону – Іспанії та Португалії дало змогу зробити висновок, що саме різноманітність, якість та розмах іспанських та португальських фестивалів дуже позитивно впливають саме на туристичний потік до даних країн. Як ми знаємо, саме туризм в Іспанії – являється одним з найбільш розвинених секторів економіки. У певних містах Іспанії є свій «високий сезон», коли досить складно купити авіаквитки та забронювати готелі – це час проведення кориди, фестивалів, карнавалів або інших свят.

Що стосується туристської інфраструктури Іспанії, то вона прекрасно розвинена, володіє якістю і різноманітністю і знаходиться на високому рівні, що створює умови для прийняття такого великого потоку туристів. Кожного року кількість туристів в Іспанії збільшується, і важливу роль в цьому грає саме культура та святкові події іспанців. Туристи підсилюють своєю присутністю основну ідею торжества. Таким чином, Іспанія може запропонувати туристові поєднання природного і кліматичного багатства, історичної і археологічної спадщини, культурної і гастрономічної різноманітності, доступного і якісного сервісу, комфортного відчуття перебування на відпочинку.

Серед основних причин, що обумовлюють вибір Іспанії, як країни відвідування, виділяють: помірні ціни, інтерес до культури і традицій, бажання краще пізнати іспанський народ, покупки, бізнес, високий рівень обслуговування, іспанська кухня тощо.

Туризм в Іспанії, як вигідна і високоприбуткова галузь, справляє суттєвий вплив на економіку країни. Завдяки туризму, змінилися пріоритети в багатьох сферах народного господарства, рівень життя населення. Про значення і роль туризму в економіці Іспанії можна судити по розмірах валютних надходжень від туризму і чисельності іноземних туристів, що відвідали цю країну.

В Португалії ситуація з туризмом трохи гірша, ніж в Іспанії, але з кожним роком туристичний потік до Португалії все більше росте, і це значною мірою зв'язано з португальською культурою та відношенню до проведення свят. Можливо близькість Португалії до африканських берегів вплинула на те, що португальські свята відрізняються особливою яскравістю і емоційністю. Природна життєрадісність і товарицькість португальців створює тут ідеальні умови для найрізноманітніших масових урочистостей – музичних і театральних фестивалів, карнавалів, вуличних вечірок.

У Португалії розвинуті майже всі види туризму, але звісно, якщо порівнювати з Іспанією туристичний потік у Португалію менший. В цілому туристи мають змогу отримати різні види туристичних послуг і їдуть у країну з різною метою. Однак домінуючими видами туризму у Португалії є культурно-пізнавальний, курортно-пляжний, релігійний, діловий та ін. Серед туристичних центрів Португалії особливо виділяються два міста – Лісабон і Порту.

Важливість вивчення даної теми полягає в тому, що кожного року кількість туристичних потоків в Іспанії збільшується, і важливу роль в цьому грають саме іспанські культурні традиції та святкові події. Туристська інфраструктура Іспанії прекрасно розвинена, володіє якістю і різноманітністю і знаходиться на високому рівні, тому доречніше буде розглядати саме Іспанію як приклад для підвищення туристичного потоку до України. На думку автора, саме іспанський досвід може бути цікавий для України, в першу чергу тому що клімат Іспанії і клімат України є сприятливими для туризму.

Аналіз розвитку сфери розваг у туризмі України показує її недостатню ефективність. Слід зазначити, що доходи від міжнародного туризму не є значними джерелами доходу для державного бюджету України, тим часом як в досліджуваній країні зазначені доходи становлять істотну частину всіх доходів держави, її регіонів, міст і місцевих жителів. Результатом вивчення цієї проблеми постає питання необхідності проведення таких фестивалів в нашій країні та як результат залучення іноземних туристів до України. Тому обрана проблематика є дуже важливою для подальших досліджень.

На закінчення зазначимо, що знання історії свят, а тим більше одних з головних національних і нетрадиційних свят розглянутої країни, – необхідна умова розвитку і підвищення рівня знань студента напряму підготовки країнознавство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Джерела

1. Андорський національний інститут фінансів. URL: <http://www.inaf.ad/> (дата звернення 20.11.2019).
2. Департамент довкілля та сталого розвитку Андори. URL: <https://www.mediambient.ad/> (дата звернення 13.11.2019).
3. Департамент туризму Андори. URL: <http://www.turisme.ad/> (дата звернення 13.11.2019).
4. Закон про Національні свята Іспанії. URL: <http://www.derechofacil.gob.ar/leysimple/vacaciones-y-licencias/> (дата звернення 13.11.2019).
5. Закон про свята в Португалії від 15 квітня 1977 року. URL: http://www.planalto.gov.br/ccivil_03/decreto-lei/Del1535.htm (дата звернення 13.11.2019).
6. Конституція Іспанії. URL: http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/constitucion.html (дата звернення 20.08.2019).
7. Конституція Андори. URL: http://www.andorramania.com/constit_gb.htm (дата звернення 29.09.2019).
8. Конституція Португалії. URL: <https://www.parlamento.pt/Legislacao/Paginas/ConstituicaoRepublicaPortuguesa.aspx> (дата звернення 13.11.2019).
9. Міністерство закордонних справ Андори. URL: <https://www.exteriors.ad/ca/> (дата звернення 29.09.2019).
10. Міністерство культури, молоді та спорту Андори. URL: <http://www.cultura.ad/> (дата звернення 13.11.2019).
11. Офіційний сайт міністерства економіки та фінансів Іспанії. URL: www.mineso.gob.es (дата звернення 27.09.2019).
12. Офіційний сайт Міністерства промисловості, енергетики та туризму Іспанії URL: www.minetur.gob.es/es-es/Paginas/index.aspx (дата звернення 13.11.2019).

13. Офіційний сайт Державної готельної мережі Paradores de Turismo de España. URL: www.parador.es (дата звернення 13.11.2019).
14. Офіційний сайт Інституту туризму Іспанії. URL: www.tourspain.es/es-es/Paginas/index.aspx (дата звернення 13.11.2019).
15. Офіційний сайт Світового банку. URL: www.worldbank.org (дата звернення 29.09.2019).
16. Офіційний сайт Всесвітньої організації туризму. URL: www2.unwto.org (дата звернення 29.09.2019).
17. Офіційний сайт Інституту туризму Андори. URL: <https://visitandorra.com/es/> (дата звернення 03.12.2019).
18. Офіційний сайт уряду Португалії. URL: <http://www.portugal.gov.pt>
19. Офіційний сайт туризму Андорри Ла Велли. URL: <https://www.turismeandorralavella.com/en/> (дата звернення 03.12.2019).
20. Офіційний сайт туризму Франції. URL: <http://ee.france.fr/> (дата звернення 13.11.2019).
21. Офіційний сайт фестивалю Ла Томатіна. URL: <https://www.latomatinatours.com/> (дата звернення 29.09.2019).
22. Офіційний сайт фестивалю Сан-Фермін. URL: <https://www.sanfermin.com/es/guia-de-la-fiesta/que-es-sanfermin/> (дата звернення 13.11.2019).
23. Офіційний сайт кінофестивалю в Сан-Себастьяні. URL: <https://www.sansebastianfestival.com> (дата звернення 03.12.2019).
24. Офіційний сайт Фестивалю іберійських масок. URL: <http://www.fimi.pt/> (дата звернення 13.11.2019).
25. Офіційний сайт Міжнародного музичного фестивалю Jazz Em Agosto. URL: <https://gulbenkian.pt/jazzemagosto/en/jazz-em-agosto-2019/> (дата звернення 29.09.2019).
26. Офіційний сайт Міжнародного музичного фестивалю Com'Paco. URL: <https://pacotyson.fr/Programmation> (дата звернення 03.12.2019).

27. Офіційний сайт Міжнародного музичного фестивалю Nos Alive. URL: <https://nosalive.com/> (дата звернення 29.09.2019).
28. Офіційний сайт Міжнародного музичного фестивалю NOS Primavera Sound. URL: <https://www.nosprimaverasound.com/>
29. Офіційний сайт Міжнародного кінофестивалю Fantasporto. URL: <http://www.fantasporto.com/> (дата звернення 03.12.2019).
30. Офіційний сайт Міжнародного музичного фестивалю в Хіхоні. URL: <http://www.gijonfilmfestival.com/> (дата звернення 13.11.2019).
31. Офіційний сайт Міжнародного музичного фестивалю Cinema Jove. URL: <https://www.cinemajove.com/en/> (дата звернення 03.12.2019).
32. Посольство України в Португалії. URL: www.mfa.gov.ua/portugal (дата звернення 08.11.2019).
33. Посольство України в Королівстві Іспанія. URL: <http://spain.mfa.gov.ua/ua> (дата звернення 18.07.2019).
34. Сайт Асамблеї Республіки Португалія. URL: <http://www.parlamento.pt> (дата звернення 08.11.2019).
35. Сайт Національного інституту статистики Португалії. URL: <http://www.ine.pt> (дата звернення 08.11.2019).
36. Сайт Конгресу депутатів Іспанії. URL: www.congreso.es (дата звернення 30.09.2019).
37. Сайт Сенату Іспанії. URL: www.senado.es (дата звернення 10.12.2019).
38. Сайт Іспанського королівського дому. URL: www.casareal.es (дата звернення 30.09.2019).
39. Сайт уряду Іспанії. URL: www.lamoncloa.gob.es (дата звернення 30.09.2019).
40. Сайт Національного інституту статистики Іспанії. URL: www.ine.es (дата звернення 01.12.2019).
41. Сайт Іспанія для всіх на одному порталі. URL: www.spain.com.ua (дата звернення 10.12.2019).

42. Сайт Українці в Іспанії. URL: <http://ucranianosmadrid.com> (дата звернення 10.12.2019).
43. Сайт Департаменту статистики Андори. URL: <https://www.estadistica.ad/serveiestudis/web/index.asp> (дата звернення 02.11.2019).
44. Сайт Міністерства Юстиції Франції. URL: <http://justice.gouv.fr> (дата звернення 10.12.2019)
45. Сайт Національного інституту статистики та економічних досліджень Франції. URL: <https://www.insee.fr/fr/accueil?> (дата звернення 10.12.2019).
46. Статистика світового торгового ринку Андори. URL: <https://santandertrade.com/es/portal/perfil-pais/97,andorra> (дата звернення 18.07.2019).
47. Статистика іммігрантів в Португалії. URL: <https://www.gee.gov.pt/pt/publicacoes/estatisticas-tematicas/estatisticas-de-imigrantes-em-portugal-por-nacionalidade> (дата звернення 10.12.2019).
48. Статистика ринку туризму Португалії. URL: http://www.turismodeportugal.pt/pt/Turismo_Portugal/Mercados_Estatisticas/Paginas/default.aspx (дата звернення 17.11.2019).
49. Торгова палата Андори. URL: <https://www.ccis.ad/> (дата звернення 27.09.2019).
50. Туроператоры Испании подписали Туристический Кодекс. URL: <http://travel.obozrevatel.com/family/turoperatoryi-ispanii-podpisali-turisticheskij-kodeks.htm> (дата звернення 10.12.2019).
51. Щорічник статистики туризму, дані 2010–2014 рр., 2016 р. видання. Мадрид, Іспанія. С. 160, 276, 301, 394, 678, 748, 858, 869.
52. Andorra Statística de Turismo. URL: https://www.estadistica.ad/serveiestudis/publicacions/Publicacions/Andorra%20en%20Xifres_ang.pdf (дата звернення 10.12.2019).
53. Balance anual 2016. Conferencia de prensa del Presidente del Gobierno. 30 de diciembre de 2016. URL: <http://www.lamoncloa.gob.es/presidente/intervenciones/Paginas/2016/prtrp20161230.aspx> (дата звернення 10.07.2019).

54. Gobierno de Espana. La Moncloa. URL: http://www.lamoncloa.gob.es/IDIOMAS/9/Gobierno/News/2013/20130122_tourism_data_2012.htm (дата звернення 19.12.2019).
55. Gobierno modificó ley de vacaciones. URL: <https://rpp.pe/economia/economia/gobierno-modifico-ley-de-vacaciones-que-afectara-a-todos-los-trabajadores-noticia-1149386> (дата звернення 05.12.2019).
56. Derecho del turismo. URL: <http://www.derechodelturismo.net/> (дата звернення 10.12.2019).
57. Desafíos del turismo. Álvaro Nadal, ministro de Energía y Turismo. URL: https://elpais.com/elpais/2017/01/18/opinion/1484761810_372474.html (дата звернення 18.11.2019).
58. El Nuevo mapa politico pone en cuestión los festejos taurinos. URL: http://politica.elpais.com/politica/2015/07/28/actualidad/1438075195_499875.html (дата звернення 10.12.2019).
59. http://politica.elpais.com/politica/2015/07/28/actualidad/1438075195_499875.html (дата звернення 10.12.2019).
60. Eurostat. European statistic. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat//tourism> (дата звернення 15.09.2019).
61. La France – Faits et chiffres. URL: <https://fr.statista.com/themes/3408/la-france/> (дата звернення 16.11.2019).
62. Milhares de Estatísticas sobre Municípios, Portugal e Europa. URL: <https://www.pordata.pt/> (дата звернення 15.09.2019).
63. ¿Qué hacer con la primera industria de España?
URL: https://politica.elpais.com/politica/2017/08/01/actualidad/1501607463_516522.html (дата звернення 15.09.2019).
64. Turismo y derecho. URL: <https://www.turismoyderecho.com.ar/> (дата звернення 15.09.2019).

Монографії та наукові статті

65. Альтамира-и-Кревеа Р. История Испании. В 2-х т. Москва. 1951 – Т. 1. – 520 с.; Т. 2. – 359 с.
66. Анিকেева Н. Испания в современном мире: 1976–2004. Москва, 2007. 280 с.

67. Арзаканян М.Ц., Ревякин А.В., Уваров. П.Ю. История Франции: учебник для вузов. Москва. 2012. 289 с.
68. Астахова Е.В. Праздник в национально-культурном мировидении Испании. *Вестн. МГИМО*, 2014. № 2 (35). С. 285–298.
69. Белоусова З.С. Франция и европейская безопасность. Москва: НАУКА, 2016, №15. 5-10 с.
70. Боткин В.П. Письма об Испании. «Современник» за 1847 г. URL: <http://elib.shpl.ru/ru/nodes/22802-botkin-v-p-pisma-ob-ispanii-statya-2-spb1847#mode/grid/page/1/zoom/1> (дата звернення: 27.09.2019).
71. Волкова Г. И., Дементьев А. В. Политическая история Испании XX века. Москва. 2005. 191 с.
72. Волкова Г.И. Испания и регионы: политические вызовы и приоритеты XXI века. Москва: МГИМО-университет, 2014. 336 с.
73. Вульфсон Б Л. Школа современной Франции. Москва: Версаль, 2017. 201 с.
74. Гвоздинський С. Л. Політичний регіоналізм у контексті демократизації Королівства Іспанія : дис. ... канд. політ. наук. Львів, 2011. 230 с.
75. Годованська О. М. Новітня українська діаспора. Трудові мігранти в Італії, Іспанії та Португалії. Львів, 2011. 191 с.
76. Годлевська В. Ю. Перехід від авторитаризму до демократичного суспільства в Іспанії (1960–1982 роки). Вінниця, 2009. 160 с.
77. Гордин В., Сущинская М., Яцкевич М. Теоретические и практические подходы к развитию туризма . *Культурный туризм: Время науки The Times of Science конвергенция культуры и туризма на пороге XXI века*. Санкт-Петербург: СПбГУЭФ, 2001. С. 143-161.
78. Жак Риго Культурная исключительность. Париж, 1995. - 219 с.
79. Жан-Мишель Джан Культурная политика: конец мифа. Париж, 2005. - 210 с.

80. Жолонко Т. В. Українсько-іспанське міждержавне співробітництво у контексті європейської політики України: дис. ... канд. політ. наук. – Миколаїв, 2011. – 221 арк.
81. Загряжкіна Т.Ю. Франція сьогодні. 3-е изд.- М.: Мир, 2016. - С. 12-29.
82. Испанская картина мира: исходные условия формирования. *Общественные науки*. Изв. Урал. гос. ун-та. 2007. Сер. 3. Вып. 2. С.87–94
83. История Испании. У 2-х т. / отв. ред. В. А. Ведюшкин, Г. А. Попова. – М., 2012. – Т. 1. – 696 с.; 2015. – Т. 2. – 875 с.
84. Іспанія. URL: <https://uk.wikipedia.org/> (дата звернення 23.03.2018).
Испанопедия. URL: <http://www.espanarusa.com/ru/pedia/article/6651> (дата звернення: 25.03.2018).
85. Іваницька О. П. Франко – каудильйо Іспанії. – Чернівці, 2006. – 432 с.
86. Капланов Р. М. Португалия после Второй мировой войны, 1945–1974. – М., 1992. – 186 с.
87. Карамашева А. А. Культурный туризм и его значение в социокультурном развитии регионов в условиях глобализации: автореф. дис. Москва, 2004. 162 с.
88. Кнодель Л. В. Система образования в сфере туризма в Испании. *Вісник Луганського національного університету імені Т. Шевченка*. 2012. № 4. 245 с.
89. Кирчанов М.В. Националистическая модернизация (каталонский опыт). Воронеж: «Научная книга», 2010. 151 с.
90. Кожановский А. Н. Регионы Испании: технология попыток строительства наций. *Испания на выходе из кризиса*. Москва: Институт Латинской Америки РАН, 2015. С. 78–86.
91. Кожановский А.Н. Быть испанцем...Традиция. Самосознание. Историческая память. Москва: АСТ: Восток-Запад,2006. 318 с.
92. Кордон В.М. Звичаї в Іспанії. URL: <https://www.unian.ua/tourism/lifehacking/10450557-manyana-ta-vichne-svyato-dushi-nezvichayni-fakti-pro-ispanciv-znannya-yakih-dopomozhe-v-podorozhi.html> (дата звернення: 27.09.2019).

93. Коррида самое душераздирающее испанское зрелище. URL: <http://www.lingvaflavor.com/korrida-samoedusherazdirayushhee-ispanskoe-zrelishe> (дата звернення 30.11.2019).
94. Лебедев В. А., Непомнящий Н. Н. Испания. *Перекресток тысячелетий* / Лебедев В. А., Непомнящий Н. Н. Москва, 2012. С. 584
95. Леннон Дж. и др.; пер. с англ. Суровцева Ю. Г. Управление индустрией туризма. *Лучший опыт деятельности национальных организаций и агентств по туризму*. Москва: Группа ИДТ, 2008. 271 с.
96. Маклаков В. Конституции зарубежных государств.: учеб. пособие. 8-е изд., исправл. и доп. Москва : Инфотропик Медиа, 2012. 616 с.
97. Маслова, В. А. Национальный характер сквозь призму языка. Витебск. 2011. 256 с.
98. Мошняга Е. В. Международный культурный туризм как фактор межкультурной коммуникации. URL: <http://www.mosgu.ru/nauchnaya/publications/SCIENTIFICARTICLES/2006/Moshnjaga/> (дата звернення 23.03.2019).
99. Непомнящий Н.Н, Низовский А.Ю. Испания, которую мы не знали. URL: <https://www.labyrinth.ru/books/92498/> (дата звернення: 25.09.2019).
100. Несвободная свобода в испанской культуре: Коллизии свободы в постиндустриальном обществе: материалы международной научно-практической конференции. Екатеринбург: Издательство Гуманитарного университета, 2003 г. 322 с.
101. Образцова Н. В. Формування української етнічної громади у Португалії (1998–2010 рр.): автореф. дис. канд. іст. наук: Київ, 2012. 18 с.
102. Особливості формування та реалізації туристичної політики держави: міжнародний, національний, регіональний досвід : монографія / кол. авт., за ред. Парфіненка А. Ю. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 320 с.
103. Особенности картины мира Испании: Проблемы концептуализации действительности и моделирования языковой картины мира: материалы международной научной конференции. Архангельск: Поморский гос. Университет, 2002 г. 264 с.

104. Особенности испанского менталитета: Народная культура: личность, творчество, досуг: материалы международной научной конференции. Омск: Издательский дом «Наука», 2003. 141 с.
105. Обичкина Е.О. Франция на рубеже XXI веков: кризис идентичности. Москва. 2016. 332 с.
106. Павлова Е. Б. Португалия и интеграционные процессы в современном мире: политические аспекты. Санкт-Петербург. 2001. 136 с.
107. Паскаль Ори и Филипп Пуарье. Государство и культура во Франции в XX-м веке. Париж, 2000. 189 с.
108. Пейшоту Ж. Потужний ринок і слабка держава: предметне дослідження сучасної імміграції до Португалії. / Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2003. №1. 91-108 с.
109. Подготовка специалистов по туризму и гостиничному делу в Испании. URL: http://academspain.ru/2009/obuchenie_turism_ispanii/ (дата звернення 22.04.2018).
110. Плисецкий Д.Е. "Франция. Особенности и проблемы современного экономического развития". Москва: География, № 30, 1998. 78 с.
111. Ришар Денё Жак Ланг: культура в движении. Париж. 1990. 136 с.
112. Сарайва Ж. Э. История Португалии. Москва. 2007. 368 с.
113. Силюнас В. Стиль жизни и стили искусства. *Испанский театр маньеризма и барокко*. URL: <https://www.books.ru/books/stil-zhizni-i-stili-iskusstva-ispanskii-teatr-manerizma-i-barokko-70208/> (дата звернення: 25.09.2019).
114. Славенов В.П. Внешняя политика Франции. Москва: ДАРМ, 2016. 98 с.
115. Специфика испанской картины мира: Картина мира: язык, философия, наука: доклады участников всероссийской школы молодых ученых. Томск: издание ТГУ, 2001. 189 с.
116. Строганов А. О. Экономика Португалии: Учебное пособие. Москва. 1985. 86 с.
117. Тертерян И.Я. Современный испанский роман. Москва: Художественная литература, 1962. 346 с.

118. Туризм в системі пріоритетів регіонального розвитку : монографія / за ред. проф. Александрова В. В. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. 268 с.
119. Українсько-іспанський міграційний вектор. Український внесок до міграційної карти ЄС на прикладі Іспанії. Київ, 2012. 72 с
120. Фестивалі в Іспанії б'ють всі рекорди. URL: https://www.economiadigital.es/tecnologia-y-tendencias/festivales-espana_407619_102.html (дата звернення 23.03.2018).
121. Шепетис Л. Испания: Силуэты и краски. Вильнюс: «Vaga», 1975. 106 с.
122. Эренбург И. Г. Испанские репортажи 1931–1939 гг. Москва: АПН, 1986. 398 с.
123. Яримович В. Нарис історії української студентської громади та українських поселень в Іспанії (1946– 1996). Філядельфія-Мадрид, 1997. 196 с.
124. Abella C. Tiempo de construir. URL: http://elpais.com/diario/2010/03/04/cultura/1267657201_850215.html (дата звернення 23.09.2019).
125. Andorra participa a Fitur per consolidar el mercat espanyol https://www.diariandorra.ad/noticies/nacional/2012/01/17/andorra_participa_fitur_per_consolidar_mercat_espanyol_7551_1125.html
126. Albert Salon. L`action culturelle de la France dans le monde. Editions Fernand Nathan, Paris, 1983. 312 p.
127. Alvarez de Miranda A. Ritos y juegos del toro, Taurus, Madrid, 1962. 213 p.
128. Artime M. Las cuadrillas de Lekeitio podrán participar en la fiesta de los gansos con patos de goma. URL: <http://www.elcorreo.com/bizkaia/costa/201408/27/cuadrillas-lekeitiopodran-participar-20140826203542.html> (дата звернення 02.10.2019).
129. Boix S. Coherencia política. URL: http://elpais.com/diario/2010/06/06/cultura/1275775207_850215.html (дата звернення 23.10.2019).
130. Cirlot J. E. Diccionario de simbolos, Labor, Barcelona, 4a ed., 1981. 473 p.
131. Cossí J. Los toros. Tratado técnico e historico, tomo II, Espasa Calpe, Madrid, 1973. 34 p.

132. El País, 9.02.2017. URL: http://elpais.com/elpais/2017/02/09/media/1486660148_231125.html. (дата звернення: 01.11.2019).
133. Elordi C. Quiénes mandad de verdad en España? Barcelona, Roca Editorial de Libros, S.L., 2013. 108, 116 p.
134. Encuesta de Población Activa. Trimestre 4/2016. URL: http://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176918&menu=ultiDatos&idp=1254735976595 (дата звернення: 01.09.2019).
135. El sempre esperat Retaule de Sant Ermengol. URL: https://www.diariandorra.ad/noticies/opinio/2011/08/07/el_sempre_esperat_retaule_sant_ermengol_57781_1129.html (дата звернення: 01.09.2019).
136. El pa de cada dia de tots, el turisme. https://www.diariandorra.ad/noticies/opinio/2010/11/21/el_de_cada_dia_tots_turisme_51891_1129.html (дата звернення: 01.09.2019).
137. Gadea L. Alcoi aprovechará las elecciones europeas para consultar cambios en sus fiestas. URL: http://ccaa.elpais.com/ccaa/2014/02/13/valencia/1392309641_306489.html (дата звернення 23.09.2019).
138. Garcia A. Ya no queman a la Mahoma. URL: <http://www.elmundo.es/suplementos/cronica/2006/537/1139698802.html> (дата звернення: 21.11.2019).
139. Gómez Pin V. Abolición y repudio. URL: http://cultura.elpais.com/cultura/2010/07/28/actualidad/1280268003_850215.html (дата звернення: 21.11.2019).
140. Gil D. Pasando la fiesta de moros y cristianos con la comunidad musulmana de Alcoy. URL: <http://www.vice.com/es/read/pasando-la-fiesta-de-moros-y-cristianos-con-la-comunidadmusulmana-de-alcoy> (дата звернення: 21.11.2019).
141. Giner J.R. Confetis morados. URL: http://ccaa.elpais.com/ccaa/2012/04/15/valencia/1334517737_528249.html (дата звернення 30.07.2019).
142. Gómez P. Abolición y repudio. URL: http://cultura.elpais.com/cultura/2010/07/28/actualidad/128026003_850215.html (дата звернення 01.12.2019).
143. González Troyano A. El torero. Espasa Calpe, Madrid, 1988. 372 p.

144. Gutierrezbrito J. El turismo que vemos y contamos. *Técnicas de investigación social aplicadas*. URL: <https://www.casadellibro.com/libro-el-turismo-que-vemos-y-contamos-tecnicas-de-investigacion-social-aplicadas-al-turismo/9788436267174/2227638> (дата звернення 01.12.2019).
145. Hernández M. Antología poética. Espasa Calpe, Madrid. 2000. 487 p.
146. Hispablog. URL: <http://hispablog.ru/?p=447> (дата звернення: 01.12.2019).
147. Hondarribia vive hoy su gran día. URL: <http://www.diariovasco.com/bidasoa/201509/08/hondarribia-vive-gran-20150907203309.html> (дата звернення: 01.12.2019).
148. Jiménez Cano R. El mundo del toro solo ve motivos políticos. URL: http://elpais.com/diario/2010/07/25/revistaverano/1280008804_850215.html (дата звернення: 21.11.2019).
149. Lamo de Espinosa E., González García J.-M., Torres Albero C. La sociología del conocimiento y de la ciencia. URL: <http://www.worldcat.org/title/sociologa-del-conocimiento-y-de-la-ciencia/oclc/1014744613> (дата звернення: 05.09.2019).
150. Lamo de Espinosa J. La nueva política agraria de la Unión Europea. URL: <https://www.casadellibro.com/libro-la-nueva-politica-agraria-de-la-union-europea/9788474904666/597952> (дата звернення: 25.09.2019).
151. Lamo de Espinosa E. Pasamos de contrarreforma a la contracultura en pocos años. *La Nueva España*. 01.03.2009. URL: <http://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/c9b977004f018fc0b903fd3170baead1/La+Nueva+Espaa+01-032009.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=c9b977004f018fc0b903fd3170baead1> (дата звернення: 21.06.2019).
152. La transición española. Nuevos enfoques para un viejo debate. Madrid, Editorial Biblioteca Nueva, 2015. 309 p.
153. La economía española mantiene en el 3,2% el crecimiento medio en 2016, casi el doble que la zona euro. URL: <http://www.lamoncloa.gob.es/serviciosdeprensa/notasprensa/mineco/Paginas/2017/020317crecimientoecono.aspx> (дата звернення 05.12.2019).

154. Larrauri E. Ninguna tradición justifica la exclusión y la discriminación de género, todas están vivas y todas cambian continuamente. URL: <https://heterodoxia.wordpress.com/2009/08/> (дата звернення 05.12.2019).
155. Les Relations culturelles exterieures. Rapport au ministre des Affaires etrangeres par Jacques Rigaud. La Documentation francaise, Paris, 1979. 41 p.
156. Lecumberri Napal J. El Alarde de Hondarribia, un desfile que discrimina a las mujeres. URL: <http://www.lavanguardia.com/local/paisvasco/20150904/54436210679/alarde-hondarribia-desfile-discrimina-mujeres.html> (дата звернення 05.12.2019).
157. Lorca A. La izquierda entra como un miura en la fiesta de los toros. URL: http://politica.elpais.com/politica/2015/07/30/actualidad/1438276966_756971.html (дата звернення 05.12.2019).
158. Martins O. História de Portugal. Lisboa. 1987. 471 p.
159. Menéndez Pidal R. Manual Elemental de Gramatica Historica Espanola. URL: <https://archive.org/details/manualelementald00menuoft> (дата звернення: 24.10.2019).
160. Montero Y. Las fiestas miden la igualdad real. URL: http://elpais.com/diario/2009/01/18/paisvasco/1232311199_850215.html (дата звернення 24.10.2019).
161. Mosterín J. La España negra y la tauromaquia. URL: http://elpais.com/diario/2010/03/11/opinion/1268262004_850215.html (дата звернення 24.10.2019).
162. Municipios alicantinos suprimen actos de Moros y Cristianos para evitar ofender a los musulmanes. URL: http://www.lasprovincias.es/prensa/20061008/tema_dia/moros cristianos-suavizan-fiesta_20061008.html (дата звернення 24.10.2019).
163. Nieto Manjón L. Diccionario ilustrado de términos taurinos, Espasa Calpe, Madrid, 1987. 450 p.
164. Podemos prohibirá la tradición de los «Moros y Cristianos». URL: <http://www.mediterraneodigital.com/portada/nacional/edicioncomunidad valencian>

a/alicante/podemos-prohibira-la-tradicion-de-los-morosy-cristianos-para-no-ofender.html (дата звернення 02.12.2019).

165. Portero A. Una fiesta con mucho más que gansos. URL: <http://www.deia.com/2015/09/04/ocio-y-cultura/lekeitio-una-fiesta-con-mucho-mas-que-gansos> (дата звернення 02.04.2019).

166. Portero A. Lekeitio, una fiesta con mucho más que gansos. URL: <http://www.deia.com/2015/09/04/ocio-y-cultura/lekeitio-una-fiesta-con-mucho-mas-que-gansos> (дата звернення 21.11.2019).

167. Powell Ch. España en democracia, 1975–2000. Barcelona, Plaza & Janes Editores, S.A, 2001. 175 p.

168. Projet culturel extérieur de la France. Documentation française. Paris, 1983. 110 с.

169. Phillips W., Phillips C. A Concise History of Spain (Cambridge Concise Histories). Cambridge. 2010. 362 p.

170. Ruiz A.M. La identidad europea de los españoles: sentido pasado y presente de la identificación con Europa en España 1ª Parte. URL: http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano/contenido/elcano/elcano_es/zonas_es/europa/dt61-2004#inicio (дата звернення: 09.09.2019).

171. Ruiz Sierra J. La quema de Mahoma desaparece de la fiesta de moros y cristianos por temor. URL: http://www.elperiodicomediterraneo.com/noticias/sociedad/quema-mahoma-desaparece-la-fiesta-moros-cristianos-temor_251383.html (дата звернення: 02.04.2019).

172. Salles Cala A. Guía turística de España. URL: <https://www.agapea.com/libros/Guia-turistica-de-Espana-9788415847687-i.htm> (дата звернення: 12.02.2019).

173. Santamarina Campos B. Moros y cristianos. De la batalla festiva a la discursiva. URL: http://www.ugr.es/~pwlac/G24_16Beatriz_Santamarina_Campos.html (дата звернення: 02.10.2019).

174. Santamarina Campos B. Ecología y poder: El discurso medioambiental como mercancía. URL: <http://www.worldcat.org/title/ecologia-y-poder-el-discurso-medioambiental-como-mercancia/oclc/191806866> (дата звернення: 25.03.2019).

175. Savater F. Un abuso arrogante. URL: http://elpais.com/diario/2010/03/04/cultura/1267657203_850215.html (дата звернення: 05.12.2019).
176. Tierno Galván E. Los toros, acontecimiento nacional. Madrid. 1988. 67 p.
177. Tezanos Tortajada J.F., Villalón Ogayar J.J., Díaz Moreno V. Tendencias de cambio de las identidades y valores de la juventud en España. 1995–2007. URL: http://xuventude.xunta.es/uploads/Tendencias_de_cambio_de_las_identidades_y_valores_de_la_juventud_en_Espaa_1995-2007.pdf (дата звернення: 08.09.2019).
178. Tremlett Giles. España ante sus fantasmas. Madrid. Siglo XXI de España Editores, S.A. 2006. 432 p.
179. Urbano M., Huyeres S. El turismo Internacional: evolución, situación actual y perspectivas de la principal actividad económica mundial. Reunión de Economía Mundial, 2006. URL: <http://www.redalyc.org/html/969/96915888001/> (дата звернення: 11.12.2019).
180. Valenzuela J. Tampoco ahora se rompe España. URL: http://cultura.elpais.com/cultura/2010/07/28/actualidad/1280268005_850215.html (дата звернення: 11.12.2019).
181. Zafra I. El «no a los toros» gana el primer referéndum local en Valencia. URL: http://cсаа.elpais.com/cсаа/2015/11/23/valencia/1448274406_604026.html (дата звернення: 11.12.2019).

ДОДАТКИ

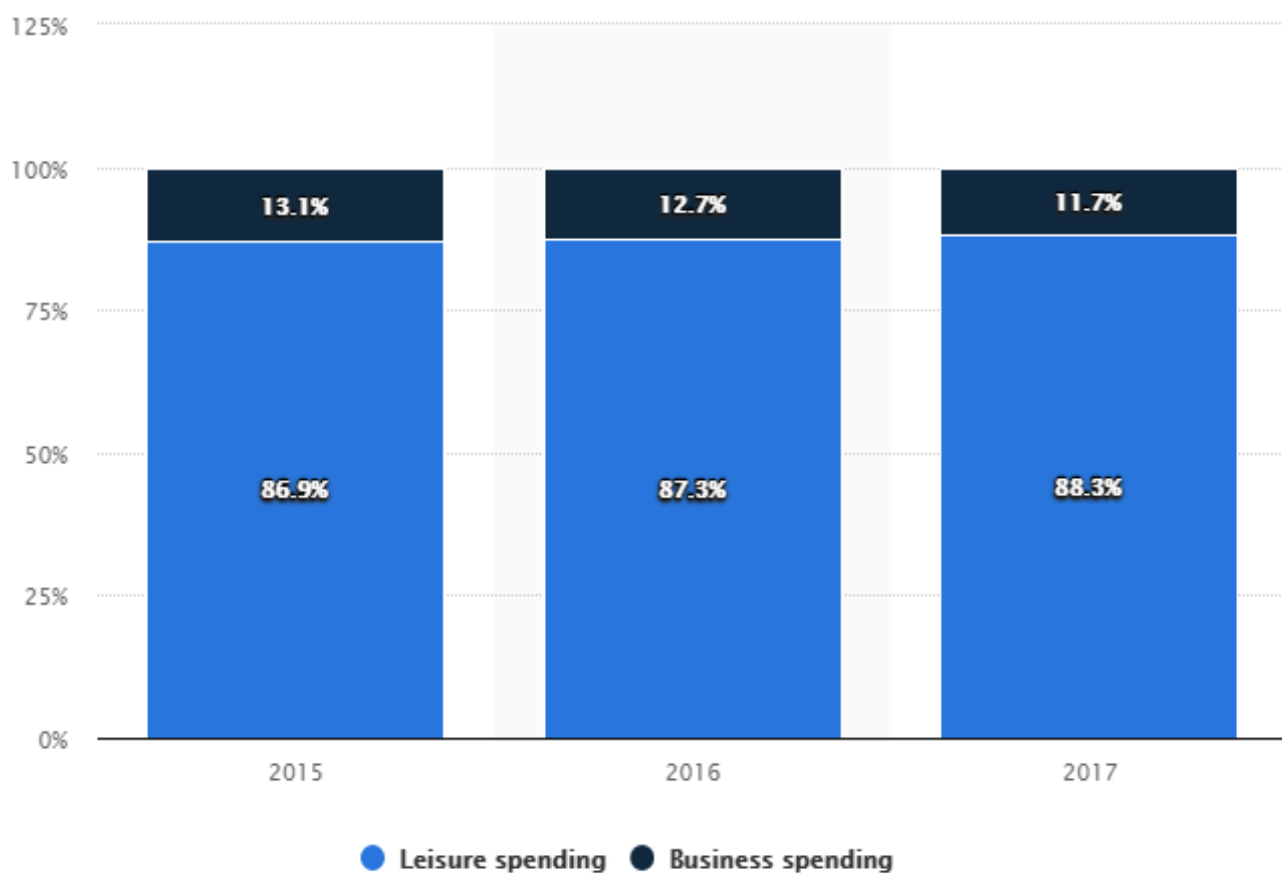
Додаток А

Кількість поїздок до Іспанії туристів з країн ЄС за напрямками в 2011-2015 рр.

Цель поездок	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Всего</i>	<i>112755629</i>	<i>146623990</i>	<i>140815880</i>	<i>137313884</i>	<i>132350735</i>
В личных потребностях	109579500	125021200	120900783	124268339	121547454
В деловых делах	3176129	21602790	19915097	13045545	10803281
Для отдыха	-	-	-	72081841	68719256
Посещение друзей, родственников	-	-	-	43310626	44628896
Другое (паломничество, лечение)	-	-	-	8875873	8199301

Джерело: <http://ec.europa.eu/eurostat//tourism> (дата звернення 05.12.19).

**Розподіл прямого вкладу туризму в ВВП в Іспанії по туристичного типу з
2015 по 2017 рік.**

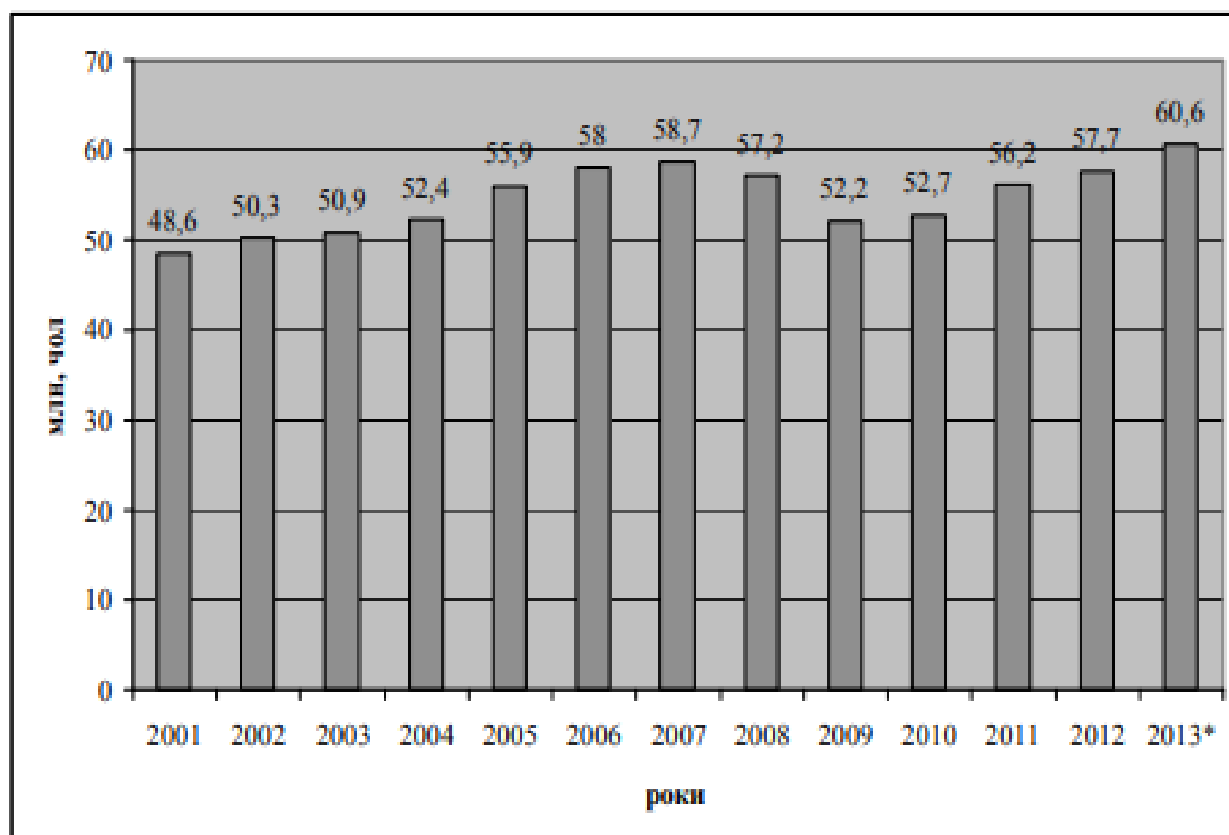
Джерело: <https://www.statista.com/statistics/640405/travel-and-tourism-gdp-contribution-share-by-spend-type-spain/> (дата звернення 01.12.19).

Доходи та витрати в туристичному секторі Іспанії (млрд євро).

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Доходи	33,7	36,6	35,5	35,0	36,4	38,6	40,7	42,2	41,9	38,1	39,6
Витрати	6,0	6,7	7,0	8,0	9,8	12,1	13,3	14,4	13,8	12,1	12,7

Джерело: <https://espanarusa.com/ru/pedia/article/6369> (дата звернення 05.12.19).

Динаміка туристичних прибуттів 2001–2013 рр.

Джерело: Офіційний сайт Інституту туризму Іспанії. URL: www.tourspain.es/es-es/Paginas/index.aspx (дата звернення 05.12.19).

Додаток Д

Кількість проектів у регіонах, які отримали фінансування в 2014-2015 рр.

Автономія	янв.-дек. 2014			янв.-дек. 2015			Изменение '14/'15 (%)	
	Проекты	Новые рабочие места	Сохраненные рабочие места	Проекты	Новые рабочие места	Сохраненные рабочие места	Новые рабочие места	Сохраненные рабочие места
Андалусия	8	36	217	13	173	149	380,6	-31,3
Арагон	5	51	5498	3	18	86	-64,7	-98,4
Астуриас	3	52	154	5	21	89	-59,6	-42,2
Канарские о-ва	6	158	282	13	245	317	55,1	12,4
Кантабрия	3	44	66	1	10	0	-77,3	-100
Кастилья и Леон	7	56	2744	8	37	138	-76,3	-75,5
Кастилья ла Манча	6	156	568	5	23	225	-58,9	-91,8
Эстремадура	13	159	378	1	21	0	-86,8	-100
Галисия	5	7	420	1	1	59	-85,7	-86,0
Мурсия	4	669	272	9	99	411	-85,2	-51,1
Валенсия	9	131	9045	4	73	63	-44,3	-99,3
Итого:	69	1519	19644	63	721	1537	-52,5	-92,2

Джерело: [http://www.dgfc.sepg.minhafp.gob.es/sitios/dgfc/esES/ipr/ir/ia/Documents/](http://www.dgfc.sepg.minhafp.gob.es/sitios/dgfc/esES/ipr/ir/ia/Documents/MEMORIA_ANUAL_2015)MEMORIA_ANUAL_2015 (дата звернення 05.12.19).

Структура державного управління туризмом Іспанії.

Джерело: <https://es.wikipedia.org/wiki/Turismo> (дата звернення 05.12.19).

Додаток З

Бюджети національних органів управління туризмом (млн євро).

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
TURESPAÑA	148,0	156,1	224,7	201,5	153,8	97,9
Державний Секретаріат з туризму	321,4	362,9	718,0	722,6	607,2	421,0

Джерело: https://politica.elpais.com/politica/2017/08/16/actualidad/1502905530_107257.html (дата звернення 05.12.19).

Додаток И

Динаміка порівняльного росту міжнародних туристичних прибуттів і надходжень від міжнародного туризму в світі з другої половини ХХ ст.

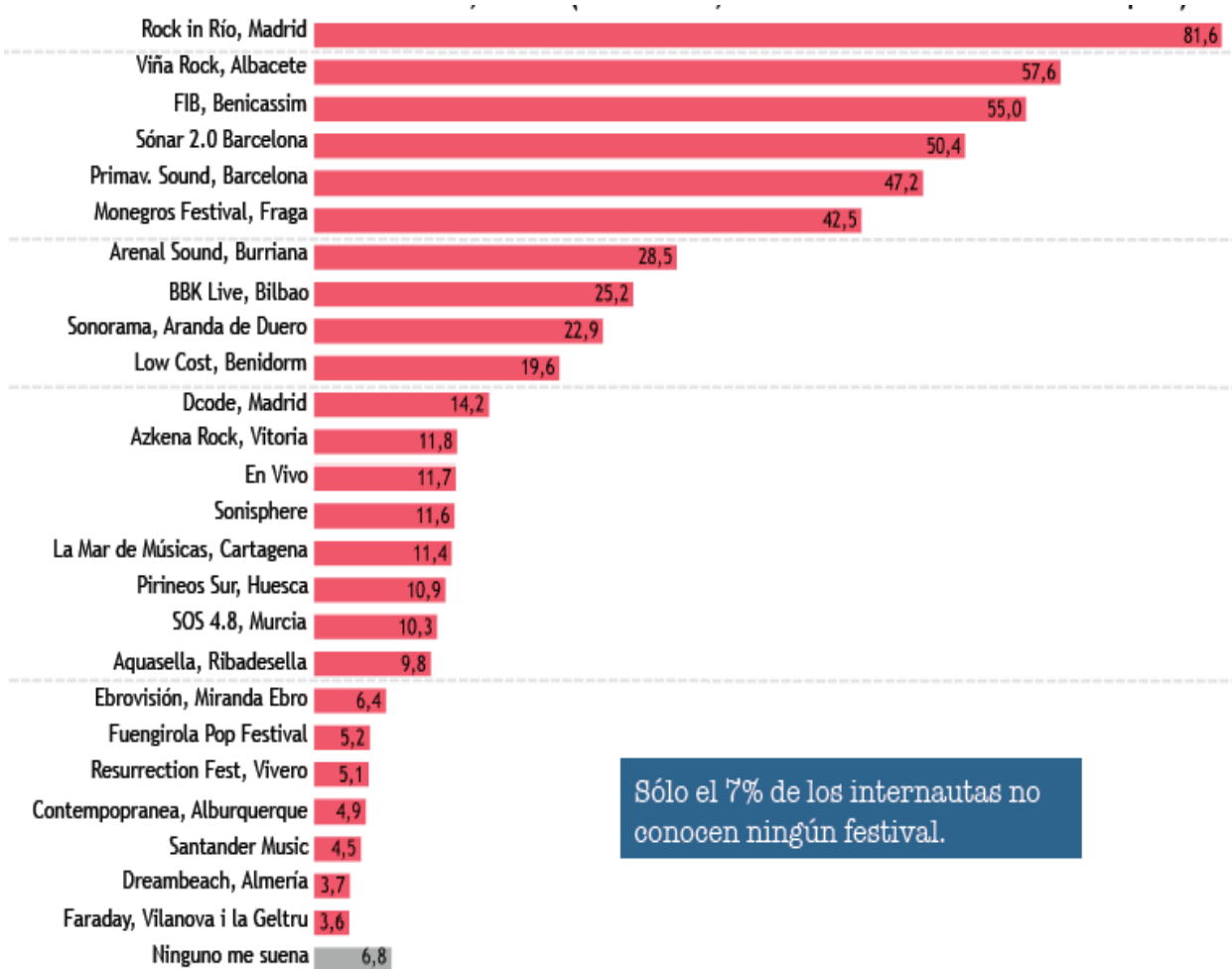
Джерело: авторська розробка за матеріалами [7].

Туристичні потоки Іспанії, млн чел., 2016-2017 роки.

	2016	8 мес. 2017 г.	Доля 8 мес. 2017 г., %	Прирост 8 мес. 2017 г. к 8 мес. 2016 г., %
Всього	75,3	57,3	100	9,9
Из какой страны приезжают туристы				
Великобритания	17,7	13,2	23,1	7,8
Франция	11,3	8,4	14,6	1,8
Германия	11,2	8,2	14,3	7,2
Скандинавские страны	5,1	3,9	6,9	15,1
Италия	4	3	5,3	6,5
Нидерланды	3,4	2,6	4,6	7,9
В какой регион Испании приезжают туристы				
Каталония	12,7	13,8	24	8
Балеарские о-ва	9,6	10,2	17,9	6,3
Канарские о-ва	8,6	9,3	16,2	8,3
Андалусия	7,3	8	14	9,3
Валенсия	5,4	6,3	11	15,3
Мадрид	3,7	4,4	7,7	18,5
Другие	4,7	5,3	9,2	12,6

Джерело: <http://ec.europa.eu/eurostat//tourism> (дата звернення 05.12.19).

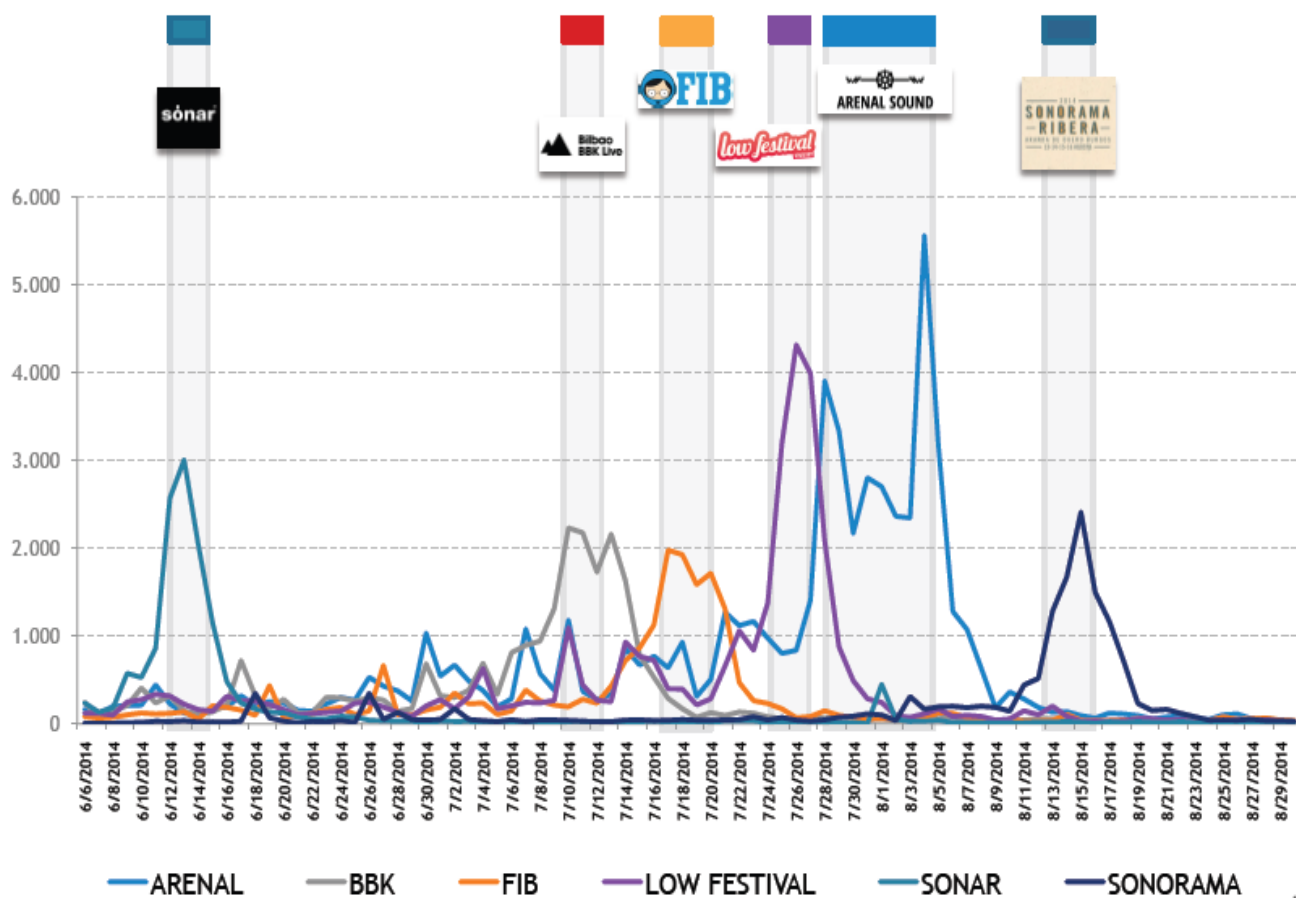
Найпопулярніші фестивалі Іспанії серед опитуваних людей віком від 14 до 54 років.

Sólo el 7% de los internautas no conocen ningún festival.

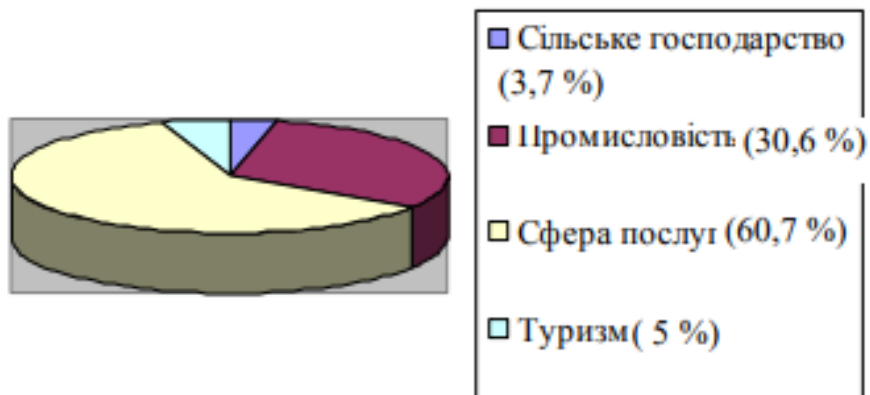
Джерело: авторська розробка за матеріалами [8].

Найпопулярніші фестивалі за кількістю відвідування туристами у 2014 р.

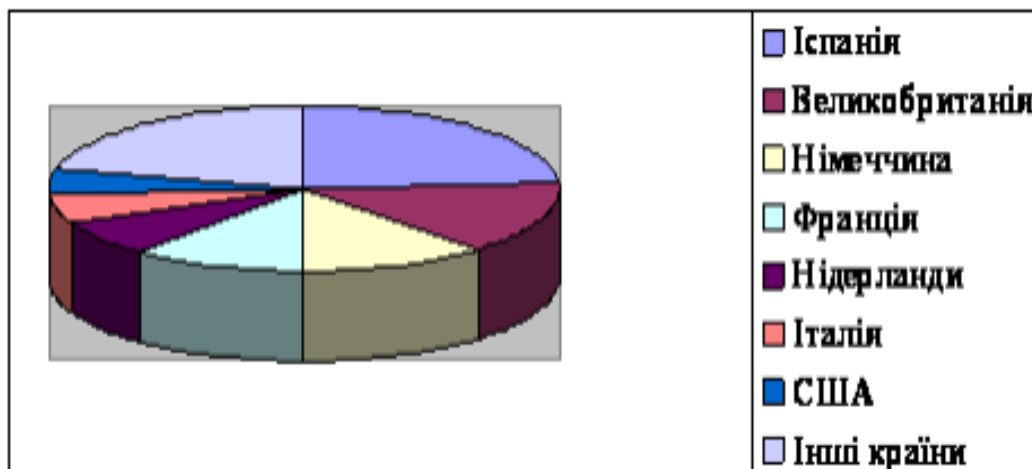
Джерело: авторська розробка за матеріалами [14].

Структура внутрішнього валового продукту Португалії

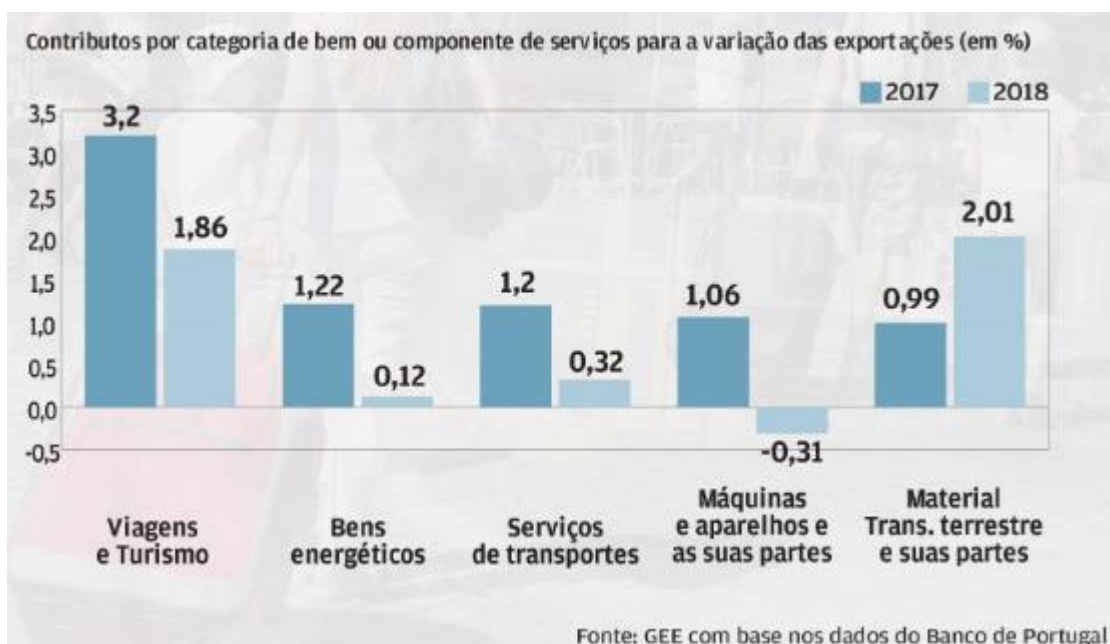
Джерело: авторська розробка за матеріалами.

Географічна структура в'їзного туризму Португалії у 2010 р., %

Джерело: авторська розробка за матеріалами.

Графік надходження до бюджету Португалії 2017-2018 рр.

Джерело: <https://www.jornaldenegocios.pt/empresas/turismo---lazer/detalhe/5-graficos-que-mostram-o-que-esta-a-acontecer-ao-turismo> (дата звернення 16.12.2019)

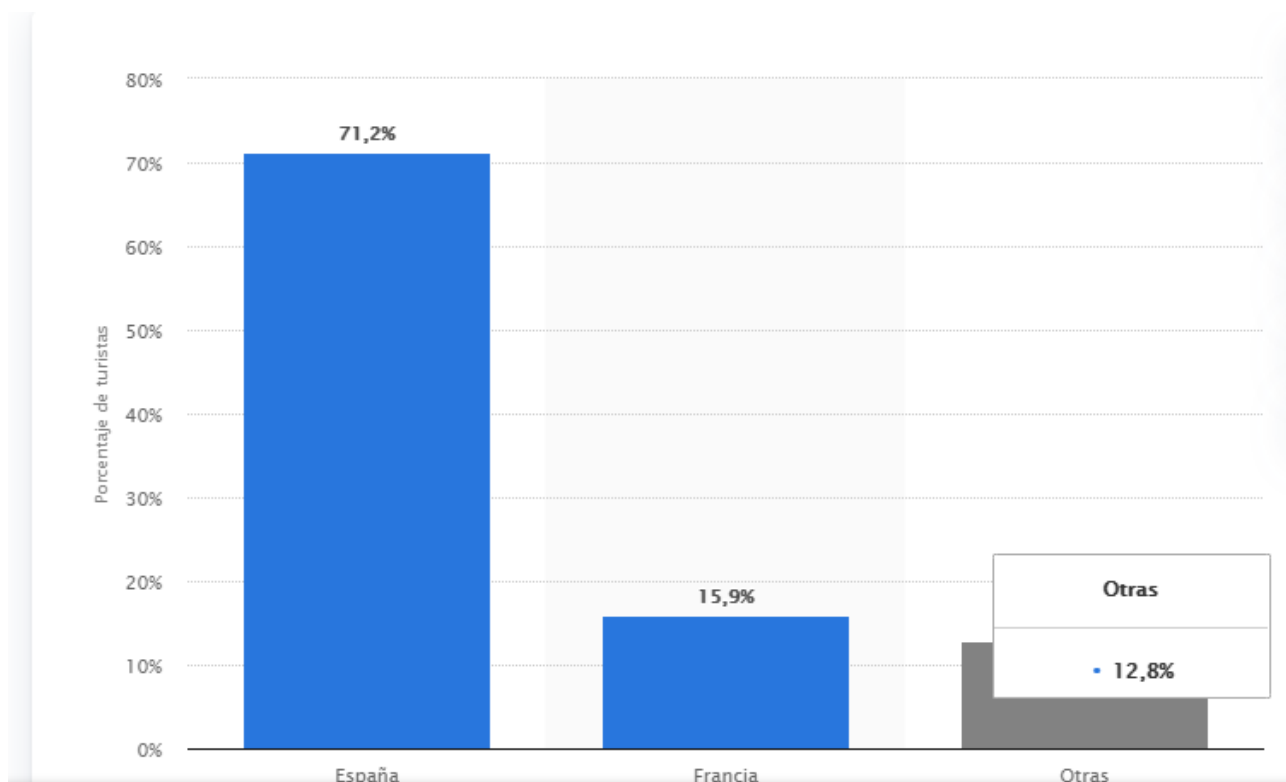
Діаграма рідих мов населення Андори

Lenguas maternas de Andorra

Джерело: https://es.wikipedia.org/wiki/Lenguas_de_Andorra (дата звернення 16.12.2019)

Процентний розподіл туристів, що відвідали Андорру в 2018 році, за національністю.

Джерело: <https://es.statista.com/estadisticas/962450/distribucion-porcentual-de-los-turistas-que-visitaron-andorra-por-nacionalidad/> (дата звернення 16.12.2019)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

БІЗНЕС-ПРОЕКТ

«Організація фестивальних турів туристичної фірми «Симфонія світу» до Іспанії»

(додаток до дипломної роботи магістра на тему: «Народні свята у сучасній культурі країн Піренейського півострова»)

Виконала: студентка
історичного факультету
спеціальності 219 міжнародні
відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
освітньо-кваліфікаційного рівня
магістр, група 8.02918
Ручиця Карина Олександрівна

Запоріжжя, 2019

Для складання даного бізнес-проекту були використані данні як бази проходження практики.

Юридична та фізична адреса:

Туристична фірма «Симфонія світу» розташовується за адресою:
69095 м. Запоріжжя, проспект Соборний, буд. 90

Засновник та керівник: Терещенко Наталя Геннадіївна

Суть проекту: організація турів із Запоріжжя та Києва на найбільші та наймасовіші фестивалі Іспанії.

Туристична компанія «Симфонія Світу» є однією з провідних компаній міста Запоріжжя, працює на туристичному ринку вже більше 10-ти років, пропонуючи своїм клієнтам тури по всьому світу, автобусні тури по Європі, весільні подорожі, церемонії, візову підтримку, авіаквитки, паспорти, та можливість легального працевлаштування за кордоном.

Оскільки, Іспанію по праву можна вважати фестивальною країною, автором було запропоновано розширити туристичній фірмі «Симфонія Світу» свою програму турів.

Як приклад, можна вибрати один з наймасовіших фестивалів Іспанії – Ла Томатіна.

Щорічно в невеликому, але дуже цікавому містечку Буньоль (на сході країни) проводиться іспанський фестиваль Томатіна. Цей захід збирає безліч туристів з усього світу. Як і будь-яке інше свято, Томатіна супроводжується веселими конкурсами, ярмарками, феєрверками та чудовим настроєм. Але найголовнішою подією фестивалю, яка збирає тисячі туристів щороку, є битва стиглими томатами.

Метою діяльності є отримання прибутку від розширення спектру діяльності туристичної фірми.

Предметом діяльності є:

1. Організація обслуговування туристів, і продаж поїздок туристам на комерційній основі;

2. Організація турів та надання послуг гідів-перекладачів, забезпечення зустрічі-проводів, екскурсійне обслуговування, театральновидовищних та інших заходів, транспортні та інші послуги туристам, включаючи обслуговування транзитних туристів на всіх видах транспорту;

3. Здійснення на договірній основі бронювання транспортних, готельних та інших послуг і забезпечення надання узгодженого і оплаченого туристами обслуговування;

4. Надання посередницьких послуг всередині країни і за її межами;

5. Здійснення заходів щодо підвищення економічної ефективності міжнародного туризму, якості та конкурентоспроможності вироблених послуг при найменших витратах;

6. Продаж сувенірів зв'язаних з фестивалем;

7. Надання науково-технічних, агентських, лізингових, рекламних, патентно-ліцензійних, інформаційних та представницьких послуг.

Організація роботи турагентства:

При наявному попиті на тур до м. Буньоль, на фестиваль «Ла Томатіна» клієнта ретельно інформують про ціни, умови проживання, особливості країни, дають інформацію про готелі, дають рекомендації та слушні поради, надають буклети та рекламні проспекти. Цю роботу виконує менеджер з продажу або директор, також туриста знайомлять з правилами надання послуг.

Потім за клієнта робиться заявка для отримання інформації про наявність місць. При позитивній відповіді клієнт повинен оплатити обрану подорож в розмірі 50% від вартості подорожі або ж цілком.

Директор або менеджер, кожен за своїм напрямком посилає заявку офіційним партнерам Ла Томатіни на бронювання і протягом 3 денного терміну отримує підтвердження туру.

Директор або менеджер бронює авіаквитки та бронює готель в Валенсії (39 км до м.Буньоль) на період проведення фестивалю (7 ночей).

Гроші за тур відправляються партнерам після підтвердження туру, за ціною представленої у прайс-листі, за мінусом відсотка комісійних. Також відправляються гроші за авіаквитки та процент за бронювання готелю.

Медична страховка робиться у компанії ПЗУ Україна (PZU) на 7-8 днів (включно день виліту та приліту).

Надсилається конверт, який містить ваучер на проживання, авіаквитки (ж/д квитки, в залежності від обраного туру), медична страховка.

Також видається путівка, укладається договір між туристичною фірмою «Симфонія світу» і клієнтом.

Заявку, як правило, роблять заздалегідь, але безпосередньо перед подорожжю проводиться інструктаж, якщо клієнт цього потребує (митні формальності, режим в'їзду до Іспанії), пропонується придбати спеціальну літературу (карти місцевості, путівники, розмовники, словники і т.д.).

Фінансування проекту: власні кошти засновника.

Маркетинг і аналіз ринку:

1) Вибір дислокації.

Туристичний ринок міста Запоріжжя не насичений турами на фестивалі до країн Піренейського півострова, тож було би доречно організувати фестивальні тури для туристів, тим паче для населення України виїхати в країни ЕС зараз не проблема – так як у українців біометричні паспорти, які дають змогу в'їзжати у країни Шенгену без віз на 3 місяці раз у пів року.

2) Оренда приміщень. Матеріально технічна база.

Засновник туристичної фірми «Симфонія світу» є власником певної власності, яку він вносить як частку в статутний капітал фірми.

Внесеним майном є:

- персональний комп'ютер (оцінна вартість 12000 грн.)
- принтер (оцінна вартість 2500 грн.)
- корпоративний телефон (оцінна вартість 3400 грн.)

Не володіючи власним приміщенням, орендує квартиру на першому поверсі будівлі у приватного власника в 64 м.кв. які включають в себе

приміщення, обставлені офісними меблями – дві кімнати, загальний коридор і санітарний вузол.

3) Фонд заробітної плати.

З/п в місяць:

1. Терещенко Н.Г. директор 9000 грн.
2. Яковлєва Н.К. бухгалтер 5000 грн.
3. Пономаренко Л.О. менеджер з продажу 5000 грн.

Всього: 19000 грн. (228000 на рік)

4) Фінансово-економічні показники фірми

Рентабельність% 19

Комісія з продажу однієї путівки = 90 €

Відсоток комісії = 10%

Розрахункова частина:

Відповідно до маркетингових досліджень (конкурентів і споживачів) пропонований річний обсяг реалізації становить приблизно від 200 до 250 подорожей туристів. Варто зауважити, що тури на Ла Томатіну фірма не зможе продавати весь рік, так як фестиваль проходить лише літом, один раз на рік. Бронювання заздалегіть можливе, тим самим тур буде коштувати клієнту дешевше (так як при ранньому бронюванні дешевші авіаквитки)

Середня ціна однієї подорожі 700 – 800 €.

Для розміщення пропонуємо готелі в Валенсії (39 км до г.Буньоль) на період проведення фестивалю (7 ночей):

Hotel Beleret 3*,номер twin, вартість 320 eur/чол при двомісному розміщенні (BB);

NH VillaCarlos 3*, номер twin, вартість 370 eur/чол при двомісному розміщенні (RO);

B & B Mare de Deu Canovas 3*, номер Double, вартість 420 eur / чол при двомісному розміщенні (RO).

У вартість включено:

- проживання в обраному готелі 7 ночей;

- вказаний тип харчування;
- індивідуальний трансфер аеропорт-готель-аеропорт;
- індивідуальний трансфер на Томатіну (9:00 - 21:00)
- медична страховка.

Додатково оплачується:

- авіапереліт Київ-Валенсія-Київ від 440 еур на 1 людину
- чи авіапереліт Запоріжжя-Валенсія-Запоріжжя (з пересадками у Стамбулі) – від 470 еур на 1 людину;
- екскурсії до Валенсії, Барселони і тд. (за бажанням, замовлення при бронюванні туру).

1) Реалізація 200 турів за ціною 700 € виручка складе:

$$200 \times 700 \text{ €} = 140000 \text{ € в рік.}$$

2) Середній % комісії дорівнює 10%

$$140000 \text{ €}: 100\% \times 10\% = 14000 \text{ € в рік.}$$

3) На 15.12.2019 р. 1 євро = 26,3 грн.

$$14000 \text{ €} = 368200 \text{ грн.}$$

На цю суму необхідно утримувати фірму.

Зміст кошторису витрат:

1) Фонд заробітної плати = 120000 грн.

2) 30% до фонду страхування:

$$228000: 100\% \times 30 = 68400 \text{ грн.}$$

3) Орендна плата: 6000 × 12 місяців = 72000 грн.

4) Витрати за комунальні послуги та послуги зв'язку (телефон, Інтернет): 4000× 12 місяців = 48000 грн.

Таким чином, підсумовуючи результати дослідження можна зробити висновок, що організація турів до Іспанії на фестиваль «Ла Томатіна» є рентабельною та вигідною для туристичної фірми «Симфонія світу».

FOLK FESTIVALS IN THE MODERN CULTURE OF THE IBERIAN PENINSULA COUNTRIES

Key words: Iberian Peninsula, Spain, Portugal, Andorra, border French territories, national character, holiday, festivals, Iberian culture, traditions, customs, Bulllands, San Fermin, La Tomatina, Fada, Torado, tourism potential, tourist industry.

Iberian culture has a rather complicated history. It is a mixture of European and Arab elements, the main ideas of Christianity, Scholasticism and Existentialism. For many centuries, the Mediterranean was a cradle of hostilities, the intersection of all trade and migration routes subjected to multiple colonization processes. In this center of historical events, the cultures of different ethnic groups trampled, influenced, assimilated each other or were eliminated. Therefore, finally they formed the mosaic within the borders of autonomies and states.

The largest part of the Iberian Peninsula belongs to Spain, Portugal occupies the western part of the peninsula, France, Andorra and Gibraltar cover a tiny part of the peninsula, so the peculiarities, traditions and impact of national holidays on the modern culture of the Iberian Peninsula countries can be studied based on the two major and largest countries of the peninsula, which are Spain and Portugal.

The relevance of the chosen topic lies in the fact that the countries of the Iberian Peninsula are a prime example for the analysis of the culture, specifically festivals and other recreational activities. Spain and Portugal cannot be imagined and presented without their national celebrations and a variety of festivities. The holidays on the Iberian Peninsula almost never stop, some of them are celebrated one day and some continue for weeks.

The feasibility of studying this issue lies in the study of different areas of the holidays held in the countries of the region, analysis of features and traditions inherent in different holidays, study of the indigenous attitude of the population to these holidays and the influence of festivals on the flow of tourists, the national

peculiarities and factors of tourism development in Spain and Portugal.

We can say that the traditional and unconventional holidays of Spain and Portugal are an integral part of the population life of the countries as well as a large number of art festivals that have acquired the significance of national holidays. It was discovered that the most popular folk festivities certainly affect the tourist flow to the countries of the region. Therefore, the study and involvement of the Iberian Peninsula experience to develop the tourism industry of Ukraine are relevant.

The research object of our master's thesis is the influence of national holidays of the countries of the region on the tourism sphere.

The research subject is the celebrations and importance of festivals for the countries of the region.

The aim of this research is: to investigate the types of holidays and festivals which are currently held on the Iberian Peninsula, to analyze the main holiday directions selected by the inhabitants of the Iberian Peninsula, to investigate the procedure for conducting festivals in Spain, Portugal, Andorra and border French territories, namely the order of organizing a holiday, the event itself and peculiarities of the following kinds of festivals: traditional, unconventional and artistic, to determine the impact of festivals on the tourist industry in the region, to define the income for the countries from tourism.

The research objectives are as follows:

- to study the prerequisites of the festival culture development in the countries of the region;
- to consider several kinds of festivals in modern Spain, Portugal, Andorra and border French territories;
- to explore the means and purpose of holding holidays and festivals;
- to describe the procedure for holding holidays and festivals;
- to determine the impact of holidays on the tourist flow of the countries in the region;
- to single out the national peculiarities and factors of tourism development in

Spain and Portugal;

- to identify the indicators of the economic efficiency of entertainment.

The geographical scope of the research covers the modern territory of the Iberian Peninsula. The chosen region is a striking example of the national and entertaining holidays and festivities, which are interesting for research by different layers of population and other countries.

The chronological frames of this study include the current state of the region's development. Sometimes we exceed the chronological frames in order to reveal the problem under research for the modern period in the countries, namely Spain, Portugal, Andorra and the border areas between France and Spain.

As for **the novelty of the research paper**, it lies in the fact that the main most massive holidays of the countries in the region were analyzed in details. They are divided into 3 groups: traditional, unconventional and artistic. The features of each individual holiday were highlighted. The events' influence on the tourism sectors of the countries of the region was considered. Some traditional rules for the regional holidays were refuted. The fundamental problems and obstacles in the development of the tourist potential of our country were identified on the example of Spain and Portugal. As well, the classification of mass tourist events was developed.

The theoretical and practical significance of the research consists in the fact that the approaches and results can be used in the educational process in preparation for lectures, special courses on the Regional Studies, Cultural Studies, Tourism and related disciplines. The conclusions of the research can be used in the tourist sphere to introduce to the customers the traditions, nation and main holidays, which should be visited by every tourist interested in the Iberian Peninsula countries.

Conclusions. As part of the Mediterranean culture, Iberian or Iberian-Spanish culture is a mosaic of cultures (Basques, Catalans, Andalusia, Castile), but has a special element – a bright synthesis of Eastern and Western cultural traditions. Spaniards, who inhabit most of the Iberian Peninsula, are known as one of the most cheerful and happy nations all over the world. Wealth and antiquity of the traditional Spanish culture, the diversity of its origins have determined the beauty and originality

of holidays and festivals that are celebrated annually in the villages and cities of Spain. Around 200 holidays and festivals are of tourist significance, and some of them are popular all over the world.

As far as the holiday traditions in the modern culture are concerned, while studying the descriptions of the celebrations on the Iberian Peninsula, we saw that for many centuries a peculiar model of the holiday had been developing there, ranging from one region to another, but this model has some specific features.

Spain is very special country, which is not similar to its European neighbors, the main asset of which is, of course, the Spaniards themselves. It is obvious that with such a bright national culture of the Spaniards, all sorts of festivities, fairs, festivals, traditions and carnivals are especially popular. The territory of this unique country is relatively small, but every region has its holidays, which are distinguished by unique peculiarities, and inspirationally celebrated. Spanish traditions are built with the aim to unite the numerous nations living in Spain. In this regard, each province and some separate cities have their original customs. However, most traditions of the Spaniards are steadily observed even in small villages.

Thus, the holidays play an important role in the life of the Spanish people. The national features of this country and its character are clearly displayed in national holidays. In Spain, every locality has its customs and traditions. Any settlement of this country has its own deputy, whose name is very honored by the locals.

Due to the cultural, climatic and geographical differences of Spain's regions, almost every week there is some event in some part of the country. It is truly amazing how massive those celebrations are as well as how various they are: from the international New Year, which is celebrated for several days in a big way, to, for example, a local festival in Samosa, where every year a painted goat is dumped from the city bell tower. Besides the great holiday calendar of Spain, there are many regional events in every, even small, settlement proudly celebrated by locals. Spaniards treat numerous religious holidays in their country with special care. Many holidays in Spain are dedicated to seasonal joyous events, the main of them being the cropping of grapes. Cultural holidays in Spain allow you to get acquainted with the

most interesting features of flamenco, Cervantes and bullfight. The main symbols of Spain can be attributed to the traditional Spanish holidays, the battles involving bulls, known as Bullfighting and San Fermin. The most unconventional festival, which became international, is La Tomatina, in other words, the battles of tomatoes.

The Portuguese also enjoy celebrating all sorts of holidays: the cause of those mass festivals can be pilgrimage trips, honoring the memory of numerous saints as well as fairs. Residents of the northern regions of the country celebrate local holidays, accompanied by dances, different musical events as well as traditional entertainments and fireworks show. The indispensable celebration attribute is a bullfight where it is prohibited to kill animals. The country honors the traditions, rich historical and architectural heritage, which is the most important for Portuguese families. Of course, the inhabitants of the country are able to enjoy life, surrounding themselves with comfort and sharing it with tourists. In Portugal, they pay a special attention to their religion; even the majority of their holidays are of the religious origin: the pilgrimage to Fatima, the Holy Friday, the day of the body of the Lord, Festa de Santo Antonio, Festa de São João, etc. Those events include music, fireworks, dances and specific rituals. It's the best to get acquainted with the folk traditions during the Festas, which are regional festivals organized mainly in the north of the country. "Romiria" are very popular celebrations among the people as well. These are events to honor the local saints with fairs and mass festivities. In Portugal, like in the neighboring Spain, there is a long tradition of bullfighting, which is, however, far from the cruelty of Spanish bullfighting. Bulls are not killed in the arena, but effectively put on the ground by trained fighters.

Although Spain and Portugal share the Iberian Peninsula, religion, membership in the European Union, favorable climate and fertility of the land, habit of enjoying holidays and festivals, passion and talent for football, beautiful beaches for surfing and other summer entertainments, but there are still some differences in the celebrations and festivals. The Portuguese, have a fairly restrained character. As for the tradition of the holidays, the main difference between the Spanish and the Portuguese bullfight is its final chord: in Portugal, it is forbidden to kill the bull in the

arena. The Christmas holiday, for example, is also celebrated differently. In Portugal, the whole family gathers for dinner which ends up with a solemn exchange of gifts at midnight. In Spain, Christmas is more religious in nature, and the exchange of gifts is postponed to the day of Epiphany (feast of the Three Kings) on the 6th of January.

The analysis of the development of the world travel industry shows that it mostly depends on the highly profitable and prestigious entertainment sphere. Undoubtedly, various holidays and international festivals greatly increase the flow of tourists from other countries, and significantly influence the tourism industry in the countries of the region. We can say that tourists' presence is the core of every event.

Tourism in Spain, as an enriching and highly profitable industry, has a significant impact on the economy of the country. Thanks to the tourism, the priorities in many spheres of economy and living standards have changed. The significance and role of tourism in the economy of Spain can be judged by the size of foreign exchange revenues from tourism and the number of foreign tourists visiting the country every year.

In Portugal, almost all kinds of tourism are developed, but of course, compared with Spain, Portugal is falling behind. In general, tourists can get different types of travel services and visit the country for different purposes. However, the dominant types of tourism in Portugal are cultural and cognitive, resorts, religious, business and others. Among the favorite tourist attractions in Portugal are two cities – Lisbon and Port. This study allows us to say that in recent years, in order to increase the profit, they have been focusing on mass events, which involve a large number of people.

Every year the tourist stream to Portugal is growing and it is largely linked to the Portuguese culture and celebrations. Natural cheerfulness and sociability of the Portuguese people create the ideal conditions for the various mass celebrations: folk and religious holidays, music and theater festivals, carnivals, street parties.

The tourist infrastructure of Spain is well developed; it has a high quality and variety, so it will be more appropriate to consider Spain as an example for increasing the tourist flow to Ukraine. We assume that the Spanish experience may be interesting for Ukraine – in the first place, since the climate of Spain and the climate

of Ukraine are favorable for tourism.

The analysis of the entertainment tourism sphere of Ukraine shows its insufficient efficiency. It should be noted that the revenues from international tourism are not significant income sources for the state budget of Ukraine, while in the countries under research these revenues constitute a significant part of all the revenues of the states, their regions, cities and local residents. The result of the study shows the need for such holidays in our country and as a result attracting foreign tourists to Ukraine. Therefore, the selected problem is very important for further research.

FIESTAS POPULARES EN LA CULTURA MODERNA DE LOS PAÍSES DE LA PENINSULA IBÉRICA

Palabras clave: Península Ibérica, España, Portugal, Andorra, territorios fronterizos franceses, carácter nacional, fiestas, festivales, cultura ibérica, tradiciones, costumbres, corridas de toros, San Fermín, Tomatina, fado, torada, potencial turístico, industria turística.

La cultura ibérica tiene una historia bastante complicada. Es una mezcla de elementos europeos y árabes, las ideas básicas del cristianismo, la escolástica y el sentimiento del existencialismo. Durante muchos siglos, el Mediterráneo fue un teatro de operaciones, agradables rutas comerciales y rutas de migración, fue sometido a colonizaciones repetidas. En este caldero de eventos históricos, las culturas de varios grupos étnicos se pisotearon, se influenciaron, asimilaron o destruyeron y finalmente cristalizaron en un mosaico fijado por las fronteras de las autonomías y los estados.

La importancia y lo actual de este tema radica en el hecho de que son los países de la Península Ibérica los principales ejemplos de análisis del estudio de la cultura, es decir, la celebración de festivales y otros eventos de entretenimiento. Por lo tanto, España y Portugal no se pueden imaginar sin fiestas populares y varias fiestas. Las vacaciones en la península pasan casi sin cesar, algunas se pueden celebrar un día y otras una semana o incluso más.

La viabilidad de estudiar este tema radica en el estudio de las distintas direcciones de las vacaciones celebradas en los países de la región, el análisis de los signos y tradiciones inherentes a las diversas vacaciones, el estudio de la actitud de la población indígena hacia estas vacaciones y la influencia de los festivales en el flujo de turistas a los países, las características nacionales y los factores del desarrollo turístico en España y Portugal.

Se puede decir que las fiestas tradicionales y no tradicionales de España y Portugal son una parte integral de la vida de la población de los países, y también en los países hay una gran cantidad de festivales de arte que han adquirido la

importancia de los días festivos. Ha sido investigado que los festivales masivos ciertamente afectan el flujo turístico a los países de la región. Es relevante estudiar y aprovechar la experiencia de los países de la Península Ibérica para el desarrollo de la industria del turismo en Ucrania.

El objeto de la investigación son las fiestas nacionales de los países de la región.

El sujeto es el estudio de las tradiciones de la celebración de vacaciones y la influencia de los festivales de los países de la región en el flujo turístico.

El objetivo de este trabajo es explorar los tipos de vacaciones y festivales que se celebran hoy en la Península Ibérica, analizar las principales direcciones elegidas por los habitantes de la Península Ibérica para las vacaciones, explorar el procedimiento para celebrar festivales en España, Portugal, Andorra y los territorios fronterizos franceses, a saber, la organización de las vacaciones, celebración y características de este tipo de festivales: como tradicionales, no tradicionales y artísticos, para determinar cómo se ve afectado el festival a la industria del turismo de los países de la region que determina los ingresos de los países del turismo.

Las tareas de investigación del trabajo de este maestro son:

- 1) considerar varios tipos de festivales de la España moderna, Portugal, Andorra y los territorios fronterizos franceses;
- 2) describir el procedimiento para celebrar fiestas y festivales;
- 3) determinar el impacto de las vacaciones en el flujo turístico de los países de la región;
- 4) destacar las características y factores nacionales del desarrollo turístico en España y Portugal.

Los marcos geográficos del estudio son el territorio de la Península Ibérica dentro de las fronteras modernas.

La región seleccionada es un vívido ejemplo de celebración de fiestas nacionales y de entretenimiento, interesante para la investigación de diversos segmentos de la población y otros países.

Los alcances cronológicos: el estado actual de desarrollo de los países de la región, a veces, vamos más allá del marco cronológico para revelar mejor los problemas estudiados en el período moderno en países como España, Portugal, Andorra y los territorios fronterizos de Francia.

La novedad científica de la tesis consiste en que por primera vez se analizan en detalle las principales vacaciones en masa de los países de la región; se dividen en 3 grupos: tradicionales, no tradicionales y artísticos; se destacan las características de las tradiciones de cada fiesta individual; se consideró la cuestión de la influencia de las vacaciones y festivales en la industria del turismo de los países de la región; refuta algunas de las reglas de las fiestas más tradicionales de la región; identifica problemas y obstáculos fundamentales en el desarrollo del potencial turístico de nuestro país en el ejemplo de España y Portugal; se ha desarrollado la clasificación de eventos de turismo de masas.

El significado teórico y práctico de la tesis es que los enfoques y resultados obtenidos en el estudio pueden encontrar aplicación en el proceso educativo en la preparación de conferencias, cursos especiales sobre estudios de país, estudios culturales, turismo y otras disciplinas relacionadas. Las disposiciones y conclusiones del proyecto de diploma pueden utilizarse en el sector turístico para familiarizar a los clientes con las tradiciones, la nación y las principales vacaciones que deben visitar todos los turistas interesados en dichos países de la Península Ibérica.

La mayor parte de la Península Ibérica está ocupada por España, Portugal ocupa la parte occidental de la península, Francia, Andorra y Gibraltár ocupan pequeñas partes de la península, por lo tanto, la peculiaridad, tradiciones e influencia de los días festivos en la cultura moderna de los países de la Península Ibérica se examinó a través de los dos países principales y más grandes de la península, a saber, España y Portugal

Los españoles, que habitan la mayor parte de la Península Ibérica, son una de las naciones más alegres y felices del mundo. La riqueza y antigüedad de la cultura tradicional española, la diversidad de sus orígenes determinaron la belleza y originalidad de las fiestas y festivales, que se celebran anualmente en pueblos y

ciudades de España. Cerca de 200 días festivos y festivales son de importancia turística, y algunos de ellos son populares en todo el mundo.

Si hablamos de los requisitos previos de las vacaciones en la cultura moderna, la grúa de la región, cuando conozca las descripciones de las tradiciones de celebrar a la población de la Península Ibérica, parece que durante muchos siglos se ha desarrollado aquí un modelo peculiar de la fiesta, que varía de una región a otra, pero al mismo tiempo tiene características bastante peculiares que le dan de este modelo, en todas sus manifestaciones, de un color específico.

Debido a las diferencias culturales, climáticas y geográficas de las regiones de España, casi todas las semanas en algunas partes de este país se lleva a cabo algún tipo de evento. Uno no puede dejar de sorprenderse por el carácter masivo y la variedad de días festivos, desde el Año Nuevo a nivel nacional, que se celebra en un día especial, hasta, por ejemplo, el festival local en Zamora, donde cada año se arroja una cabra pintada desde el campanario de la ciudad. Además del calendario de las principales fiestas en España, en cada pequeña ciudad hay muchas celebraciones regionales, celebradas por los lugareños con especial orgullo. Los españoles son especialmente cuidadosos con las numerosas fiestas religiosas de su país. Las fiestas tradicionales españolas incluyen los principales símbolos de España, las peleas con toros, es decir, las corridas de toros y San Fermín. El festival más tradicional que ha adquirido el marco internacional es Tomatina, a saber, las batallas de tomate.

Los portugueses también están felices de celebrar varias fiestas: los viajes de peregrinación, la veneración de la memoria de muchos santos, así como los eventos justos pueden ser el motivo de las celebraciones masivas. Los residentes de las regiones del norte del país celebran las fiestas locales con el placer de disfrutar de bailes, diversos eventos musicales, así como espectáculos tradicionales de entretenimiento y fuegos artificiales. Un atributo indispensable de las celebraciones es un sorprendente espectáculo de corridas de toros con la prohibición de matar animales. En Portugal, la religión es reverente, incluso la mayoría de las fiestas celebradas en el país son de naturaleza religiosa: peregrinación a Fátima, Viernes

Santo, Día del Cuerpo del Señor, San Antonio, San Zhuau y otros. Las vacaciones van acompañadas de música, fuegos artificiales, bailes y ritos específicos.

Aunque España y Portugal comparten la Península Ibérica, la religión, la membresía en la Unión Europea, un clima favorable y una tierra fértil, es un buen hábito relajarse en días festivos y festivales, pero hay diferencias en la celebración de días festivos y festivales. Los portugueses, a diferencia de los españoles, tienen un carácter bastante moderado. En cuanto a las tradiciones de las fiestas, la principal diferencia entre la corrida de toros española y la portuguesa es su acorde final: en Portugal, está prohibido matar un toro en la arena. La Navidad, por ejemplo, también se celebra de manera diferente. En Portugal, toda la familia se reúne para una cena abundante que termina con la presentación solemne de regalos a medianoche. En España, la Navidad es más religiosa, y el intercambio de regalos se retrasa hasta el Día de la Epifanía (Fiesta de los Reyes Magos) el 6 de enero.

Un análisis del desarrollo del turismo mundial muestra que su efectividad depende en gran medida de la formación de entretenimiento altamente rentable y prestigioso. Sin lugar a dudas, varios días festivos y festivales internacionales aumentan en gran medida el flujo de turistas de otros países y afectan significativamente a la industria del turismo en los países de la región. El turismo en España, como industria rentable y altamente rentable, tiene un impacto significativo en la economía del país. Gracias al turismo, las prioridades han cambiado en muchas áreas de la economía nacional, el nivel de vida de la población. La importancia y el papel del turismo en la economía española se puede juzgar por el tamaño de los ingresos en divisas del turismo y el número de turistas extranjeros que visitan este país.

Casi todos los tipos de turismo se desarrollan en Portugal, pero, por supuesto, en comparación con España, el flujo turístico en Portugal es menor. En general, los turistas pueden recibir varios tipos de servicios turísticos y viajar al país para diferentes propósitos. Sin embargo, los tipos dominantes de turismo en Portugal son culturales, educativos, de playa, religiosos, comerciales, etc.

Por lo tanto, la infraestructura turística de España está bien desarrollada, tiene calidad y diversidad y está en un alto nivel, por lo tanto, será más apropiado considerar a España como un ejemplo para aumentar el flujo turístico a Ucrania. Según el autor, es la experiencia española lo que puede ser interesante para Ucrania, principalmente porque el clima de España y el clima de Ucrania son favorables para el turismo.

Un análisis del desarrollo de la industria del turismo en Ucrania muestra su falta de eficacia. Cabe señalar que los ingresos del turismo internacional no son fuentes significativas de ingresos para el presupuesto estatal de Ucrania, mientras que en el país estudiado estos ingresos comprenden una parte significativa de todos los ingresos del estado, sus regiones, ciudades y residentes locales. El resultado de estudiar este problema plantea la cuestión de la necesidad de tales vacaciones en nuestro país y como resultado de atraer turistas extranjeros a Ucrania. Por lo tanto, los temas seleccionados son muy importantes para futuras investigaciones.

Conclusiones. La importancia de estudiar este tema radica en el hecho de que es la diversidad, la calidad y el alcance de las fiestas nacionales de los países de la región lo que influye en gran medida en la cultura y el flujo turístico en los países más grandes de la región: España y Portugal.

España es un país muy especial, no como sus vecinos europeos, cuyo principal activo son, por supuesto, los propios españoles. Naturalmente, con una cultura nacional tan vibrante de los españoles, todo tipo de festivales, ferias, festivales, tradiciones y carnavales son especialmente populares. El territorio de este país único es relativamente pequeño, pero cada persona que lo habita tiene sus propias vacaciones, que se distinguen por características únicas, y se celebran con entusiasmo por casi todos los habitantes del país. Las tradiciones de los españoles se construyen sobre la base de la unidad de muchas naciones que viven en España. En este sentido, cada provincia, y, a veces, ciudades individuales, tienen sus propias costumbres originales. Pero, la mayoría de las tradiciones de los españoles se cumplen incluso en pequeños pueblos.

Entonces, las vacaciones juegan un papel importante en la vida de los españoles. Las características nacionales de este país y su carácter se reflejan en las fiestas nacionales, como en un espejo. En España, cada localidad tiene sus propias costumbres y tradiciones. Cualquier asentamiento en este país tiene su propio adjunto, cuyo nombre es muy respetado por los residentes locales.

El turismo en España es uno de los sectores más desarrollados de la economía. Algunas ciudades en España tienen su propia "temporada alta", cuando es bastante difícil comprar boletos y reservar hoteles: este es el momento de las corridas de toros, festivales, carnavales y otras fiestas.

En Portugal, la situación con el turismo es ligeramente peor que en España, pero con cada año el flujo turístico a Portugal está creciendo cada vez más, y esto se debe en gran medida a la cultura portuguesa y la actitud hacia las vacaciones. La alegría natural y la sociabilidad de los portugueses crean las condiciones ideales para las celebraciones más masivas: fiestas populares y religiosas, festivales de música y teatro, carnavales, fiestas callejeras.

A los portugueses también les encantan las vacaciones. Es mejor familiarizarse con las tradiciones populares en las "festas", festivales regionales que se celebran principalmente en el norte del país. Muy popular entre la gente de la "Roma-Rii" - una fiesta en honor de los santos locales con ferias y celebraciones masivas. En Portugal, como en la vecina España, existe una larga tradición de corridas de toros, que, sin embargo, está lejos de la crueldad de las corridas de toros españolas. Los toros en la arena no son asesinados, sino luchadores entrenados: furcush efectivamente es arrojado al suelo.

Se puede decir que, al haber unido culturas europeas y mediterráneas, los países de la Península Ibérica se han convertido en uno de los países con mayor riqueza cultural. La tauromaquia es la más popular de todas las tradiciones de los países de la región. Es esta tradición la que lleva huellas de la cultura de otros pueblos. Los españoles y los portugueses son muy aficionados a las fiestas y festivales, y no pueden imaginar la vida sin fiestas.

Декларція
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Ручиця Карина Олександрівна, студентка II курсу магістратури, денної форми навчання, історичного факультету, напряму підготовки 291 міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, адреса електронної пошти karinaruchitsia@gmail.com

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему **«Народні свята у сучасній культурі країн Піренейського півострова»** відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. Закону України « Про освіту», зі змістом яких ознайомена;
- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згодна на перевірку моєї роботи на відповідальність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

27.12.2019

К.О. Ручиця

27.12.2019

О.М. Казакова